สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

Political Socialization of the Thais

นายไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2554
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

RCH
JA
76
W978ก

.b.12598033
.i.

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 130288
วัน เดือน ปี 2 เมย. 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการ การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย
แหล่งเงิน เงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ 2554 จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน 130,000.- บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2553 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2554 ✓
ชื่อ – สกุล หัวหน้าโครงการ ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า-
-เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย 2) เพื่อศึกษาลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย 3) เพื่อศึกษาวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย และ4) เพื่อศึกษาผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

ผลการศึกษาพบว่า สื่อสารมวลชน เป็นตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ที่มีระดับความถี่มากที่สุด การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทยมีลักษณะและกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ยังเป็นเด็กจนกระทั่งในวัยผู้ใหญ่ ดังนั้น จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขณะที่ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม เป็นวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด ผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ได้ทำให้เกิดความโน้มเอียงทางการเมืองทั้งสามประเภทอย่างถูกต้องและเหมาะสมในระดับปานกลาง นอกจากนั้น ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทางตรงกันข้าม ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. พบว่า มีคู่ภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในประการสุดท้าย ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การกล่อมเกลาทางการเมือง, วัฒนธรรมทางการเมือง, ประชาชนไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Research Title : Political Socialization of the Thais

Researcher : Phaiboon Phowungprasit

Faculty : Chumphon Campus **Department** : Social Science

Abstract

Aims of this research were 1) to study the agents of political socialization of the Thais, 2) to study the characteristic and process of political socialization of the Thais, 3) to study the methods of political socialization of the Thais, and 4) to study the result of political socialization of the Thais.

The findings of this research were as followed. Mass communication was an agent of political socialization of the Thais which had the highest frequency. The political socialization of the Thais had the characteristic and process which were occurred from childhood to adult so it could be called as a life-long learning. Moreover, the form of generalization had the highest frequency among the others. Result of political socialization of the Thais on theirs three political orientations was on a middle level. Furthermore, it could be said that the average scores of political orientations of the Thais between living in the area of municipality and living in the area of sub-district administrative organization were not different on a statistical significant at the level of .05. On the other hand, there were the couples on the average scores of political orientations of the Thais in the regions which were the North, the North-Eastern, the Middle, the South, and Bangkok that be different on a statistical significant at the level of .05 Finally, Most of the Thais had a participant political culture.

Keywords : Political Socialization, Political Culture, The Thais

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จากเงินรายได้วิทยาเขตชุมพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญณวุฒ ไชยรักษา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก อาจารย์ ดร.ศรัณย์ สุดใจ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และ อาจารย์ ดร.พิพัฒน์ศร เศรษฐพูธ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่สละเวลาอันมีค่ายิ่ง มาช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำเพื่อแก้ไข ปรับปรุง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิวากร แก้วมณี อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางด้านระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

ขอขอบคุณ ประชาชนไทย จำนวน 80 คน ในพื้นที่อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ที่เสียสละเวลามาร่วมให้ข้อมูลอันมีคุณค่า ในขั้นตอนของการทดลองใช้เครื่องมือ

ขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย จำนวน 2,000 คน ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ กำแพงเพชร ขอนแก่น อุบลราชธานี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี สงขลา และกรุงเทพมหานคร ที่เสียสละเวลามาร่วมให้ข้อมูลอันมีคุณค่ากับการสำรวจในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยนักวิจัยทั้ง 4 ท่าน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่ ซึ่งมีหลากหลายอาชีพและสถานภาพ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งกับความร่วมมือและความกรุณาที่ได้รับ อันถือเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและมีความสำคัญยิ่งต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณธนาภรณ์ ภู่มั่ง นอกจากการทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยนักวิจัยของโครงการวิจัยนี้แล้ว ยังได้มาทำหน้าที่เพิ่มเติม คือ การพิสูจน์อักษรในขั้นตอนของการจัดพิมพ์รูปเล่มรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้อีกด้วย

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ ทุกๆ ท่านที่มิได้เอ่ยนามมาข้างต้นนี้ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ ให้ความอนุเคราะห์กับผู้วิจัยและโครงการวิจัยนี้ ในรูปแบบต่างๆ จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ข

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ค

กิตติกรรมประกาศ ..... ง

สารบัญ ..... จ

สารบัญตาราง ..... ซ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.3 ขอบเขตของการวิจัย 3

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น 4

1.5 สมมุติฐานงานวิจัย 5

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ 6

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10

2.1 การกล่อมเกลาทางสังคม 10

2.2 ความหมายและความสำคัญของการกล่อมเกลาทางการเมือง 11

2.3 ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง 12

2.4 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 15

2.5 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 18

2.6 ความเป็นตัวตนทางการเมือง 19

2.7 วัฒนธรรมทางการเมือง 20

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 24

2.9 สรุปกรอบความคิดในการวิจัย 33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 35
3.1 ระเบียบวิธีวิจัย 35
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 35
3.3 เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 36
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 44
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 45
3.6 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 50
4.1 ส่วนที่ 1 การกล่อมเกลาทางการเมืองในภาพรวมทั้งประเทศ 51
4.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน 51
4.1.2 ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง 56
4.1.3 ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 59
4.1.4 ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 68
4.1.5 ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง 71
4.1.6 ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง 77
4.2 ส่วนที่ 2 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ 79
4.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน 79
4.2.2 ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง 88
4.2.3 ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 94
4.2.4 ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 100
4.2.5 ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง 106
4.2.6 ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง 116
4.3 ส่วนที่ 3 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามภูมิภาค 120
4.3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน 120
4.3.2 ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง 132
4.3.3 ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 147
4.3.4 ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง 162
4.3.5 ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง 177
4.3.6 ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง 198

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 208

5.1 สรุปผลการวิจัย 208

5.2 อภิปรายผลการวิจัย 213

5.3 ข้อเสนอแนะ 222

บรรณานุกรม 224

ภาคผนวก 228

ภาคผนวก ก 228

ภาคผนวก ข 229

ภาคผนวก ค 231

ภาคผนวก ง 235

ข้อมูลประวัติผู้วิจัย 240

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	เพศ ในภาพรวมทั้งประเทศ	51
4.2	อายุ ในภาพรวมทั้งประเทศ	52
4.3	รายได้ต่อเดือน ในภาพรวมทั้งประเทศ	53
4.4	อาชีพ ในภาพรวมทั้งประเทศ	54
4.5	ระดับการศึกษา ในภาพรวมทั้งประเทศ	55
4.6	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ในภาพรวมทั้งประเทศ	56
4.7	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน ในภาพรวมทั้งประเทศ	59
4.8	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ในภาพรวมทั้งประเทศ	68
4.9	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ในภาพรวมทั้งประเทศ	71
4.10	คะแนนความโน้มเอียงทางการเมือง ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า	73
4.11	คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมทั้งประเทศ	75
4.12	วัฒนธรรมทางการเมือง ในภาพรวมทั้งประเทศ	77
4.13	เพศ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่	79
4.14	อายุ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่	80
4.15	รายได้ต่อเดือน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่	82
4.16	อาชีพ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่	84
4.17	ระดับการศึกษา จำแนกตามลักษณะของพื้นที่	86
4.18	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล	88
4.19	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.	91
4.20	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล	94
4.21	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.	97
4.22	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล	100
4.23	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.	103
4.24	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล	106

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.25	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.	108
4.26	ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า จำแนกตามลักษณะของพื้นที่	110
4.27	คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล	112
4.28	คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.	113
4.29	คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่	114
4.30	การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทย ในแต่ละกลุ่มจำแนกตามลักษณะของพื้นที่	115
4.31	วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล	116
4.32	วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.	118
4.33	เพศ จำแนกตามภูมิภาค	120
4.34	อายุ จำแนกตามภูมิภาค	122
4.35	รายได้ต่อเดือน จำแนกตามภูมิภาค	124
4.36	อาชีพ จำแนกตามภูมิภาค	126
4.37	ระดับการศึกษา จำแนกตามภูมิภาค	129
4.38	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ	132
4.39	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	135
4.40	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง	138
4.41	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้	141
4.42	ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.	144
4.43	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ	147

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.44	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	150
4.45	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง	153
4.46	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้	156
4.47	การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.	159
4.48	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ	162
4.49	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	165
4.50	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง	168
4.51	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้	171
4.52	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.	174
4.53	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ	177
4.54	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	179
4.55	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง	181
4.56	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้	183
4.57	ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.	185
4.58	ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า จำแนกตามภูมิภาค	187
4.59	ความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ	190
4.60	ความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	191
4.61	ความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง	192
4.62	ความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้	193
4.63	ความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.	194
4.64	คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค	195
4.65	การตรวจสอบความแปรปรวน (Test of Homogeneity) ของข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม (จำแนกตามภูมิภาค) ด้วยวิธีการของเลวิน (Levene's Test)	196

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.66	การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทย ในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามภูมิภาค	196
4.67	วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ	198
4.68	วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	200
4.69	วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง	202
4.70	วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้	204
4.71	วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.	206
5.1	การเปรียบเทียบตัวแบบความโน้มเอียงทางการเมืองของ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965) และตัวแบบกระบวนการแห่งการกล่อมเกลาทางการเมือง ของประชาชนไทย	217

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กระบวนการและตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมที่พัฒนาแล้ว	15
2.2	กรอบความคิดในการวิจัย	34
5.1	ภาพถ่ายขณะเก็บรวบรวมข้อมูล ณ พื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	229
5.2	ภาพถ่ายขณะเก็บรวบรวมข้อมูล ณ พื้นที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	229
5.3	ภาพถ่ายขณะเก็บรวบรวมข้อมูล ณ พื้นที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	230

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย นับตั้งแต่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ดูเหมือนกับว่าจะเป็นประชาธิปไตยแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น (ไพบูลย์ โพธิ์หวัง ประสิทธิ์, 2553 ก : 356-357) ปัญหาที่สำคัญของระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทย สามารถไล่เลียงได้ตามลำดับ โดยเริ่มจาก ระบบการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตย หรือระบบการเมืองแบบรัฐราชการ (The Bureaucratic Polity) ตามที่ Fred Riggs (1966) ได้เรียกปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทย ภายหลังการก้าวเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแต่เพียงในนามเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว อำนาจรัฐเปลี่ยนมือจากพระมหากษัตริย์ไปอยู่ที่ชนชั้นนำทางการเมืองซึ่งเป็นกลไกของรัฐฝ่ายความมั่นคง จนนำไปสู่เหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองในปี พ.ศ. 2516 และ พ.ศ. 2519 ที่ Samuel Huntington (1968) เรียกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสองเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองนี้ว่า ความผุกร่อนทางการเมือง (Political Decay)

ในเวลาต่อมา ก็ก้าวเข้าสู่ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ ที่เป็นการประนีประนอมกันระหว่างฝ่ายเผด็จการกับพลังประชาธิปไตยของประชาชน ซึ่งหนทางที่น่าเสียดายถัดมา ได้นำไปสู่ระบบการเมืองแบบธนาธิปไตย (Plutocracy) อันเป็นการเถลิงหุ้นส่วนกันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง ดังเช่นที่เกษียร เตชะพีระ (2537 : 82-87) เรียกรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับนักธุรกิจ ที่ร่วมมือกันแสวงหาผลประโยชน์แบบสมคบคิดกันเช่นนี้ว่า พันธมิตรรัฐราชการ-ทุนอภิสิทธิ์ ปรากฏการณ์ของประชาธิปไตยแบบไทยในยุคต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ ที่ฝ่ายรัฐราชการเริ่มอ่อนกำลังลง ในขณะที่ฝ่ายทุนอภิสิทธิ์เริ่มเข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดแล้ว ได้ตัดสินใจที่จะลงเป็นตัวแสดง (Actors) ในทางการเมืองเสียเอง อันสามารถเรียกปรากฏการณ์เช่นนี้ ได้ว่าเป็นธุรกิจการเมือง ดังที่มุมมองของ Daniel Arghiros (2001) ได้วิเคราะห์และสรุปไว้อย่างชัดเจนว่า การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ยังเต็มไปด้วยการใช้เงินซื้อเสียง การข่มขู่คุกคาม การใช้เล่ห์เพทุบาย ที่ยังคงมีอยู่อย่างมากมายในระบบการเมือง เช่นเดียวกันกับในอดีตที่ผ่านมา

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ย่อมจะเห็นได้ว่า ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทย มิได้เป็นไปตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยอย่างเป็นระเบียบและอย่างเป็นระบบ แต่กลับมีปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย อันส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการพัฒนาทางการเมืองของไทยขึ้น อันเห็นได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ว่า ได้มีความพยายามในหลายครั้งหลายคราว กับกิจกรรมซึ่งถูกเรียกว่า "การปฏิรูปการเมือง" เพื่อใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าวถึงอยู่นี้

อย่างไรก็ดี ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในสังคมการเมืองไทยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น หรือไม่มีการพัฒนาทางการเมืองที่เป็นไปตามตัวแบบในอุดมคติของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังเช่นที่ปรากฏในประเทศตะวันตกต้นแบบที่พัฒนาแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก็คือ การที่ประชาชนภายในสังคมการเมืองไทย มีวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรืออาจกล่าวได้ว่าประชาชนไทยมีทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่ไม่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังเช่นที่ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555 : 18-19) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ไว้อย่างตรงประเด็นที่ว่า ในระบอบประชาธิปไตย คนเป็นสิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าระบบ โดยที่ปัจจัยของความสำเร็จของประชาธิปไตยนั้น เป็นเรื่องของระบบที่ดีประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น แต่อีก 50 เปอร์เซ็นต์หรืออาจจะมากกว่านั้น ล้วนเป็นเรื่องของคนทั้งสิ้น

แม้ว่าจะได้มีกระแสความพยายามและการดำเนินการด้านการปฏิรูปการเมืองมาหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่การปฏิรูปการเมืองเกือบจะทั้งหมดที่เกิดขึ้นก็เป็นเพียงการปฏิรูปที่โครงสร้างและสถาบันทางการเมืองแต่เพียงด้านเดียวเท่านั้น ส่วนการปฏิรูปทางด้านแบบแผนของการดำเนินชีวิตทางการเมืองในส่วนของสมาชิกที่อยู่ภายในสังคมการเมืองไทยกลับมีน้อยมาก ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแต่เพียงด้านเดียวเช่นนี้ ไม่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยขึ้นในสังคมการเมืองไทยอย่างประสบความสำเร็จได้เลย ดังเช่นที่ Gabriel Almond & Sidney Verba (1965: 3) ได้เคยกล่าวไว้ว่า ในการพัฒนารูปแบบของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีเพียงแค่สถาบันทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอย่างเป็นทางการ อาทิ การให้ประชาชนมีสิทธิการเลือกตั้ง การมีพรรคการเมือง การมีสถาบันนิติบัญญัติที่ได้มาจากการเลือกตั้ง ฯลฯ แต่เพียงเท่านั้น ยังถือว่าไม่เพียงพอ แต่ที่สำคัญมากไปกว่านั้น ก็คือ สำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับระบอบการเมืองชนิดนี้ด้วย

วัฒนธรรมทางการเมืองภายในสังคมการเมืองจะมีคุณลักษณะเป็นเช่นใด ก็ย่อมเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กันทางการเมืองของบุคคลต่างๆ ภายในสังคมการเมืองนั้น เพราะสิ่งนี้คือ ระบบแห่งแบบแผนของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของสมาชิกในสังคมการเมืองทางด้านปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองและสถาบันในทางการเมือง (The System of Beliefs about Patterns of Political Interaction and Political Institution) ซึ่งรวมความได้ว่า คือ ตัวตนทางการเมือง (Political Self) หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตทางการเมืองของบุคคล อย่างไรก็ดี การที่บุคคลหรือสมาชิกของสังคมการเมืองจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นอย่างไรนั้น ก็ย่อมที่จะเกี่ยวข้องกับเหตุ คือ การกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) โดยตรง เพราะสิ่งดังกล่าวนี้ จะเป็นการบำรุงรักษา (Maintaining the Political Culture) การแปลงรูปแบบ (Transforming the Political Culture) และการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Creating the Political Culture) ขึ้นมาใหม่ (Richard Dawson & Kennett Prewitt, 1969: 25-36) นั่นเอง

ในกรณีของสังคมการเมืองไทยนั้น ปัญหาหลักของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยไทยในปัจจุบันนี้ ที่ทำให้ไม่ประสบกับความสำเร็จเท่าที่ควร แม้ว่าจะได้มีความพยายามในการปฏิรูปทางการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหานี้มาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วก็ตาม คำตอบของปัญหานี้ คงจะอยู่ที่วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย ยังมิได้สอดคล้องกับการปกครองในระบอบนี้อย่างถูกต้องและเหมาะสมหรือเท่าที่ควร ดังเช่นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555 : 15) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ที่เราล้มเหลวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเราไม่มีความสามารถในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง ซึ่งสาเหตุหลักนั้น ก็น่าจะมาจากกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ยังไม่สามารถทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยขึ้นมาได้ ดังเช่นที่ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526 : 4) ได้เคยวิเคราะห์ไว้อย่างชัดเจนว่า สำหรับประเทศไทยนั้น ปัญหาหลักในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย ก็ไม่ได้แตกต่างจากปัญหาของประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ เท่าไรนัก กล่าวคือ นอกจากจะมีปัญหาในด้านโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองแล้ว ยังมีอุปสรรคในด้านวัฒนธรรมทางการเมืองและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ร่วมอยู่ด้วย

ด้วยความสำคัญของปัญหาอันเป็นอุปสรรคของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ดังที่ได้กล่าวถึงไว้ข้างต้น ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้ จึงจะเป็นการศึกษาถึงการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย เพื่อใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical) ในประการที่ว่า สาเหตุประการหนึ่งของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ก็คือ นอกจากการพัฒนาจะมีปัญหาในด้านโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองการปกครองของไทย อันหมายถึงการพัฒนาด้านระบบแล้ว ยังมีอุปสรรคในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง อันหมายถึงการพัฒนาด้านคนที่อาศัยอยู่กับระบบดังกล่าว ซึ่งเป็นผลมาจากการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทยอีกด้วย โดยจะได้ศึกษาถึงตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ลักษณะและกระบวนการ วิธีการ และผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย รวมไปถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อสร้างความกระจ่างขององค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวนี้ อันจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในสังคมการเมืองไทย ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

1.2.4 เพื่อศึกษาผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนไทย รวม 67,070,000 คน โดยแบ่งออกเป็น ภาคเหนือ 12,151,000 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 22,813,000 คน ภาคกลาง(ไม่รวม กทม.) 15,927,000 คน ภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9,309,000 คน และ กทม. 6,870,000 คน ซึ่งเป็นข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2552 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552 : http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/indicator/Pop_Jan-Dec.xls)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) โดยแบ่งออกเป็นรายภาค 5 กลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามการจำแนกของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังกล่าวข้างต้นนี้ โดยในแต่ละกลุ่มจะมีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มละ 400 คน ดังนั้น จึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 2,000 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างนี้ ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยในแต่ละกลุ่มจะใช้วิธีการสุ่มตัวแทนขึ้นมาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากกลุ่มละ 2 จังหวัด (ยกเว้น กลุ่ม กทม. มีเพียงจังหวัดเดียว) จากนั้นในระดับจังหวัดจะทำการสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 200 คน โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ในเขตเมือง (เทศบาล) 100 คน และพื้นที่ในเขตชนบท (อบต.) 100 คน ด้วยวิธีการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling)

ในขณะที่การศึกษาในเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึก อันเป็นการสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมจากการศึกษาในเชิงปริมาณดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 18 คน โดยทำการสัมภาษณ์จังหวัดละ 2 คน ซึ่งในกลุ่มภูมิภาคได้แบ่งออกเป็นเขตเมือง 1 คน และเขตชนบท 1 คน

1.3.2 ขอบเขตของเนื้อหาการศึกษาวิจัย คือ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้วยการออกแบบการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ (Survey Research) กับประชาชนไทย นอกจากนั้นยังเป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study) โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลายๆ กลุ่ม พร้อมๆ กัน กล่าวคือ การจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่เมือง (เทศบาล) และชนบท (อบต.) และการจำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภูมิภาค ทั้ง 4 ภาค และ กทม. (ทั้งหมดรวมเป็น 5 กลุ่ม) ในเนื้อหาเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) ของประชาชนไทย คือ ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง และผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง

1.3.3 ขอบเขตของระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 9 กรกฎาคม ถึงวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2554

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทุกคน ได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง ทั้งข้อมูลพื้นฐานส่วนตัว และข้อมูลเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง ด้วยความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม และแบบแผนของการปฏิบัติในทางการเมืองของตนเอง ตามเนื้อหาในแบบสำรวจและแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึกโดยไม่มีอิทธิพลใดๆ มาบังคับหรือจูงใจให้คล้อยตามแต่ประการใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 สมมุติฐานงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง อาทิ Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969); David Easton and Jack Dennis (1969); Gabriel Almond and Bingham Powell (1966); Kenneth Langton (1969); Gabriel Almond and Sidney Verba (1965); Richard Niemi (1973); กนลา ขันทปราบ (2527); พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526); ลิขิต ธีรเวคิน (2529); และพฤทธิสาณ ชุมพล (2531)

ประกอบกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของ สุรวุฒิ ปัดไธสง (2542); เพ็ญศรี จุลกาญจน์ (2541); ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2548); ดุษณี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ (2540); ฉลองโชค ประดิษฐ์สาร (2539); เทพไท ศรคำรณ (2535); ปรีชา ธรรมวินทร (2532); สุมินทร์ จุฑางกูร (2528); สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2524); กิตติ อมตชีวิน (2522); ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2553); อภิชาติ ดำดี (2549); ศักระ กบิลกาญจน์ (2536); สุทธิพงษ์ จุลเจริญ (2533); วรรโณ ภักดี (2530); สกนธ์ จันทรักษ์ (2529); และทองอยู่ แก้วไทรฮะ (มปป.)

ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

1.5.1 สมมุติฐานข้อที่ 1 "สื่อสารมวลชน" เป็นตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ที่มีระดับความถี่มากที่สุด

1.5.2 สมมุติฐานข้อที่ 2 การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ยังเป็นเด็กจนกระทั่งในวัยผู้ใหญ่

1.5.3 สมมุติฐานข้อที่ 3 "การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง" เป็นวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ที่มีระดับความเป็นจริง คือ ถูกนำมาใช้ มากที่สุด

1.5.4 สมมุติฐานข้อที่ 4 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ทำให้เกิดความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท อย่างถูกต้องและเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.5.5 สมมุติฐานข้อที่ 5 ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ เทศบาลและ อบต. ไม่แตกต่างกัน

1.5.6 สมมุติฐานข้อที่ 6 ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. ไม่แตกต่างกัน

1.5.7 สมมุติฐานข้อที่ 7 ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ในด้านตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง และผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง

1.6.2 ทำให้ทราบรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทย

1.6.3 การศึกษาในครั้งนี้ อาจกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อระบบการเมืองมากยิ่งขึ้น

1.6.4 เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาหรือทำวิจัยต่อไป ในเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมือง หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อาทิ วัฒนธรรมทางการเมือง การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) เป็นต้น

1.6.5 ผลการศึกษาที่ได้ จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อหน่วยงานของภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางแผนการพัฒนาทางการเมืองของไทย หรือการปฏิรูปการเมืองไทย จนนำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบต่อไปในอนาคต

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 **ประชาชนไทย** หมายถึง ประชาชนที่มีสัญชาติไทย และที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

1.7.2 **การกล่อมเกลาทางการเมือง** หมายถึง การเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล กล่าวคือ แต่ละคนจะผ่านกระบวนการของการได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาขึ้นเป็นความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม และแบบแผนของการปฏิบัติในทางการเมือง จนเกิดเป็นลักษณะเฉพาะทางการเมืองของตนเองขึ้นมา

1.7.3 **ลักษณะของพื้นที่** หมายถึง ความแตกต่างของพื้นที่ ซึ่งในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 พื้นที่ คือ ชุมชนเมือง ได้แก่ เทศบาล (โดยมิได้นับพื้นที่ของ กทม. รวมเข้าไว้ด้วย) และชุมชนชนบท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1.7.4 **ภูมิภาค** หมายถึง ความแตกต่างของพื้นที่ ซึ่งในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร ตามการจำแนกของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.7.5 **หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง** หมายถึง หน่วยที่ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองกับบุคคล อันได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพหรือเพื่อนร่วมงาน โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา กลุ่มทุติยภูมิในสังคม สื่อสารมวลชน และการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง

1.7.6 **ลักษณะของการกล่อมเกลาทางการเมือง** หมายถึง ระดับของความเป็นจริง ที่เกิดความโน้มเอียงทางการเมือง ทั้ง 3 ประเภทขึ้นในบุคคลแต่ละคน โดยเปรียบเทียบระหว่างความโน้มเอียงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในอดีตและความโน้มเอียงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7.7 **กระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง** หมายถึง ขั้นตอนที่เกิดขึ้นตามลำดับของการกล่อมเกลาทางการเมืองที่เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละคน

1.7.8 **ความโน้มเอียงทางการเมือง** หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ (Cognitive Orientation) ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน (Effective Orientation) และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า (Evaluative Orientation)

1.7.9 **ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้** หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

1.7.10 **ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน** หมายถึง ความรู้สึกผูกพันและความรู้สึกมีส่วนได้ส่วนเสียกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

1.7.11 **ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า** หมายถึง การที่บุคคลสามารถใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์และประเมินพฤติกรรมทางการเมือง รวมทั้งการใช้ความสามารถในการตัดสินใจได้ว่าจะปฏิบัติตนอย่างไร เกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

1.7.12 **วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง** หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้บุคคลได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การกล่อมเกลาทางการเมืองทางอ้อม และการกล่อมเกลาทางการเมืองทางตรง

1.7.13 **การกล่อมเกลาทางการเมืองทางอ้อม** หมายถึง การที่บุคคลได้รับเอาอิทธิพลทางด้านทัศนคติทางการเมืองของบุคคลอื่นๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อนสนิท มาสร้างเป็นทัศนคติทางการเมืองของตนเอง ที่มีต่อผู้นำทางการเมือง บุคคลอื่นๆ ในระบบการเมือง และมีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมในขณะนั้น รวมถึงการได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มกับบุคคลอื่นๆ ก็จะได้รับการหล่อหลอมด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น การกล่อมเกลาทางการเมืองทางอ้อม จึงแบ่งออกเป็น 3 วิธีการ ได้แก่ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล (Interpersonal Transference) การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท (Apprenticeship) และการเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม (Generalization)

1.7.14 **การกล่อมเกลาทางการเมืองทางตรง** หมายถึง การที่บุคคลได้สัมผัสโดยตรงกับข่าวสาร ค่านิยม และความเชื่อเกี่ยวกับการเมืองโดยตรง การกล่อมเกลาทางการเมืองทางตรง แบ่งออกเป็น 4 วิธีการ ได้แก่ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง (Imitation) การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต (Anticipatory Socialization) การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง (Political Education) และการได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง (Political Experiences)

1.7.15 **ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง** หมายถึง ความโน้มเอียงทางการเมือง ทั้ง 3 ประเภทของบุคคล อันได้แก่ ความโน้มเอียงด้านความรู้ ความโน้มเอียงด้านความรู้สึกผูกพัน และความโน้มเอียงด้านการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินคุณค่า ซึ่งในการวิจัยนี้ ได้พิจารณาไปที่ความโน้มเอียงต่อระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

1.7.16 **ตัวตนทางการเมือง** หมายถึง ผลอันเกิดขึ้นจากการกล่อมเกลาทางการเมือง กล่าวคือ บุคคลได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเป็นความโน้มเอียงทางการเมืองของตนเองขึ้น อันประกอบไปด้วย ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม และแบบแผนของการปฏิบัติต่างๆ ในทางการเมือง โดยที่ทั้งหมดนี้สามารถแบ่งออกเป็นความโน้มเอียงทางการเมืองได้ 3 ประเภท

1.7.17 **วัฒนธรรมทางการเมือง** หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองหรือความโน้มเอียงที่บุคคลมีต่อพฤติกรรมทางการเมือง อันได้แก่ ทัศนคติที่บุคคลมีต่อระบบการเมืองและต่อบทบาททางการเมืองของตนเองภายในสังคมการเมือง ซึ่งในการวิจัยนี้ ได้พิจารณาที่กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเรียกร้องต่อระบบการเมือง และการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง

1.7.18 **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดับแคบ** หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่มีการจำแนกบทบาทและหน้าที่ทางการเมืองออกจากกันอย่างชัดเจน ผู้นำผูกขาดการใช้อำนาจ จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง ไม่รู้ร้อนรู้หนาวกับเหตุการณ์ทางการเมือง ไม่รับรู้ในการปฏิบัติงานของสถาบันทางการเมือง ไม่สนใจใยดี และไม่คิดว่าตนเองควรจะมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น ประชาชนมักจะไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะที่เรียกร้องเอาผลประโยชน์จากระบบการเมือง หรือให้การสนับสนุนต่อระบบการเมือง นอกจากนั้น ยังมีสำนึกทางการเมืองต่ำและขาดการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.7.19 **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า** หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีการเรียนรู้ทางการเมืองค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในประเด็นการรับรู้ถึงนโยบายและการปฏิบัติงานของรัฐบาล ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป และยังยอมรับในการใช้อำนาจของรัฐบาลและผู้นำ แต่ในด้านการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จะอยู่ในระดับต่ำ เว้นเสียแต่ว่าจะเป็นการเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะที่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจ เท่านั้น ดังนั้น ประชาชนส่วนใหญ่จึงไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และไม่รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินนโยบายใดๆ หรือสามารถมีอิทธิพลต่อผู้นำ หรือต่อกระบวนการทางการเมืองได้

1.7.20 **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม** หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองในทุกๆ ด้าน จนสามารถสร้างความเข้าใจและความเชื่อถือในระบบการเมืองและตัวผู้นำทางการเมืองได้ การที่ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับนโยบาย การบริหาร และโครงสร้างแห่งการปกครองต่างๆ เหล่านี้ ได้ช่วยทำให้เกิดความกระตือรือร้นและความสนใจที่จะเข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีความหมาย และสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการการตัดสินใจของรัฐหรือของรัฐบาลได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7.21 **การมีส่วนร่วมทางการเมือง** หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจ เพื่อคาดหวังผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐ หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองในรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติก็ตาม

1.7.22 **การเรียกร้องต่อระบบการเมือง** หมายถึง ความพยายามของประชาชนที่ต้องการให้การตัดสินใจของรัฐหรือรัฐบาล ได้จัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมการเมือง ให้ตนเองหรือกลุ่มตนเองได้รับผลประโยชน์มากยิ่งขึ้น

1.7.23 **การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง** หมายถึง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความรักใคร่ของประชาชนต่อระบบการเมืองหรือต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งอาจจะแสดงออกด้วยการกระทำทั้งอย่างเปิดเผย เช่น การเข้าร่วมประชาคม การเสียภาษี การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือการปฏิบัติตามกฎหมาย และการกระทำที่ไม่เปิดเผย เช่น ทัศนคติในทางบวกและความพร้อมที่จะสนับสนุนให้ระบบการเมืองดำเนินกิจกรรมต่อไปได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดที่สำคัญและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาเป็นกรอบความคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปและเรียบเรียงเนื้อหาไว้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้ คือ

2.1 การกล่อมเกลาทางสังคม

2.2 ความหมายและความสำคัญของการกล่อมเกลาทางการเมือง

2.3 ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง

2.4 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

2.5 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

2.6 ความเป็นตัวตนทางการเมือง

2.7 วัฒนธรรมทางการเมือง

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9 สรุปกรอบความคิดในการวิจัย

ดังมีรายละเอียดของเนื้อหาแต่ละเรื่องต่อไปนี้

2.1 การกล่อมเกลาทางสังคม

ก่อนที่จะนำเสนอเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง จะได้นำเสนอความหมายของการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) ก่อนในเบื้องต้น เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ การกล่อมเกลาทางสังคม หรือในบางครั้งก็ถูกเรียกว่า การขัดเกลาทางสังคม สังคมกรณ์ สังคมประกิต หมายถึง กระบวนการกล่อมเกลาเพื่อให้สมาชิกของสังคมได้เรียนรู้แนวทางของการดำเนินชีวิตในสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถเข้ามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความคาดหวังของกลุ่มหรือสังคมนั้น ดังนั้น กระบวนการนี้ จึงมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองด้วยเช่นเดียวกัน

Robert Dowes and John Hughes (1972 : 180-182 อ้างถึงใน พฤทธิสาณ ชุมพล, 2531 : 64-68) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการกล่อมเกลาทางสังคมไว้ว่า มีดังต่อไปนี้คือ 1) เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นหนึ่งกับคนอีกรุ่นหนึ่ง (Socialization as Enculturation) 2) เป็นกระบวนการของการควบคุมแรงกระตุ้นตามธรรมชาติของบุคคลที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด (Impulse Control) และ 3) เป็นการเตรียมบุคคลเพื่อเข้ารับบทบาทต่างๆ ในสังคม (Role Training)

ดังนั้น การกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) จึงเป็นส่วนหนึ่งของการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) แต่พิจารณาที่เนื้อหาหรือขอบเขตในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเมือง จากการสำรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่า มีเนื้อหาสาระที่สำคัญ ซึ่งจะได้นำมากล่าวโดยสรุปไว้ คือ ความหมายและความสำคัญของการกล่อมเกลาทางการเมือง ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิธีการกล่อมเกลาทางการเมือง และความเป็นตัวตนทางการเมือง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

2.2 ความหมายและความสำคัญของการกล่อมเกลาทางการเมือง

Plato (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526) ได้เคยกล่าวไว้ใน "หนังสืออุตมรัฐ" (The Republic) ว่า การให้การศึกษาและประสบการณ์แก่เด็ก เป็นช่องทางและวิธีการที่จะสร้างค่านิยมแห่งความเป็นพลเมืองที่เหมาะสม ในขณะที่ **Aristotle** ได้กล่าวถึงการให้การศึกษาทางการเมือง (Political Education) ว่าเป็นกระบวนการสร้างค่านิยมทางการเมือง (Political Values) และการจัดวางทางการเมือง (Disposition) ที่สำคัญ

นอกจากนั้น ยังพบนักวิชาการร่วมสมัย ที่ได้ให้ความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมืองไว้ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้ คือ

Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969: 6) กล่าวถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองว่า เป็นกระบวนการที่คนสร้างความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับการเมือง และยังเป็นวิธีการที่คนรุ่นหนึ่งใช้ในการส่งผ่านความคิดและความเชื่อในทางการเมืองให้กับคนในรุ่นถัดไป

David Easton and Jack Dennis (1969: 7) กล่าวถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองว่า หมายถึง วิธีที่สังคมส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ คือ ความรู้ ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนรุ่นต่อไป โดยที่หากมิได้มีกระบวนการดังกล่าวนี้แล้ว สมาชิกใหม่ของระบบการเมืองซึ่งโดยส่วนใหญ่ได้แก่เด็กๆ ก็จะต้องค้นหาแบบแผนของความโน้มเอียงทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ด้วยความสำคัญเช่นนี้ การกล่อมเกลาทางการเมือง จึงช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

Gabriel Almond and Bingham Powell (1966: 64) กล่าวถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองว่า เป็นกระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน

Kenneth Langton (1969: 4 and 10) กล่าวว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองภายในสังคมหนึ่งๆ ด้วยการส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง อันถือเป็นกระบวนการของการสืบทอดที่ดำเนินการโดยผ่านตัวแทนต่างๆ ในสังคม ที่จะทำให้คนแต่ละคนได้เรียนรู้ถึงรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับการเมืองให้เหมาะสมได้

กนลา ขันทปราบ (2527: 68) กล่าวถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองไว้ว่า หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดทัศนคติทางการเมือง และแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมในขณะนั้นให้กับประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนั้น ก็ยังอาจหมายถึงการที่บิดามารดาและผู้สูงอายุกว่าได้ถ่ายทอดปทัสถาน ที่ตนเองได้ใช้ในการประพฤติปฏิบัติในทางการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และความเชื่อทางการเมืองของตน ไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน ซึ่งก็รวมเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม นั่นเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหนึ่งจะได้รับมาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมือง อันประกอบไปด้วย ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติหรือความรู้สึก ค่านิยม รวมทั้งแบบแผนของการปฏิบัติต่างๆ อันเกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง รวมทั้งบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

หรือในอีกนัยหนึ่ง ก็สามารถกล่าวสรุปตามคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง การเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล กล่าวคือ แต่ละคนจะผ่านกระบวนการของการได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาขึ้นเป็นความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม และแบบแผนของการปฏิบัติในทางการเมือง จนเกิดเป็นลักษณะเฉพาะทางการเมืองของตนเองขึ้นมา

ด้วยเหตุที่ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการถ่ายทอดทัศนคติทางการเมือง แบบแผนและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมือง ที่สอดคล้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ของสังคมในขณะนั้น ให้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกที่เข้ามาใหม่หรือกำเนิดขึ้นมาใหม่ ดังนั้น บทบาทของการกล่อมเกลาทางการเมือง จึงเป็นการช่วยสร้าง ถ่ายทอด และช่วยรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองของชาติเอาไว้ โดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นเก่า ไปสู่คนรุ่นใหม่

นอกจากนี้ การกล่อมเกลาทางการเมือง ยังอาจจะมีบทบาทช่วยสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบใหม่ขึ้นมาเองก็ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการกล่อมเกลาทางการเมือง มีหน้าที่สำคัญอันสอดคล้องและช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง ก็คือ การสร้าง เปลี่ยนแปลง แก้ไข และธำรงรักษาไว้ ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองของชาติ ต่อไป

กล่าวโดยสรุป การกล่อมเกลาทางการเมือง จึงเป็นกระบวนการหนึ่ง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้น รับเอาวัฒนธรรมทางการเมืองหนึ่งๆ ไปใช้ เป็นวิธีการเรียนรู้วิถีชีวิตทางการเมืองว่าจะดำเนินหรือเปลี่ยนแปลงต่อไปอย่างไร โดยมีหน่วยหรือตัวแทน ที่จะทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ที่สำคัญภายในสังคมการเมือง ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

2.3 ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง (Agents of Political Socialization)

Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969: 99-200) ได้กล่าวถึง หน่วยหรือตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) ครอบครัว 2) กลุ่มเพื่อน 3) ระบบการศึกษา โรงเรียน และการเรียนรู้ทางการเมือง และ 4) กลุ่มทางสังคม กลุ่มทุติยภูมิ การมีประสบการณ์ในทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง และสื่อสารมวลชน ดังมีรายละเอียดที่จะได้ยกขึ้นมากล่าวถึง ในแต่ละกลุ่ม ต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.1 ครอบครัวและกลุ่มปฐมภูมิ (The Family, Primary Groups)

กล่าวได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคม ที่มีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะบุคคลจะได้เรียนรู้ในหลายสิ่งหลายอย่างจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการแห่งการปลูกฝังในวัยเด็ก และสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ก็จะส่งผ่านไปสู่การแสดงบทบาททางการเมืองต่อไป อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า การเรียนรู้จากกลุ่มปฐมภูมิเช่นนี้ มักจะมีอิทธิพลที่ฝังแน่นกับบุคคลมากไปกว่าการเรียนรู้จากกลุ่มทุติยภูมิ ทั้งนี้เพราะมีระดับของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกว่า และนอกจากนั้น ยังเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องมากกว่าอีกด้วย ดังเช่นที่ Gabriel Almond and Bingham Powell (1980 : 38) ได้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ไว้ว่า ครอบครัวเป็นตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีอิทธิพลอย่างสูง และอย่างต่อเนื่องในระยะยาวทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ซึ่งก็สอดคล้องกับสิ่งที่ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965 : 58) ได้เคยกล่าวไว้แล้วในทำนองเดียวกันนี้ว่า ในครอบครัวที่มีการพูดคุยหรืออภิปรายกันเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง ก็จะทำให้เกิดรูปแบบของการเรียนรู้ทางการเมือง ที่สิ่งนี้จะพัฒนาให้เด็กมีความรู้สึกที่ว่า ตนเองมีความสามารถทางการเมือง รวมทั้งยังมีความรู้สึกผูกพันกับการทำหน้าที่ทางการเมืองอีกด้วย

2.3.2 กลุ่มเพื่อน (Peer Groups)

กลุ่มเพื่อนเป็นบุคคลที่มีสถานะอยู่ในระดับเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกันและกัน โดยกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลในการกล่อมเกลาทางการเมืองกับบุคคลตั้งแต่ในช่วงของวัยรุ่นเป็นต้นไป และยาวนานต่อไปตลอดชีวิต ดังนั้น กลุ่มเพื่อนจึงสามารถทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสถาบันต่างๆ ในสังคมได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการให้บทเรียนทางการเมืองกับบุคคลในขั้นปฐมภูมิได้อีกด้วย จึงกล่าวได้ว่า ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ เป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะเข้าสู่ประสบการณ์ทางการเมืองอันมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ดี การที่กลุ่มเพื่อนสามารถมีอิทธิพลกับบุคคลได้เป็นอย่างดีนั้น ก็ด้วยเหตุผลสำคัญที่ว่า บุคคลจะต้องพบปะและสนทนากับเพื่อน นอกจากนั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ยังมีลักษณะที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันอย่างยิ่งอีกด้วย

2.3.3 ระบบการศึกษา โรงเรียน และการเรียนรู้ในทางการเมือง (Education, the Schools, and Political Learning)

ระบบการศึกษาหรือโรงเรียน เป็นตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองอย่างเป็นทางการ ดังนั้นจึงทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในประเด็นเนื้อหาทางการเมืองขึ้นได้ โดยอาศัยรูปแบบกิจกรรมของการกล่อมเกลาทางการเมืองที่สำคัญใน 3 ประเภท กล่าวคือ 1) การจำลองรูปแบบของสังคมการเมือง ด้วยการทำให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ต่างๆ ของบุคคลในสังคม 2) การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางตรง ด้วยเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรการศึกษา อาทิ เนื้อหาเรื่องหน้าที่พลเมือง หรือการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) เป็นต้น และ 3) การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อม ที่มิได้เกิดขึ้นจากเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง อาทิ การเข้าร่วมในกิจกรรมของชมรมต่างๆ ก็จะเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการทางสังคม ด้วยการสัมผัสประสบการณ์แห่งการปฏิบัติจริง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.4 กลุ่มทางสังคม กลุ่มทุติยภูมิ การมีประสบการณ์ในทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง และสื่อสารมวลชน (Social Groupings, Secondary Groups, Political Experiences, and Mass Media)

โดยที่ในแต่ละประเภทนี้ จะขอนำเสนอโดยแยกเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้ คือ

2.3.4.1 กลุ่มทางสังคม กล่าวคือ บุคคลโดยส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะคบหาสมาคมกับผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมในระดับเดียวกันกับตนเอง หรือกล่าวได้ว่า มีพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น ด้วยเหตุเช่นนี้ บุคคลจึงได้รับเอาทัศนคติทางการเมืองจากคนที่คบหาสมาคมกันอยู่มาด้วย

2.3.4.2 กลุ่มทุติยภูมิ เป็นกลุ่มที่มีโครงสร้าง กระบวนการ และระเบียบพิธีการอย่างชัดเจน อาทิ สหภาพแรงงาน สมาคมจีนแต้จิ๋ว เป็นต้น โดยที่กลุ่มทุติยภูมิ มักจะดึงดูดกลุ่มทางสังคมในจำพวกเดียวกันให้เข้ามาอยู่ร่วมกันในกลุ่มทุติยภูมินี้ อย่างไรก็ดี เนื่องจากความสัมพันธ์ของบุคคลกับกลุ่มทุติยภูมิ อยู่ในระดับที่น้อยกว่ากลุ่มปฐมภูมิ ดังนั้น กลุ่มทุติยภูมิ จึงมีอิทธิพลในการกล่อมเกลาทางการเมือง ที่น้อยกว่ากลุ่มปฐมภูมิ แต่ในทางตรงกันข้าม กลุ่มทุติยภูมิ ก็อาจจะนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง ที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองได้มากไปกว่ากลุ่มปฐมภูมิได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากๆ

2.3.4.3 การมีประสบการณ์ในทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง กล่าวคือ การได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองโดยตรง ก็ย่อมที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมทางการเมืองให้กับบุคคลที่เข้าร่วมนั้นได้โดยตรง รวมทั้งยังสามารถทำการทดสอบความรู้หรือบทเรียนที่ได้เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จากการที่ตนเองได้มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองโดยตรงนี้ได้อีกด้วย

2.3.4.4 สื่อสารมวลชน กล่าวคือ สื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ ล้วนทำหน้าที่เป็นตัวกลาง (Medium) ที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนโดยทั่วไป เกี่ยวกับเหตุการณ์ของบ้านเมือง โดยเฉพาะปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารจากรัฐบาลถึงประชาชน การสื่อสารจากประชาชนถึงรัฐบาล หรือแม้แต่การสื่อสารจากคนในสังคมการเมืองแห่งหนึ่ง สู่อีกสังคมการเมืองหนึ่งที่อยู่กันคนละมุมโลก ก็ตาม

ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ดังกล่าวข้างต้นนี้ สามารถจำแนกออกเป็นการกล่อมเกลาทางการเมืองในขั้นปฐมภูมิ (Primary Socialization) และการกล่อมเกลาทางการเมืองในขั้นทุติยภูมิ (Secondary Socialization) ตามความเห็นของ Robert Dowes and John Hughes (อ้างถึงใน พฤทธิสาณ ชุมพล, 2531 : 71) ดังภาพที่ 1 ด้านล่างนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

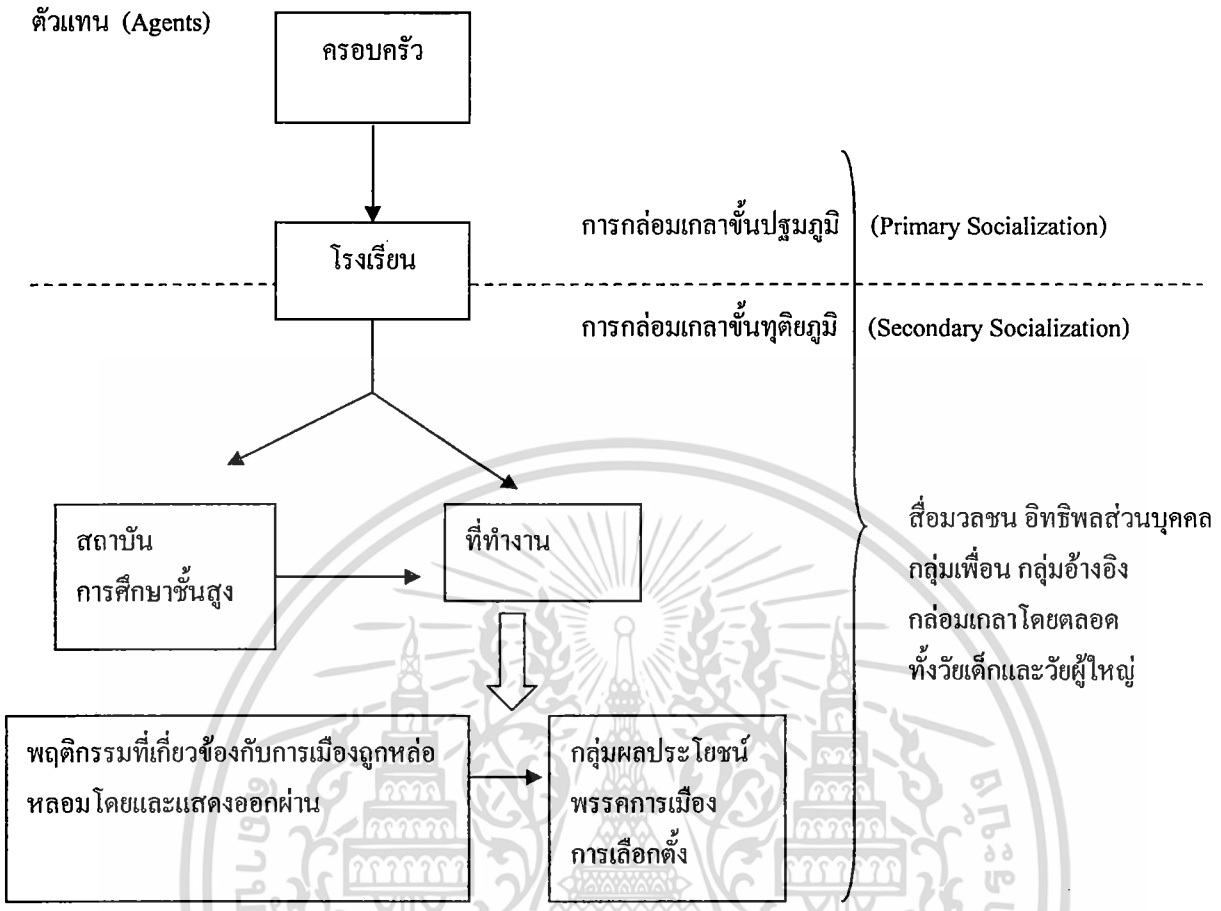

ภาพที่ 2.1 กระบวนการและตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมที่พัฒนาแล้ว
ที่มา: Robert Dowes and John Hughes อ้างถึงใน พฤทธิสาณ ชุมพล, 2531 : 71

ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองกับบุคคลต่างๆ ด้วยกิจกรรมอันมีลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

2.4 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526 : 7) ได้นำเสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองไว้อย่างน่าสนใจ อันเป็นผลจากการทบทวนผลงานวิจัยของ David Easton and Robert Hess (1942), Fred I. Greenstein (1960), Fred I. Greenstein (1965), David Easton and Jack Dennis (1962), และ David Easton and Jack Dennis (1967) ที่ทำให้สามารถสังเคราะห์เป็นข้อสรุปร่วมกันที่สำคัญได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่มีการก่อตัวมาตั้งแต่ในวัยเด็ก นอกจากนั้น ยังได้ขยายความเพิ่มเติมตามความเห็นของ Richard Niemi (1973) ไว้อีกว่า ในวัยเด็กจะเป็นต้นกำเนิดของความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมืองต่างๆ อันถือเป็นการเริ่มต้นที่จะสร้างสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะเฉพาะของบุคคลในทางการเมือง หรือที่เรียกว่า ตัวตนทางการเมืองของแต่ละบุคคลขึ้น และสิ่งเหล่านี้ ยังจะมีผลอย่างสำคัญต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

ในขณะที่ **Lucian Pye** (อ้างถึงใน ลิขิต ธีรเวคิน, 2529 : 25-26) ได้อธิบายถึงขั้นตอนต่างๆ แห่งกระบวนการกล่อมเกลาเรียนรู้ของบุคคล โดยแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 คือ ขั้นตอนเริ่มแรกสุดที่บุคคลเกิดขึ้นมา ก็ย่อมจะต้องได้รับการอบรม กล่อมเกลา หรือมีความโน้มเอียงเข้าสู่การมีคุณลักษณะเป็นสัตว์สังคม ดังนั้น ครอบครัวและสถาบันการศึกษา จึงมีอิทธิพลมากที่สุด ในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของการกล่อมเกลาทางสังคมในขั้นตอนนี้ โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญ คือ การชี้แนะแนวทางให้บุคคลได้เรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้น ขั้นตอนนี้ จึงเป็นพื้นฐานของกระบวนการของการกล่อมเกลาทางสังคม

ขั้นตอนที่ 2 คือ บุคคลเริ่มมีเอกลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) ขึ้นมา กล่าวคือ ในขั้นตอนนี้ บุคคลได้เริ่มมีการพัฒนาไปสู่การมีพื้นฐานด้านความรู้และความเชื่อ นอกจากนี้ ประสบการณ์ยังเริ่มที่จะมีอิทธิพลหล่อหลอมจิตใต้สำนึก และยังไปมีส่วนกำหนดเป็นโครงสร้างของบุคลิกภาพขั้นมูลฐานของบุคคลด้วย

ขั้นตอนที่ 3 คือ การเริ่มเข้าสู่กระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง นั่นคือ เมื่อบุคคลได้ผ่านมาถึงขั้นตอนของการมีความสำนึก ในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองจะเริ่มผ่านเข้ามาทางหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง และเข้ามากระทบกับการรับรู้ของบุคคล จากนั้นจึงหล่อหลอมให้เกิดเป็นบุคลิกภาพทางการเมืองขึ้นในตัวของบุคคลนั้นๆ ทำให้เกิดมีความคิดวิเคราะห์ในทางการเมืองขึ้นมา

ขั้นตอนที่ 4 อันเป็นขั้นตอนสุดท้าย คือ กระบวนการของการกล่อมเกลาทางกางการเมือง ได้สร้างความรู้สึกนึกคิดในทางการเมืองขึ้นอย่างมาก จนกระทั่งบุคคลเกิดความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมและแสดงบทบาทของตนเองในทางการเมือง

อันสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมบัติ จันทรวงศ์ (อ้างถึงใน ลิขิต ธีรเวคิน, เพิ่งอ้าง) ซึ่งได้กล่าวสรุปไว้ว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้ มีความสำคัญอย่างมากต่อแบบแผนทางพฤติกรรมของบุคคลในสังคมการเมือง กล่าวคือ กระบวนการนี้ได้สร้าง "บุคลิกภาพทางการเมือง" ของคนในสังคมขึ้น ซึ่งจะมีอิทธิพลในฐานะที่เป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมทางการเมืองในระบบการเมืองนั้นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าวัฒนธรรมทางการเมืองได้อาศัยกระบวนการดังกล่าวนี้ เพื่อเป็นช่องทางหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนะทางการเมืองของสมาชิกในสังคม อันทำให้สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นตัวเชื่อมระหว่างสังคมกับระบบการเมือง นั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในขณะที่ Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969 : 41-62) ได้นำเสนอความเห็นไว้อย่างสอดคล้องกันกับที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่สำคัญ คือ

1) เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล (Lifelong and Developmental)

2) เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก (Childhood and Youth)

3) เป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ (Adult Political Learning)

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละคน ดังเช่นที่ กนลา ขันทปราบ (2527 : 68) ได้เคยกล่าวสนับสนุนในประเด็นสำคัญนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า เมื่อบุคคลเติบโตขึ้น มีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลายยิ่งขึ้น ก็ย่อมจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ได้สร้างขึ้นไว้ตั้งแต่วัยเด็ก หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติดั้งเดิมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

Richard Dawson and Kennett Prewitt (1969 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526 : 25-26) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ทางการเมืองไว้ว่า ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นความสามารถในการกำหนด ระบุ และความผูกพันทางความรู้สึกกับสัญลักษณ์ทางการเมืองและชุมชนทางการเมือง (Basic Identification and Emotional Ties) จะเป็นความรู้สึกผูกพันกับชาติและชุมชนทางการเมือง กล่าวคือ มีความรู้สึกว่าจงรักภักดีและมีความเชื่อฟังต่ออำนาจทางการเมือง

2) ขั้นการเกิดความโน้มเอียง (Orientations) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น อาทิ เข้าใจว่าชาติคืออะไร ชุมชนทางการเมืองคืออะไร และยังรู้ได้ว่า ตนเองจะสามารถคาดหวังอะไรจากระบบการเมืองได้บ้าง

3) ขั้นการเกิดทัศนคติและความนึกคิดที่เฉพาะเจาะจงและอย่างชัดเจน ต่อบุคลิกภาพทางการเมือง กิจกรรมทางการเมือง และนโยบายทางการเมืองในประการต่างๆ

ลักษณะดังกล่าวถึงข้างต้นนี้ ก็คล้ายคลึงกันกับความคิดเห็นของ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965 : 13-15) ที่ได้เคยนำเสนอ ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้ โดยใช้คำว่าประเภทของทัศนคติและการเกิดความโน้มเอียงทางการเมือง โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) ความโน้มเอียงด้านการรับรู้หรือด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Orientations) อันหมายถึงความรู้เกี่ยวกับวัตถุทางการเมือง และความเชื่อทางการเมือง

2) ความโน้มเอียงด้านการเกิดความรู้สึกผูกพัน (Affective Orientations) อันหมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อระบบการเมืองหรือสถาบันต่างๆ ในระบบการเมือง เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีความผูกพัน ซึ่งจะหมายถึง การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ต่อวัตถุหรือสถาบันทางการเมืองนั้นๆ

130288
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ความโน้มเอียงด้านการประเมินคุณค่า (Evaluative Orientations) อันหมายถึง ความคิดเห็นที่เป็นการประเมินถึงคุณค่าต่อวัตถุหรือสถาบันต่างๆ ในระบบการเมือง โดยจะมีการนำเอาค่านิยมของตนเอง มาใช้เป็นเครื่องวัดหรือการประเมินดังกล่าวนี้ด้วย

ด้วยลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ดังที่ได้นำเสนอไปข้างต้นนี้ ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองในประเภทต่างๆ สามารถให้การกล่อมเกลาทางการเมืองกับบุคคลด้วยวิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีการ ดังที่จะได้นำมากล่าวถึงต่อไป

2.5 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง (Method of Political Socialization)

Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969 : 63-80) ได้กล่าวถึง วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองว่า จะเกิดขึ้นกับบุคคลได้ใน 2 กรณี ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นโดยทางอ้อมและโดยทางตรง ดังต่อไปนี้ คือ

2.5.1 การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อม (Indirect Forms of Political Socialization)

การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อม ประกอบไปด้วย 3 วิธีการ ได้แก่

2.5.1.1 การแพร่กระจายระหว่างบุคคล (Interpersonal Transference) กล่าวคือ บุคคลจะได้รับการแพร่กระจายหรือซึมซับรับเอาความโน้มเอียงทางการเมืองมาจากคนใกล้ตัว

2.5.1.2 การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท (Apprenticeship) กล่าวคือ การที่บุคคลได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม นั่นก็ย่อมที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในการแสดงบทบาทของตนเองในอนาคต

2.5.1.3 การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม (Generalization) กล่าวคือ บุคคลจะเชื่อมโยงจากระบบความเชื่อหรือค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยนำมาพัฒนาเป็นระบบความเชื่อโดยทั่วไปของตนเองขึ้นมา

2.5.2 การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางตรง (Direct Forms of Political Socialization)

การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางตรง ประกอบไปด้วย 4 วิธีการ ได้แก่

2.5.2.1 การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง (Imitation) กล่าวคือ บุคคลจะพยายามเลียนแบบหรือเอาอย่างบุคคลอื่น ที่ตนเองรู้สึกยอมรับนับถือ ด้วยการพยายามพัฒนาค่านิยม พฤติกรรม ทักษะ ประสบการณ์ และทัศนคติของตนเองขึ้น โดยการเลียนแบบให้ใกล้เคียงกับบุคคลที่เป็นต้นแบบนั้น

2.5.2.2 การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต (Anticipatory Socialization) กล่าวคือ บุคคลจะคิดถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะพึงมีได้ในอนาคต แม้ว่าในปัจจุบันนี้ ยังมิได้อยู่ในสถานภาพเช่นนั้น แต่ก็มีความตั้งใจและแนวโน้มที่จะพยายามลงมือกระทำการตามบทบาทหน้าที่นั้นๆ ดังนั้น ด้วยเหตุเช่นนี้ จึงทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ด้วยการรับเอาการกล่อมเกลาทางการเมืองของหน่วยตัวแทนต่างๆ เข้ามา เพื่อให้ตนเองสามารถแสดงบทบาทในอนาคตของตนได้อย่างสมบูรณ์แบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.3 การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง (Political Education) กล่าวคือ ด้วยวิธีการนี้ บุคคลจะได้รับการศึกษาในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองโดยตรง อาทิ ผ่านทางระบบการศึกษาโรงเรียน และหลักสูตรการศึกษาอบรมทางการเมืองต่างๆ

2.5.2.4 การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง (Political Experiences) กล่าวคือ บุคคลได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง อาทิ การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526 : 23-24) ได้พยายามขยายความในเรื่องวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองข้างต้นนี้ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางตรง (Direct Learning) จะเป็นการเรียนรู้ทางการเมืองที่เกิดจากการสั่งสอนโดยตรง หรืออาจจะเป็นการเรียนรู้จากการปลูกฝังลัทธิ (Indoctrination) ก็ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่จะสั่งสอน (Intentional Learning) ในขณะที่การเรียนรู้ทางการเมืองโดยทางอ้อม (Indirect Learning) จะเป็นการเรียนรู้โดยไม่ตั้งใจ (Unintentional Learning) อาทิ การได้รับความรู้จากการสนทนากับเพื่อนหรือบุคคลในครอบครัว โดยที่กระบวนการดังกล่าวนี้ มิได้มีการวางแผนหรือกำหนดไว้เป็นหลักสูตรการสอนที่ชัดเจนแน่นอน และยังมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองอาจเกิดขึ้นได้ทั้งโดยทางอ้อมและโดยทางตรง กล่าวคือ โดยทางอ้อม มักเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยังอยู่ในวัยเด็ก ซึ่งจะได้รับการอบรมสั่งสอน อันทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว โรงเรียน หรือเพื่อนฝูงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างทัศนคติทางการเมืองให้กับเด็ก และมักจะคงทนต่อไปเมื่อเติบโตขึ้น ในขณะที่ โดยทางตรง ได้แก่ การที่บุคคลได้มีโอกาสสัมผัสโดยตรงกับข่าวสาร ค่านิยม และความเชื่อเกี่ยวกับการเมืองการปกครองโดยตรง อาทิ ได้เรียนรู้ในวิชาหน้าที่พลเมือง หรือวิชาการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง เป็นต้น

2.6 ความเป็นตัวตนทางการเมือง (Political self)

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ก็คือ ความเป็นตัวตนทางการเมืองของบุคคล กล่าวคือ บุคคลได้รับมาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมือง อันประกอบไปด้วยความรู้ (Knowledge) ความเชื่อ ทัศนคติ (Attitude) หรือความรู้สึก ค่านิยม และแบบแผนของการปฏิบัติต่างๆ (Practice) ในทางการเมือง ดังเช่นที่ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526 : 19) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ผลแห่งกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ทำให้บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมืองต่างๆ อันได้แก่ ความรู้ (Knowledge หรือ Cognition) ความเชื่อ (Beliefs) ทัศนคติและความรู้สึก (Attitudes and feelings) และค่านิยม (Values) ที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ในระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเมือง โดยที่การกล่อมเกลาทางการเมืองนี้ อาจจะเป็นการผดุงรักษาและส่งผ่าน (Maintain and Transmit) หรือการเปลี่ยนแปลงรูป (Transform) หรือการสร้าง (Create) ความโน้มเอียงทางการเมืองก็ได้เช่นกัน

ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่ Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969 : 17) ได้เคยนำเสนอไว้ว่า บุคคลแต่ละคน ล้วนจะต้องผ่านกระบวนการสร้างหรือได้รับการถ่ายทอดความโน้มเอียงทางการเมือง จนเกิดขึ้นเป็นลักษณะทางการเมืองที่เฉพาะของตนเองขึ้นมา คือเกิดเป็นตัวตนทางการเมือง (Political Self) อันหมายถึง สภาพแห่งการรวมตัวกันอย่างสลับซับซ้อนของความโน้มเอียงทางการเมือง ที่เกี่ยวข้องกับโลกในทางการเมืองและการแสดงบทบาทของตนเองด้วย

ในขณะที่สำหรับ Gabriel Almond and Bingham Powell (1966 : 64) การกล่อมเกลาทางการเมือง จะเป็นกระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน กล่าวคือ กระบวนการนี้ จะทำให้บุคคลเกิดแบบแผนของทัศนคติและความรู้สึกในทางการเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลโดยตรง รวมทั้งยังเกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกเกี่ยวกับสถาบันในทางการเมือง รวมทั้งมีความรู้สึกพึงพอใจต่อสถาบันทางการเมืองหรือระบบการเมืองด้วย

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง ก็คือ การสร้างลักษณะเฉพาะของบุคคลในทางการเมืองขึ้นมา และเมื่อมองในภาพรวมของระบบสังคมการเมือง (Political Society) อันประกอบไปด้วยบุคคลต่างๆ อันเป็นสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในระบบการเมืองเดียวกันแล้ว ก็เรียกได้ว่าเป็น "วัฒนธรรมทางการเมือง - Political Culture" ดังเช่นที่ Gabriel Almond and Bingham Powell ได้กล่าวถึงไว้ข้างต้นนี้นั่นเอง อย่างไรก็ดี จะได้อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในรายละเอียดที่สำคัญต่อไป

2.7 วัฒนธรรมทางการเมือง

Gabriel Almond and Sidney Verba (1965) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศประชาธิปไตยต่างๆ ในเชิงเปรียบเทียบ จากนั้น จึงนำมาวิเคราะห์ และจัดแบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง การศึกษาในครั้งนั้น ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศประชาธิปไตย 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี อิตาลี และเม็กซิโก เมื่อทำการศึกษาวิเคราะห์แล้ว จึงสรุปและนำเสนอเป็นรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และ 3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

นอกจากนั้น ยังได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่ง ก็คือ ลักษณะการกระจาย (Distribution) ของความโน้มเอียงทางด้านความรู้ ความรู้สึก และการประเมินค่า ต่อวัตถุทางการเมือง (Political Objects) ที่มีอยู่ในบรรดาสมาชิกของสังคมแห่งนั้น (Gabriel Almond and Sidney Verba, 1965 : 13)

Sidney Verba (1965 : 516) ได้พยายามกล่าวขยายความ ถึงความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้เพิ่มเติมอีกว่า หมายถึงระบบแห่งแบบแผนของความเชื่อถือ ความรู้สึกนึกคิดที่สมาชิกของชุมชนการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนึ่งๆ มีต่อการเมืองและสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกทางการเมือง อาทิ กิจกรรมทางการเมืองหรือสถาบันทางการเมือง เป็นต้น

ในขณะที่ Gabriel Almond ได้ขยายความเพิ่มเติมไว้ร่วมกับ Bingham Powell ในเวลาต่อมา อีกว่า วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบอย่างของทัศนคติและความโน้มเอียง ซึ่งบุคคลในฐานะสมาชิกของระบบการเมือง มีต่อระบบการเมืองนั้น ("Political culture is the pattern of individual attitudes and orientations towards politics among members of a political system") (Gabriel Almond and Bingham Powell, 1966 : 50)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ก็คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง หรือความโน้มเอียงที่บุคคลมีต่อวัตถุ หรือพฤติกรรมทางการเมืองที่เฉพาะเจาะจงบางประการ อันได้แก่ ทัศนคติที่บุคคลมีต่อระบบการเมือง และต่อองค์ประกอบ หรือต่อระบบย่อยของระบบการเมือง และทัศนคติที่บุคคลมีต่อบทบาททางการเมืองของตนเองภายในระบบสังคมนั้นๆ ด้วย ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมือง จึงประกอบขึ้นมาจาก ระบบความเชื่อ สัญลักษณ์ และคำนิยามต่างๆ ซึ่งถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา จึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองได้

อย่างไรก็ดี ความโน้มเอียงทางการเมือง ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ หมายถึง รูปแบบของความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท อันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมทางการเมืองโดยตรง คือ 1) ความโน้มเอียงด้านการรับรู้ (Cognitive Orientation) อันหมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง ความรู้เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของตนเอง และของผู้อื่น บทบาทของผู้นำ บทบาทของสื่อมวลชน 2) ความโน้มเอียงด้านการสร้างความรู้สึกผูกพัน (Affective Orientation) อันหมายถึง ความรู้สึกผูกพันและความรู้สึกมีส่วนได้ส่วนเสียกับระบบการเมือง และ 3) ความโน้มเอียงด้านการประเมินคุณค่า (Evaluative Orientation) อันหมายถึง การที่บุคคลสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองวิเคราะห์และประเมินพฤติกรรมทางการเมืองได้ นอกจากนั้น ยังรวมไปถึงการใช้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติการ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของบุคคล และวิเคราะห์กิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ซึ่งได้ตัดสินใจลงมือปฏิบัติไปตามความเป็นจริงได้

การจัดแบ่งประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองตามแนวคิดของ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965) สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

2.7.1 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture)

วัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้ เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่พบในสังคมที่ล้าหลัง อาทิ สังคมของชนเผ่าดั้งเดิมในทวีปแอฟริกา ที่ไม่มีการจำแนกบทบาทและหน้าที่ทางการเมืองออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้นำจะผูกขาดการใช้อำนาจไว้กับตนเองเท่านั้น ด้วยเหตุเช่นนี้ จึงทำให้ประชาชนโดยส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง ไม่รู้ร้อนรู้หนาวกับเหตุการณ์ทางการเมืองใดๆ ไม่รับรู้ถึงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปฏิบัติงานของสถาบันทางการเมืองต่างๆ ไม่มีความสนใจไยดี และที่สำคัญก็คือ ไม่คิดว่าตนเองควรจะมีส่วนร่วมทางการเมือง

ดังนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบเช่นนี้ มักจะไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะที่เรียกร้องเอาผลประโยชน์จากระบบการเมือง หรือให้การสนับสนุนต่อระบบการเมือง จึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้ เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองต่ำ และไม่สนใจการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง นั่นเอง

2.7.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture)

วัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้ เป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองที่พบในสังคมที่มีการพัฒนาก้าวหน้าไปกว่าในแบบคับแคบ กล่าวคือ ประชาชนจะมีการเรียนรู้ทางการเมืองค่อนข้างสูง โดยเฉพาะประเด็นการรับรู้ถึงนโยบาย และการปฏิบัติงานของรัฐบาล ประชาชนจะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป และยอมรับในการใช้อำนาจของรัฐบาลและผู้นำ แต่ในด้านการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จะอยู่ในระดับต่ำ เว้นเสียแต่ว่า จะเป็นการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจทางการเมือง เท่านั้น

ดังนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ จึงไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และไม่รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อการตัดสินใจดำเนินนโยบายใดๆ หรือสามารถมีอิทธิพลต่อผู้นำ หรือต่อกระบวนการทางการเมืองได้

2.7.3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture)

วัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้ เป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองที่พบในสังคมที่มีการพัฒนาทางการเมือง (Political Development) ที่เจริญก้าวหน้า กล่าวคือ ประชาชนจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองอย่างรอบด้าน จนสามารถสร้างความเข้าใจ และความเชื่อถือในระบบการเมือง และตัวผู้นำทางการเมืองได้ การที่ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับนโยบาย การบริหารงาน และโครงสร้างทางการเมืองการปกครองต่างๆ ได้ช่วยทำให้เกิดความตระหนักรู้ ความกระตือรือร้น และเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีบทบาท และมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีความหมาย และสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของรัฐหรือรัฐบาลได้

ดังนั้น การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมนี้ จึงก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อระบบการเมือง เนื่องจากการแสดงบทบาทของตนอาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่ตามมาต่อกลุ่มของตนเองได้

อย่างไรก็ดี ผลจากการศึกษาในภาพรวมที่ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965) ได้วิเคราะห์และสรุปไว้ก็คือ ภายในระบบการเมืองหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันไป โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่เป็นการผสมผสานกัน ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 3 ประเภทนี้ และไม่มีสังคมการเมืองแห่งใด ที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนั้น เมื่อสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป คือมีการพัฒนาไปตามระยะเวลาแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ก็จะต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใหม่ที่จะเข้ามา โดยการผสมผสานเป็นสัดส่วนกันไป

ในที่สุดแล้ว เมื่อสังคมมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ก็จะเพิ่มระดับความเข้มแข็งยิ่งขึ้นเรื่อยๆ แต่ก็จะไม่เข้าไปแทนที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า โดยจะมีลักษณะที่ผสมผสานเป็นสัดส่วนลดหลั่นกันไป ซึ่งจะมีผลให้กลุ่มบุคคลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า มีจำนวนลดน้อยถอยลงไปตามลำดับ

อย่างไรก็ดี รูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอารยชน (Civic Culture) ถือว่าเป็นแบบแผนของวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการปกครองหรือการใช้อำนาจบริหารงานของรัฐบาล กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการตอบสนองของประชาชนต่อการปกครองของรัฐบาลนั้นๆ รูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอารยชน เช่นนี้ จึงเป็นที่รวมของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 รูปแบบ ดังที่ได้กล่าวถึงแล้วข้างต้น เข้าไว้ด้วยกัน กล่าวคือ บุคคลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอารยชน จะสามารถเป็นทั้งผู้ที่มีส่วนร่วมในการปกครองที่ดี และในขณะเดียวกันก็สามารถเป็นผู้อยู่ใต้ปกครองที่ดีได้ด้วย เช่นเดียวกัน

โดยมีกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดทัศนคติทางการเมือง และแนวทางแห่งการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมืองให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมการเมืองนั้นๆ นั่นเอง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ จึงทำให้สรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และแบบแผนของการปฏิบัติ (Practice) ในทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยผ่านตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง (Agents of Political Socialization) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดในกระบวนการนี้ ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในชีวิตของบุคคลตลอดชีวิต (Lifelong and Development) ซึ่งจะเกิดขึ้นทั้งโดยทางอ้อม (Indirect Forms) และโดยทางตรง (Direct Forms) ผลที่เกิดขึ้นของกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง ก็คือ ความเป็นตัวตนทางการเมือง (Political Self) ของบุคคลนั้นๆ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความเป็นตัวตนทางการเมืองของบุคคลจะเป็นอย่างไร หรือมีลักษณะอย่างไร ก็ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้ นั่นเอง

ในการศึกษาเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย” นอกจากการทบทวนแนวคิดที่สำคัญ ดังที่ได้นำเสนอมาตามลำดับข้างต้นนี้แล้ว ผู้วิจัยยังได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานของการศึกษาในครั้งนี้ประกอบเพิ่มเติมด้วย ดังมีรายละเอียดที่จะได้นำมาเสนอในหัวข้อถัดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่า มีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้ คือ

2.8.1 การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยครอบครัว

สุรวุฒิ ปัดไชสง (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทครอบครัวในการถ่ายทอดทางการเมืองให้กับนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 775 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัว และผลของการถ่ายทอดทางการเมือง ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ t-test และMultiple Regression Analysis Stepwise

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะได้รับผลการถ่ายทอดทางการเมืองที่มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนที่มีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวสูง ก็จะได้รับผลของการถ่ายทอดทางการเมืองที่สูงกว่านักเรียนที่มีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวน้อย ในขณะเดียวกันก็ยังพบอีกว่าการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกันภายในครอบครัว เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายผลของการถ่ายทอดทางการเมืองได้ถึงร้อยละ 30 เมื่อนำตัวแปรนี้เข้าสู่สมการแห่งการทำนาย

เพ็ญศรี จุลกาญจน์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การผลิตซ้ำอุดมการณ์เกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของหญิงและชาย" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การสนทนา และการศึกษาจากเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารแบบเรียน

ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ได้สร้างความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยผู้ที่มีอาวุโสภายในครอบครัว จะทำหน้าที่ถ่ายทอดระบบความคิด ความเชื่อ และค่านิยมให้กับเด็กๆ ด้วยการประพฤติตนเป็นแบบอย่าง การสั่งสอนโดยตรง หรือการสอดแทรกเนื้อหาได้อย่างกลมกลืนไปกับกิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันและพิธีกรรมต่างๆ ของครอบครัว ในขณะที่โรงเรียนจะทำหน้าที่ถ่ายทอดระบบความคิด ความเชื่อ และค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของหญิงและชายโดยผ่านทางตำราเรียนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ในทำนองเดียวกันนี้ วัดก็มีระบบของการปฏิบัติ การจัดสถานที่ สภาพแวดล้อม การอบรมสั่งสอน และการประกอบพิธีกรรมตามแนวทางศาสนาแบบชาวบ้าน อันเป็นการผสมผสานกันระหว่างศาสนาพุทธ พราหมณ์ และผี ที่สำคัญก็คือเนื้อหาของการอบรมสั่งสอนนี้ยังได้เน้นไปที่เพศหญิงเป็นผู้มีบุญน้อย มีมลทิน ไม่มีความสะอาดทางศาสนา และยังเป็นศัตรูต่อเพศพรหมจรรย์ด้วย ส่วนกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ก็ถือเป็นรูปแบบหลักชนิดหนึ่งของการถ่ายทอดระบบความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและสถานภาพของเพศหญิงและชาย เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเกิดขึ้นอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซ้ำซากทุกวัน และประกอบกับวิธีการและสัญลักษณ์ที่เรียบง่าย จึงทำให้เกิดการยอมรับในการปฏิบัติในประการสุดท้าย พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต อาทิ พิธีกรรมในการเกิด การแต่งงาน การบวช การยกเรือน และการตาย เป็นต้น ก็ได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดและตอกย้ำบทบาทและสถานภาพของเพศหญิงและเพศชาย โดยผ่านทางการปฏิบัติ ถ้อยคำ และสัญลักษณ์ต่างๆ

2.8.2 การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) หน่วยของการศึกษา คือ รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของประเทศต่างๆ จำนวน 16 ประเทศ อาทิ อังกฤษ แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น เกาหลี และนิวซีแลนด์ เป็นต้น ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนการที่เน้นกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์จากชีวิตจริงซึ่งส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น โดยในทุกๆ โรงเรียนจะมีการจัดเนื้อหาชนิดนี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา โดยในระดับประถมศึกษาจะมีการผสมผสานโดยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ในขณะที่หากเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษา ก็จะเน้นการเรียนเป็นรายวิชา ทั้งนี้เพื่อสร้างความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชนในการเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีต่อไป อย่างไรก็ดี สำหรับในกรณีของประเทศไทย การศึกษาในครั้งนี้ได้พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นพลเมืองดีของเยาวชนไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง ด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในหลักและระเบียบแห่งการปกครองของประเทศและท้องถิ่น สิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เป็นต้น ประการที่สอง ด้านความคิดเห็น ผู้เรียนจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร เป็นต้น และประการที่สาม ด้านการปฏิบัติตน ผู้เรียนจะต้องสามารถปฏิบัติตนให้ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมาย กฎศีลธรรม กฎกติกาของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

ดุษณี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "กระบวนการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยในสถาบันอุดมศึกษา" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ใช้วิธีการสำรวจเชิงวิเคราะห์ (Analytical Survey) กับกลุ่มตัวอย่างจากสถาบันการศึกษาจำนวน 22 แห่ง ซึ่งประกอบไปด้วยนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี 2,876 คน อาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี 579 คน ผู้บริหาร 63 คน และอดีตผู้นำนักศึกษาที่มีชื่อเสียง 11 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, Analysis of Variance และ Scheffe Test, t-test และ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

ผลการศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษามีค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยในระดับมาก ได้รับการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยจากสถาบันอุดมศึกษาในระดับปานกลาง แต่ในทางตรงกันข้ามกลับมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย สำหรับรูปแบบและวิธีการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้กับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิสิตนักศึกษา อดีตผู้นำนักศึกษา ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาตรี รวมทั้งนิสิตนักศึกษาเอง มีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก นอกจากนั้น ยังควรจะมีการประสานงานกับสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาในทุกระดับและสถาบันสื่อมวลชน เพื่อร่วมมือกันปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วด้วย

ฉลองโชค ประดิษฐ์สาร (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "นโยบาย, หลักสูตรการศึกษา และการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง : ศึกษากรณีระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2520-2537" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษา หน่วยของการศึกษาคือ เนื้อหาของแบบเรียนสังคมศึกษาตามหลักสูตรภาคบังคับ คือ แบบเรียนสังคมศึกษาตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520 แบบเรียนสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และตอนปลาย พุทธศักราช 2524 รวมทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524 ฉบับปรับปรุง 2533 ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางของการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2537 รัฐได้ให้ความสำคัญกับความรู้ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ตามลำดับโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการปลูกฝังความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน รัฐได้ให้ความสำคัญกับรูปแบบมากกว่าเนื้อหา ซึ่งสิ่งนี้ก็สอดคล้องกับแนวทางของการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นับตั้งแต่ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา อย่างไรก็ดี ข้อสรุปที่สำคัญของการศึกษานี้ก็คือ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยการรัฐประหารในการเมืองไทยหลายๆ ครั้ง แต่กลับพบว่าการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏอยู่ในนโยบายและหลักสูตรการศึกษา ก็ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของระบบราชการตลอดมา ดังนั้น หลักสูตรมัธยมศึกษา จึงมีลักษณะของเนื้อหาที่สอดคล้องกับการควบคุมดูแลดังกล่าวนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

เทพไท ศรคำรณ (2535) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียนชาวเขาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8" เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) คือใช้วิธีการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพประกอบกัน กล่าวคือผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสภาพทั่วไปและบรรยากาศของการจัดการเรียนการสอนในประเด็นนี้ด้วยแบบสังเกต การสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถาม โดยทำการสำรวจกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน นอกจากนั้น ยังมีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ชั้นต้น (Primary Source) ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม อาทิ แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน เอกสารการตรวจเยี่ยมและการนิเทศ ฯลฯ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในขณะที่ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการสรุปเนื้อหาและจัดเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยให้กับนักเรียนชาวเขา ครูจะทำหน้าที่กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไทยในการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนั้น ยังมีเนื้อหาของการทำการเกษตรแบบถาวรเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ด้วย ประกอบกับวัตถุประสงค์ที่มุ่งให้นักเรียนสามารถนำความรู้ด้านการปกครองไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าการสอนภาษาไทยให้กับนักเรียนชาวเขา ครูจะจัดกิจกรรมให้นักเรียนคัดลายมือและเขียนตามคำบอก นอกจากนั้นยังจัดให้มีการประกวดการอ่านและการเขียน ในขณะที่การสอนการเกษตรให้กับนักเรียนชาวเขา ครูจะจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประกอบอาชีพด้านการเกษตรภายในท้องถิ่น นอกจากนั้น ยังได้จัดให้มีการลงมือทำการเกษตรในโรงเรียนด้วย ส่วนในด้านการสอนเนื้อหาเรื่องการปกครองให้กับนักเรียนชาวเขา ครูจะจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและครูทำหน้าที่ในการอธิบายชี้แนะเพิ่มเติม นอกจากนั้น ยังมีการพาไปทัศนศึกษา และกำหนดให้มีป้ายนิเทศ คำขวัญ บทความ บทกลอน รวมทั้งคติข้อเตือนใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทยอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นวิธีการสำหรับการปลูกฝังสำนึกในความเป็นคนไทยให้กับนักเรียนชาวเขาอันเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษานี้

ปรีชา ธรรมวินทร (2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านหนังสือเรียน : วิเคราะห์หนังสือเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) หน่วยของการศึกษาคือ เนื้อหาของหนังสือเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาใน 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.) กลุ่มวิชาทักษะ ซึ่งได้ศึกษาเฉพาะวิชาภาษาไทย และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สลน.) ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยได้กำหนดให้คำหรือข้อความในเนื้อหาของหนังสือเรียนเป็นเสมือนหน่วยของการวิเคราะห์ ซึ่งเรียกวิธีการเช่นนี้ว่า "การให้น้ำหนักหรือความถี่ของเนื้อหา"

ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นอกจากมุ่งที่จะสอนความรู้ด้านอักขรวิธีและความรู้ทางด้านวิทยาการต่างๆ ให้กับผู้เรียนแล้ว ยังมีการอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนได้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความจงรักภักดีต่อชาติ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุด ด้วยการมุ่งสอนให้ผู้เรียนเกิดความสำนึกในความเป็นไทยและการปลุกใจให้เกิดความรัก ความหวงแหนในชาติ และพร้อมที่จะเสียสละได้แม้กระทั่งชีวิตเพื่อชาติบ้านเมือง นอกจากนั้น ในส่วนของเนื้อหาที่มีการเน้นในลำดับรองต่อมาได้แก่ การมุ่งอบรมสั่งสอนให้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย การปลูกฝังให้เกิดความรักและความศรัทธาต่อศาสนา ด้วยการมุ่งอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเป็นคนดี ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา มีความกตัญญูกตเวทีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อย่างไรก็ดี ในทางตรงกันข้าม ก็พบว่ามีเนื้อหาที่มุ่งปลูกฝังผู้เรียนเกี่ยวกับประชาธิปไตย แต่กลับมีเนื้อหานี้เพียงส่วนน้อยเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักโดยส่วนใหญ่ที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และสิ่งที่สำคัญก็คือเนื้อหาของแบบเรียนดังกล่าวนี้ มิได้มีการมุ่งเน้นอย่างแท้จริงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเรื่องของสิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการรวมตัวกันทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งย่อมจะทำให้สามารถสรุปได้ว่าโรงเรียน ก็คือกลไกอย่างหนึ่งที่รัฐใช้เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาทางการเมืองให้ผู้เรียนเกิดความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นอุดมการณ์หลักด้านความมั่นคงของชาติเป็นประการสำคัญเพียงเท่านั้น

สุมินทร์ จุฑางกูร (2528) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยใช้แบบเรียนหลวงเป็นสื่อในสมัยรัชกาลที่ 5" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) หน่วยของการศึกษาคือ เนื้อหาสาระที่ปรากฏอยู่ในเอกสารแบบเรียนหลวงในสมัยรัชกาลที่ 5 ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปโยงเป็นผลของการวิจัยชิ้นนี้

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาสาระของแบบเรียนหลวงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นอกจากจะมุ่งสอนความรู้ด้านอักขรวิธีและวิทยาการความรู้ในด้านต่างๆ แล้ว ยังมุ่งที่จะปลูกฝังในคุณค่าและอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะตามความคาดหวังของรัฐอีกด้วย ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ระบบการศึกษาในสมัยดังกล่าวนี้ ก็คือเครื่องมือของรัฐที่จะทำหน้าที่ในการผลิตคุณค่าที่สังคมให้การยอมรับกับบรรดาผู้ที่ได้เข้ารับการศึกษานี้ ซึ่งก็คือการกล่อมเกลาทางการเมืองกับบุคคลให้เป็นผู้ที่ยอมรับต่ออำนาจทางการเมืองในขณะนั้นนั่นเอง ดังเห็นได้จากเนื้อหาที่ปรากฏคือ มีการสอนถึงความรู้และแนวความคิดเกี่ยวกับรัฐประชาชาติ การมุ่งสอนให้ผู้เรียนยอมรับและเชื่อฟังต่ออำนาจรัฐในสมัยใหม่ การสอนให้มีความจงรักภักดี มีความหวงแหน มีความเสียสละ และมุ่งที่จะกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ รวมถึงมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย และมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเน้นถึงความสูงส่งของพระราชอำนาจและพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระองค์

สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2524) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยม จำนวน 779 คน จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2523 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และ Chi-square test

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร มีระดับความสนใจทางการเมืองที่ค่อนข้างต่ำ แต่กลับมีระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองที่ค่อนข้างสูง และมีระดับความไว้วางใจทางการเมืองปานกลาง นอกจากนั้น ยังพบว่าตัวแปรเพศ มิได้มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมืองและระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่ตัวแปรเพศกลับมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งกล่าวได้ว่านักเรียนชายจะมีระดับความไว้วางใจทางการเมืองสูงกว่านักเรียนหญิง ในขณะที่ตัวแปรระดับชั้นเรียนหรืออายุ มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง รวมทั้งความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งกล่าวได้ว่า เมื่อนักเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ก็จะทำให้ยิ่งมีความสนใจทางการเมืองและความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองที่สูงขึ้นตามไปด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม กลับมีความไว้วางใจทางการเมืองที่ลดลงไปเป็นลำดับ นอกจากนั้น ยังพบว่าตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมิได้มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล แต่ในทางตรงกันข้าม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลับมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงก็จะมีแนวโน้มที่จะมีระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงเช่นเดียวกัน และในประการสุดท้าย ตัวแปรฐานะในทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวนักเรียนมัธยมมิได้มีความสัมพันธ์ใดๆ กับความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล แต่ประการใด

กิตติ อมตชีวิน (2522) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การเรียนรู้ทางการเมืองในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา : ศึกษาทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ใช้วิธีการศึกษาด้วยการทดลอง (Experimental Design) กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด จำนวน 50 คน โดยแยกออกเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้และทัศนคติทางการเมืองก่อนและหลังการทดลอง (การสอน) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต t-test และ Chi-square test

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนในกลุ่มทดลองแตกต่างจากนักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผลการเรียนรู้ด้านระดับความรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลองจะมีมากกว่าในกลุ่มควบคุม แต่ในทางตรงกันข้ามกลับพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในผลการเรียนรู้ด้านทัศนคติของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ดังนั้นจึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า การทดลองในครั้งนี้สามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรงได้เฉพาะการเรียนรู้ด้านความรู้ในลัทธิประชาธิปไตยเท่านั้น ในขณะที่การเรียนรู้ด้านทัศนคติ (หรือการพัฒนาทัศนคติ) ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้มีระดับที่เพิ่มขึ้นได้นั่นเอง

2.8.3 การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยองค์กรต่างๆ ในสังคม

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านสถาบันทางศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีคำเทศนาของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) หน่วยของการศึกษาคือ เนื้อหาคำเทศนาของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ จำนวน 38 รายการ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาคำเทศนาของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุโดยส่วนใหญ่ คือ การมุ่งอบรมสั่งสอนให้พุทธศาสนิกชนทำความดี ละเว้นความชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ นอกจากนั้น ยังมีเนื้อหาอีกส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนึ่ง ที่สอดแทรกประเด็นอันทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วย ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นประเภทได้แก่ หนึ่ง) เนื้อหาที่มุ่งอบรมสั่งสอนในเรื่องความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สอง) เนื้อหาที่มุ่งอบรมสั่งสอนให้ทำหน้าที่ของพลเมืองดีหรือการทำงานรับใช้บ้านเมือง สาม) เนื้อหาที่มุ่งอบรมสั่งสอนให้กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และสี่) เนื้อหาที่มุ่งอบรมสั่งสอนในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในเรื่องต่างๆ

อภิชาติ ดำดี (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "หลักพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) หน่วยของการศึกษา คือ เอกสารที่เกี่ยวข้องอันได้แก่เอกสารขั้นปฐมภูมิ (Primary Source) อาทิ หนังสือของนักปรัชญาการเมือง พระไตรปิฎก และหนังสือด้านพระพุทธศาสนา เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีเอกสารขั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) อาทิ เอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารทางวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอน (วิธีการ) ของการศึกษา คือ ทำการศึกษา วิเคราะห์ ตีความข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ และเรียบเรียงเนื้อหาสาระเพื่อนำเสนอเป็นผลของการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า หลักพระพุทธศาสนามีความสอดคล้องต้องกันกับหลักประชาธิปไตยหลายประการ อาทิ การให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล การให้สิทธิเสรีภาพกับมนุษย์โดยควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคกัน มีการให้ความสำคัญกับการตัดสินปัญหาโดยใช้เสียงข้างมาก และการใช้กฎหมายในการปกครอง เป็นต้น นอกจากนั้น ยังพบว่าหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่มีจำนวนมากมายมหาศาล อีกทั้งครอบคลุม ลุ่มลึก กว้างขวาง โดยมีทั้งที่เป็นกฎแห่งชีวิต และกฎแห่งธรรมชาติ ซึ่งในทุกบริบทก็จะมีหลักคำสอนที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้อย่างชัดเจน อันได้แก่ หนึ่ง) หลัก "มีสุจริตสาม –ประพฤติตามอารยธรรม-อย่างต่ำมีศีลห้า" ก็ย่อมที่จะนำพาไปสู่วิถีชีวิตของการเป็นคนดีในฐานะปัจเจกบุคคล สอง) หลัก "มีพรหมวิหาร-บำเพ็ญการสงเคราะห์" ก็ย่อมนำไปสู่การเป็นคนดีในฐานะสมาชิกของสังคมอย่างแน่นอน สาม) หลัก "พึ่งตนเองได้-อยู่ร่วมในหมู่ด้วยดี" ถือเป็นเครื่องมือที่ดีสำหรับการส่งเสริมวิถีชีวิตของการเป็นคนดีในฐานะสมาชิกของชุมชน สี่) หลัก "รู้หลักอธิปไตย-มีส่วนในการปกครอง" ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมวิถีชีวิตของการเป็นคนดีในฐานะสมาชิกของรัฐ ห้า) หลัก "ทรงทศพิธราชธรรม-บำเพ็ญกรณีของจักรพรรดิ-ประกอบราชสังคหะ-ละเว้นอคติ" ก็ถือเป็นหลักธรรมสำคัญยิ่งในการส่งเสริมวิถีชีวิตของการเป็นคนดีในฐานะของผู้ปกครองของรัฐนั้น หก) หลักคำสอนเรื่อง "ทิศหก (หรือสิงคาลกสูตร)" ถือเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่นในทุกสถานะทางสังคม เจ็ด) หลัก "อริยสัจสี่" และหลัก "กาลามสูตร" จะช่วยส่งเสริมความมีเหตุมีผลและการรู้จักใช้วิจารณญาณของบุคคล แปด) หลัก "ธรรมาธิปไตย" ที่เน้นให้พึงระลึกว่าหลักการย่อมสำคัญกว่าตัวบุคคล (คือต้องให้ความสำคัญกับหลักการมากกว่าตัวบุคคลนั่นเอง) เก้า) หลัก "ขันติ" ที่จะนำมาซึ่งวิถีของการฝึกฝนความอดทน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และสิบ) หลัก "วุฒิธรรม, พหูสูต, นาถกรณธรรม, และจักรวรรดิวัตร" อันถือเป็นเครื่องมือสำหรับการโน้มนำไปสู่วิถีชีวิตแห่งการยอมรับฟังผู้อื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศักระ กบิลกาญจน์ (2536) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผปม.) ในการให้การเรียนรู้ประชาธิปไตย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม กับอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของอำเภอละงู จังหวัดสตูล ซึ่งแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 4 ฝ่าย คือ ทหารหรือตำรวจ 1 คน, ครู 1 คน, ผู้ช่วยสาธารณสุข (ผสส.) หรืออาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) 1 คน, และผู้นำตามธรรมชาติอีก 1 คน ทำให้มีจำนวนประชากรของการศึกษารวม 251 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, Chi-square test, และ t-test

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การอบรม และหน้าที่ในการปฏิบัติ) ของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องผู้นำทางการเมือง, สิทธิเสรีภาพ, และบทบาทในทางการเมือง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ตัวแปรความรู้ความเข้าใจในเรื่องนโยบายและเรื่องการเลือกตั้งทางการเมือง ไม่พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ประการใด ซึ่งการวิจัยนี้ยังได้พบในรายละเอียดอื่นๆ อาทิ อาสาสมัครเพศชายมีความรู้เกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง อาสาสมัครที่มีอายุระหว่าง 30-50 ปี มีความรู้เกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าทุกระดับอายุ อาสาสมัครที่มีอาชีพรับราชการมีความรู้เกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าอาชีพอื่น เป็นต้น

สุทธิพงษ์ จุลเจริญ (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทของปลัดอำเภอกับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดลำปาง" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับปลัดอำเภอในจังหวัดลำปาง ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงบทบาทของปลัดอำเภอในฐานะกลไกของรัฐในการนำนโยบายด้านการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไปปฏิบัติ ว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง การมองเห็นถึงความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนหรือไม่

ผลการศึกษาพบว่า ปลัดอำเภอโดยส่วนใหญ่ของจังหวัดลำปาง มีทัศนคติทางการเมืองในแบบประชาธิปไตย โดยมองเห็นถึงความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยว่าเหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุด รวมทั้งยังพบอีกว่า ปลัดอำเภอมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน แต่ในทางตรงกันข้าม ข้อค้นพบดังกล่าวนี้ กลับมิได้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ปลัดอำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แสดงบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างจริงจัง เพราะปลัดอำเภอจะมีโอกาสแสดงบทบาทการกล่อมเกลาทางการเมืองก็เพียงแค่ในบางโอกาสเท่านั้น อาทิ เมื่อมีการฝึกอบรมมวลชน เป็นต้น

วรรโณ ภักดี (2530) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา" เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) คือใช้วิธีการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพประกอบกัน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ชาวเขาที่อยู่ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 180 คน แบ่งเป็นชาย 119 คนและหญิง 61 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, Chi-square test, และการวิเคราะห์ถดถอยแบบเป็นขั้นตอน ส่วนข้อมูลในเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาของคำตอบที่ได้รับจากข้อมูลการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า ชาวเขาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา มีความสำนึกในความเป็นคนไทยในระดับปานกลางค่อนไปทางสูง นอกจากนั้นยังพบว่า ชาวเขาที่มีระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ และความแตกต่างทางเผ่าของชาวเขา ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ จะทำให้ชาวเขามีสำนึกในความเป็นคนไทยที่แตกต่างกันไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ตัวแปรด้านเอกลักษณ์ พบว่า ชาวเขาจะมีสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติ พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมในระดับที่สูงกว่าความสำนึกต่อศาสนา การมีส่วนร่วมทางการเมืองและสภาพของการเมืองการปกครองของประเทศไทย

สกนธ์ จันทรักษ์ (2529) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ผลของการเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเยาวชนตำบลบางดี จำนวน 80 คน ที่ได้ผ่านการศึกษาอบรมเรื่องประชาธิปไตยจากศูนย์เยาวชนตำบลและกลุ่มเยาวชนที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมฯ จำนวน 80 คน จากตำบลคลองปาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ทั้งนี้เพื่อทดสอบว่าศูนย์เยาวชนตำบลสามารถทำหน้าที่ในการปลูกฝังความรู้และทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบทดสอบ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ และ t-test

ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบลเพศชายมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมในทุกด้าน ทั้งความรู้ในด้านที่เป็นอุดมการณ์ทางการเมือง ด้านรูปแบบการปกครอง และด้านวิถีชีวิต ในทางตรงกันข้ามกับพบว่าในเพศหญิงกลับไม่ปรากฏว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์เยาวชนมีความรู้ทางการเมืองในด้านต่างๆ มากกว่าเยาวชนหญิงที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมแต่ประการใด สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างกลุ่มเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบลกับกลุ่มที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรม ทั้งในด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม และด้านคารวะธรรม ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้ทางการเมืองที่ส่งผลในด้านการพัฒนาทัศนคตินั้น เกิดขึ้นค่อนข้างยากหรืออย่างน้อยก็ยากกว่าการเรียนรู้ในด้านความรู้

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ (มปป.) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "เวทีประชาคมชุมชน : กระบวนการประชาสังคมเพื่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง กรณีศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบางจะเกร็ง จังหวัดสมุทรสงคราม" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ หน่วยของการศึกษาคือ กลุ่มประชาสังคมของชุมชนบางจะเกร็ง จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical Induction)

ผลการศึกษาพบว่า เวทีประชาคมของชุมชนบางจะเกร็ง เป็นกระบวนการหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนในระดับรากหญ้าของสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยครอบครัว วัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงเรียน หน่วยงานและองค์กรท้องถิ่น เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาประชาธิปไตยในวิถีชีวิตประจำวัน อันเป็นประชาธิปไตยที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นในพลังอำนาจของตนเองได้ โดยชุมชนบางจะเกร็งถือเป็นตัวอย่างกรณีศึกษาหนึ่งของการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนโดยคนในชุมชนเอง ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ของคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ไปด้วยพร้อมๆ กัน โดยกลุ่มประชาสังคมชุมชนบางจะเกร็ง ในที่สุดแล้วก็ได้ขยายไปสู่กลุ่มประชาสังคมคนรักแม่กลอง อันเป็นเครือข่ายที่ขยายตัวต่อออกไปอีกขั้นหนึ่ง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การจัดเวทีประชาคมชุมชนอันเป็นกลุ่มประชาสังคมรูปแบบหนึ่ง สามารถทำให้เกิดการกล่อมเกลาทางการเมืองกับบุคคลที่เข้าร่วมให้ได้รับการกล่อมเกลาจากกลุ่ม ทำให้เกิดการเรียนรู้ในด้านประชาธิปไตยในวิถีชีวิตประจำวันที่เน้นความเป็นประชาคมด้วยการกระทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน

ผลจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นของ สุรวุฒิ ปัดไธสง (2542); เพ็ญศรี จุลกาญจน์ (2541); ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2548); ดุษณี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ (2540); ฉลองโชค ประดิษฐ์สาร (2539); เทพไท ศรคำรณ (2535); ปรีชา ธรรมวินทร (2532); สุมินทร์ จุฑางกูร (2528); สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2524); กิตติ อมตชีวิน (2522); ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2553); อภิชาติ ดำดี (2549); ศักระ กบิลกาญจน์ (2536); สุทธิพงษ์ จุลเจริญ (2533); วรรโณ ภักดี (2530); สกนธ์ จันทรักษ์ (2529); และทองอยู่ แก้วไทรฮะ (มปป.) พบว่า ยังไม่เคยมีผู้ใดได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ในภาพรวมระดับทั้งประเทศ – Macro มาก่อนหน้านี้

ดังนั้น จึงยืนยันได้ว่า การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อนหน้า ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในประเด็นดังกล่าวนี้ เพื่อการพัฒนาขององค์ความรู้ในด้านนี้ต่อไป

2.9 สรุปกรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่ได้นำเสนอมาข้างต้น ผู้วิจัย จึงพัฒนาเป็นกรอบความคิด (Conceptual Framework) ในการวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) ของบุคคล จะถูกกระทำโดยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง (Agents of Socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการของการพัฒนาการตลอดทั้งชีวิต (Lifelong and Development) ด้วยวิธีการโดยทางตรง (Direct Forms) และโดยทางอ้อม (Indirect Forms) ซึ่งจะทำให้เกิดผล คือ ตัวตนทางการเมือง (Political Self) ของแต่ละบุคคล และหากบุคคลต่างๆ เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) ในสังคมการเมือง (Political Society) ก็จะทำให้เกิดเป็นแบบแผนของการปฏิบัติในทางการเมือง ซึ่งถูกเรียกว่าวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

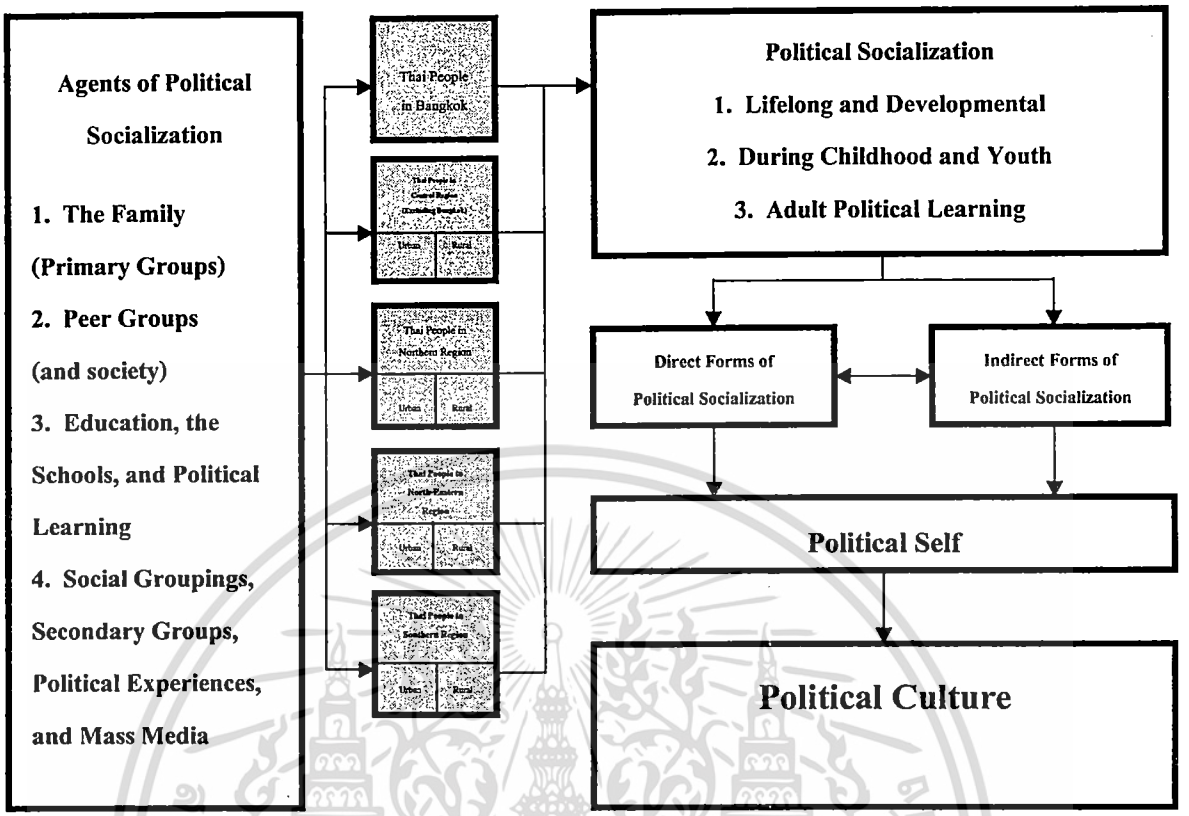

ภาพที่ 2.2 กรอบความคิดในการวิจัย

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง และผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทยในสังคมการเมืองไทย *ว่ามีตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองอะไรบ้าง ในระดับที่มากน้อยแค่ไหน มีลักษณะและกระบวนการเป็นอย่างไรบ้าง ด้วยวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองแบบไหน ในระดับที่มากน้อยอย่างไร และผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองทำให้เกิดเป็นตัวตนทางการเมืองที่มีคุณลักษณะเป็นอย่างไรและในระดับไหน*

โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง (n.) ที่สุ่มเลือกขึ้นมาศึกษาแบบ Cluster Random Sampling เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากร (N.) ในภาพรวมในระดับทั้งประเทศไทย คือ ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร จำนวนรวมทั้งหมด 2,000 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย 2) เพื่อศึกษาลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย 3) เพื่อศึกษาวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย และ 4) เพื่อศึกษาผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้นนี้ ประกอบกับให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) กล่าวคือ ได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบของการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสำรวจกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,000 คน เป็นหลัก ประกอบกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึก (In-dept Interview) กับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 คน ด้วยแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เพื่อนำมาเป็นส่วนเสริมของการวิจัยนี้ ดังจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เลือกใช้การออกแบบการวิจัยเชิงบรรยาย อันเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กล่าวคือ เป็นการดำเนินงานวิจัยเพื่อบรรยายตัวแปรปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ตามสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน ซึ่งในการวิจัยนี้ เป็นการบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่สนใจศึกษา คือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง และประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทย จำนวน 2,000 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสำรวจที่พัฒนาขึ้น จำนวน 1 ฉบับ ประกอบกับการสัมภาษณ์อย่างลึกกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ซึ่งถูกคัดเลือกมาจังหวัดละ 2 คน รวม 9 จังหวัด จำนวน 18 คน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนไทย จำนวน 67,070,000 คน โดยแบ่งออกเป็นภาคเหนือ 12,151,000 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 22,813,000 คน ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) 15,927,000 คน ภาคใต้ 9,309,000 คน และ กทม. 6,870,000 คน ซึ่งเป็นข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2552 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552 : http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/indicator/Pop_Jan-Dec.xls)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) โดยแบ่งออกเป็นรายภาค 5 กลุ่ม ตามแนวทางการจำแนกของสำนักงานสถิติแห่งชาติ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. โดยในแต่ละกลุ่มมีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มละ 400 คน ดังนั้น จึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 2,000 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ในแต่ละภาคจะใช้วิธีการสุ่มตัวแทนขึ้นมาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากกลุ่มละ 2 จังหวัด (ยกเว้น กลุ่มกทม. มีเพียงจังหวัดเดียว) จากนั้น ในระดับจังหวัดจะทำการสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 200 คน โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ในเขตเมือง (เทศบาล) จำนวน 100 คน และพื้นที่ในเขตชนบท (อบต.) จำนวน 100 คน สำหรับการสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่ของแต่ละจังหวัดนี้ ได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ชนิดการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) คือ การเลือกใครก็ได้ที่พบและสามารถที่จะให้ข้อมูลได้โดยสะดวก

ผลของการสุ่มตัวอย่าง ทำให้ได้พื้นที่สำหรับการเก็บรวมรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้ คือ ภาคเหนือ สุ่มได้จังหวัดเชียงใหม่และกำแพงเพชร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สุ่มได้จังหวัดขอนแก่นและอุบลราชธานี ภาคกลาง สุ่มได้จังหวัดสุพรรณบุรีและประจวบคีรีขันธ์ ภาคใต้ สุ่มได้จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสงขลา และ กทม. (ซึ่งพื้นที่ของ กทม.มิได้สุ่ม) รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 จังหวัด

สำหรับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) ซึ่งถูกคัดเลือกขึ้นมาเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์อย่างลึก ด้วยแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เพื่อใช้เป็นข้อมูลเสริมของการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 18 คน โดยมีเกณฑ์ คือ จะต้องเป็นประชาชนไทยในแต่ละพื้นที่ของเขตจังหวัดที่ถูกคัดเลือกขึ้นมาใช้ในการศึกษา จำนวนจังหวัดละ 2 คน โดยในกลุ่มภูมิภาคในแต่ละจังหวัด จะแบ่งออกเป็นในพื้นที่เขตเมือง 1 คน และในพื้นที่เขตชนบท 1 คน และมีความยินดีที่จะเสียสละเวลาเพื่อมาร่วมให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการของการสัมภาษณ์อย่างลึกนี้

3.3 เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย จำนวน 1 ฉบับ และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก ซึ่งพัฒนาขึ้นจากผลของการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและประยุกต์ใช้ตามแนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดลักษณะโครงสร้างเนื้อหาของเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้ คือ

3.3.1 ลักษณะโครงสร้างเนื้อหาของเครื่องมือ

แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง และประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นแบบสำรวจที่ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 3 ประเภท คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ประเภทเลือกตอบตามตัวเลือกที่กำหนดให้ (ตอนที่ 1 และตอนที่ 6)

2) ประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (ตอนที่ 2, 3, และ4)

3) ประเภทแบบทดสอบ (Test) (ตอนที่ 5)

โครงสร้างเนื้อหาของแบบสำรวจแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ เพื่อใช้สำรวจข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย ประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ โดยที่ในแต่ละข้อให้เลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น เนื้อหาของข้อคำถามประกอบไปด้วย

ข้อ 1 เพศ มีตัวเลือกตอบ คือ ชายและหญิง

ข้อ 2 อายุ มีตัวเลือกตอบ คือ 18-19 ปี, 20-29 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี, 50-59 ปี, และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

ข้อ 3 รายได้ต่อเดือน มีตัวเลือกตอบ คือ น้อยกว่า 6,000 บาท, 6,000-12,000 บาท, 12,001-18,000 บาท, 18,001-24,000 บาท, และมากกว่า 24,000 บาทขึ้นไป

ข้อ 4 อาชีพ มีตัวเลือกตอบ คือ เกษตรกร, ข้าราชการ,พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ, เจ้าของกิจการ, พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน, รับจ้างทั่วไป, นักเรียน-นักศึกษา, แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ, และอื่นๆ

ข้อ 5 ระดับการศึกษา มีตัวเลือกตอบ คือ ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือน้อยกว่าชั้น ป.6, ชั้น ป.6, ชั้น ม.3, ชั้น ม.6 หรือ ปวช., อนุปริญญาหรือ ปวส., ปริญญาตรี, และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อใช้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำนวน 7 หน่วยตัวแทน คือ ครอบครัว, กลุ่มเพื่อนสนิท, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, สื่อสารมวลชน, และการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ว่าในแต่ละหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองเหล่านี้ กลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย ได้รับการกล่อมเกลาในระดับความถี่ใด โดยที่ในแต่ละข้อคำถาม กำหนดให้เลือกตอบตามตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น คือ บ่อยครั้ง, นานๆ ครั้ง, หรือไม่เคยเลย เนื้อหาของข้อคำถามประกอบไปด้วย

ข้อ 6 ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" กับบุคคลในครอบครัว บ่อยเพียงใด

ข้อ 7 ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" กับกลุ่มเพื่อนสนิท บ่อยเพียงใด

ข้อ 8 ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" กับกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพหรือเพื่อนร่วมงาน บ่อยเพียงใด

ข้อ 9 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" จากโรงเรียนที่ท่านเรียนอยู่ (หรือเคยเรียนอยู่) บ่อยเพียงใด

ข้อ 10 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" จากองค์กรต่างๆ ในสังคม อาทิ การประชาสัมพันธ์ของทางอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. การเทศน์ของพระในวัด ฯลฯ บ่อยเพียงใด

ข้อ 11 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" จากสื่อสารมวลชน อาทิ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ บ่อยเพียงใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ12 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ผ่านการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อาทิ การร่วมรับฟังการหาเสียง การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัคร ฯลฯ บ่อยเพียงใด

ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อใช้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล, เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก, และเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ โดยข้อคำถามได้แบ่งออกเป็นการสอบถามถึงข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน อย่างละ 3 ข้อ ในความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ (Cognitive), ด้านความรู้สึกผูกพัน (Affective), และด้านการประเมินคุณค่า (Evaluative) ว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย มีประสบการณ์ในระดับความเป็นจริงในระดับใด รวมเป็นจำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ โดยที่ในแต่ละข้อคำถาม กำหนดให้เลือกตอบตามตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น คือ มาก, ปานกลาง หรือน้อย เนื้อหาของข้อคำถามประกอบไปด้วย

ข้อ 13 ในอดีต ท่านมักได้รับการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" อยู่เสมอ

ข้อ 14 ในอดีต ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ที่ได้รับมา ทำให้ท่านเกิดความรู้สึกว่า "มีผลกระทบกับตัวของท่าน"

ข้อ 15 ในอดีต ท่านสามารถแสดงบทบาทของตนเองในฐานะประชาชนชาวไทย กับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ได้อย่างเหมาะสมในทุกๆ เรื่อง อาทิ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น

ข้อ 16 ในปัจจุบัน ท่านมักได้รับการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" อยู่เสมอ

ข้อ 17 ในปัจจุบัน ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ที่ได้รับมา ทำให้ท่านเกิดความรู้สึกว่า "มีผลกระทบกับตัวของท่าน"

ข้อ 18 ในปัจจุบัน ท่านสามารถแสดงบทบาทของตนเองในฐานะประชาชนชาวไทย กับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ได้อย่างเหมาะสมในทุกๆ เรื่อง อาทิ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น

อนึ่ง การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์อย่างลึก เพื่อนำมาใช้ประกอบ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป (โปรดดูหลังตอนที่ 6)

ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อใช้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็นการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อมและการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางตรง กล่าวคือ โดยทางอ้อม ได้แก่ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, และการเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม ในขณะที่ โดยทางตรง ได้แก่ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, และการได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง ว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย มีประสบการณ์ในระดับความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นจริงในระดับใด รวมเป็นจำนวนข้อคำถาม 7 ข้อ โดยที่ในแต่ละข้อคำถาม กำหนดให้เลือกตอบตามตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น คือ มาก, ปานกลาง หรือน้อย เนื้อหาของข้อคำถามประกอบไปด้วย

ข้อ 19 บุคคลรอบข้างมีผลต่อการตัดสินใจเลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมือง ของท่าน

ข้อ 20 การที่ท่านมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มกับเพื่อนๆ/ ชมรมต่างๆ ทำให้ท่านเกิดการเรียนรู้ในการแสดงบทบาทในสังคม

ข้อ 21 ท่านคิดว่าระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เหมาะสมกับประเทศไทย เพราะสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย

ข้อ 22 ท่านตัดสินใจไปร่วมฟังผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง เพราะคนใกล้ตัวของท่านชื่นชอบและมักชักชวนท่านไปด้วย

ข้อ 23 เมื่อครั้งที่ท่านยังไม่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ท่านก็มีความตั้งใจว่าเมื่อถึงเวลาที่ตนเองมีสิทธิ์แล้วก็จะต้องไปใช้สิทธิ์อย่างแน่นอน

ข้อ 24 ท่านได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการแสดงบทบาทหน้าที่ของพลเมืองดี ขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน อยู่เสมอ

ข้อ 25 ท่านให้ความสนใจฟังการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง ทั้งจากในรายการโทรทัศน์ หรือที่ชุมนุมทางการเมือง

ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อใช้สำรวจข้อมูลด้วยวิธีการทดสอบกลุ่มตัวอย่างแต่ละบุคคล ในผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง อันเป็นการแสดงออกถึงตัวตนทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ซึ่งแบ่งออกเป็นความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้, ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน, และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า โดยความโน้มเอียงทางการเมืองในแต่ละประเภท ได้ทดสอบถึงเนื้อหาที่สำคัญใน 4 ประเด็น คือ เรื่องระบบการเมือง, เรื่องกระบวนการทางการเมือง, เรื่องอำนาจทางการเมือง, และเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง ตามลำดับข้อด้านล่างนี้ ว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย มีตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ในระดับใด รวมเป็นจำนวนข้อคำถาม 12 ข้อ โดยที่ในแต่ละข้อคำถาม กำหนดให้เลือกตอบตามตัวเลือกแบบข้อสอบ (Test) เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น คือ ใช่, ไม่แน่ใจ และไม่ใช่ ซึ่งในแต่ละข้อจะมีตัวเลือกที่ถูกต้อง (สำหรับความโน้มเอียงด้านความรู้) หรือเหมาะสม (สำหรับความโน้มเอียงด้านความรู้สึกผูกพันและการประเมินคุณค่า) เพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น เนื้อหาของข้อคำถามประกอบไปด้วย

ข้อ 26 รัฐสภาของประเทศไทยประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา (ตอบ “ใช่” ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ “ไม่แน่ใจ” และ “ไม่ใช่” ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 27 วิธีการบัญญัติกฎหมายจะต้องผ่านการพิจารณาของสองสภา คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ตามลำดับ (ตอบ “ไม่ใช่” ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ “ไม่แน่ใจ” และ “ใช่” ได้ 0 คะแนน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 28 ส.ส. มีหน้าที่พิจารณาร่างกฎหมายและดำเนินโครงการพัฒนาด้วยตนเอง เพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชนในพื้นที่ (ตอบ "ไม่ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 29 ในปัจจุบันนี้ ถือว่าการเลือกตั้ง เป็นสิทธิ์ ที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญ (ตอบ "ไม่ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 30 การตัดสินใจของรัฐบาลในทุกๆ เรื่อง ย่อมส่งผลกระทบถึงประชาชนทุกคน (ตอบ "ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ไม่ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 31 ความเสียหายของพืชผลทางการเกษตรจากแมลงศัตรูพืช ถือว่าเป็น ความรับผิดชอบส่วนตัวของเกษตรกร ไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับรัฐบาล (ตอบ "ไม่ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 32 แม้ว่ารัฐบาลจะมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศ แต่ประชาชนก็สามารถรับรู้ และเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจดำเนินการของรัฐบาลได้ (ตอบ "ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ไม่ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 33 ท่านเป็นเพียงคนธรรมดาๆ คนหนึ่งเท่านั้น ในความเป็นจริงก็ไม่สามารถจะไปมีบทบาทใดๆ ในทางการเมืองได้เลย ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นหน้าที่ของนักการเมืองจะดีกว่า (ตอบ "ไม่ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 34 แม้ว่าระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย อาจจะมีความไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้นบ้าง อาทิ เกิดการชุมนุมประท้วงของกลุ่มคนสีเสื้อต่างๆ เป็นต้น แต่ระบอบนี้ก็เหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุดแล้ว (ตอบ "ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ไม่ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 35 ท่านไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งใดๆ ภายในรัฐบาลหรือในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองได้ (ตอบ "ไม่ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 36 การเรียกร้องที่เป็นเหตุเป็นผลของประชาชน รัฐบาลจะต้องรับฟังและดำเนินการตามความต้องการของประชาชนเสมอ (ตอบ "ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ไม่ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ข้อ 37 ถ้าท่านมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด ก็ยินดีที่จะเสียภาษีเต็มตามจำนวนอย่างแน่นอน (ตอบ "ใช่" ได้ 1 คะแนน ในขณะที่ตอบ "ไม่แน่ใจ" และ "ไม่ใช่" ได้ 0 คะแนน)

ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อใช้สำรวจข้อมูลความสอดคล้องกับประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย ซึ่งแบ่งออกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture), และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 3 ข้อ คือ คำถามที่ว่าด้วยกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation), กิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand), และกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support) ตามลำดับข้อด้านล่างนี้ ว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนไทยแต่ละคน มีคำตอบที่สอดคล้องกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัฒนธรรมทางการเมืองในประเภทใด โดยที่ในแต่ละข้อคำถามให้เลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น ซึ่งในแต่ละตัวเลือก จะเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละประเภทข้างต้นนี้ เนื้อหาของข้อคำถามประกอบไปด้วย

ข้อ 38 ถ้ามีคนมาชักชวนให้ท่านไปฟังคำปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ท่านจะตัดสินใจและปฏิบัติตามข้อใด มีตัวเลือกตอบ คือ

ตัดสินใจไปร่วมรับฟังนโยบาย เพราะจะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพิจารณาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองนั้นๆ (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม)

ไม่สนใจไปฟังนโยบายใดๆ เพราะถึงอย่างไรก็ไม่ไปเลือกตั้งอยู่แล้ว เสียเวลาเปล่าๆ (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ)

ไม่สนใจไปฟังนโยบายใดๆ เพราะที่ตัดสินใจไปเลือกตั้ง ก็เพราะว่าเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย จึงไม่อยากทำผิดกฎหมายเท่านั้น (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า)

ข้อ 39 หากมีบริษัทเอกชนได้จัดทำโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ขึ้นภายในอำเภอที่ท่านอาศัยอยู่ และท่านก็ไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าวนี้ ท่านจะตัดสินใจและปฏิบัติตามข้อใด มีตัวเลือกตอบ คือ

ไม่สามารถทำอะไรได้เลย เพราะเรื่องนี้ไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับทางรัฐบาล คงเป็นเพราะตนเองโชคไม่ดีที่จะต้องมีบ้านอยู่ใกล้ๆ กับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอนาคต คงต้องหาทางขยับขยายไปอยู่ที่อื่น (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ)

คงจะต้องรวมกลุ่มกับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนคนอื่นๆ แล้วชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลยับยั้งการดำเนินงานของโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์นี้ เพราะรัฐบาลย่อมที่จะต้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชน และทำตามความต้องการของประชาชน (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม)

หากเอกชนสามารถเริ่มดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ได้ ก็ย่อมแสดงว่าทางรัฐบาลได้อนุญาตเรียบร้อยแล้ว เราก็คงจะต้องยอมรับในการตัดสินใจของรัฐบาลนั้น (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า)

ข้อ 40 ทางราชการประกาศชักชวนให้ท่านไปร่วมประชุมหมู่บ้าน (หรือชุมชน) เพื่อพิจารณาโครงการพัฒนาที่จะจัดทำขึ้น ท่านจะตัดสินใจและปฏิบัติตามข้อใด มีตัวเลือกตอบ คือ

ไม่ไปร่วมกิจกรรมนี้ เพราะต้องทำงานหาเช้ากินค่ำ เสียเวลาเปล่าๆ (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ)

รู้สึกยินดีและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ เพราะจะได้แสดงความเห็นของตนเอง และอาจมีผลกระทบโดยตรงกับการตัดสินใจของทางราชการได้ (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งๆ ที่ไม่อยากจะไปร่วมกิจกรรมนี้ เพราะไม่มีประโยชน์โดยตรงกับตนเอง แต่หากเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการ ก็คงจะต้องไปร่วม (หากเลือกตอบข้อนี้ จะถูกจำแนกเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า)

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบเพิ่มเติม ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึก (In-dept Interview) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและกระบวนการของกล่อมเกลาทางการเมือง อันมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล, เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก, และเป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ โดยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 18 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์อย่างลึก ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้นการสัมภาษณ์ ขั้นการสัมภาษณ์อย่างลึก และขั้นปิดการสัมภาษณ์ เนื้อหาของแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก ในขั้นตอนของการสัมภาษณ์ มีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสาร "ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง" จากสื่อหรือช่องทางใดบ้าง?

2) ท่านมีความเข้าใจในประเด็นทางการเมืองที่เกิดขึ้นในทุกๆ เรื่องหรือไม่? ในกรณีที่ท่านไม่เข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่านจะมีวิธีการอย่างไร เพื่อทำให้ท่านสามารถเข้าใจเหตุการณ์นั้นๆ ได้มากยิ่งขึ้น

3) "เหตุการณ์ทางการเมืองมีผลกระทบต่อตัวของท่าน" อย่างไรบ้าง- ยกตัวอย่าง?

4) ท่านจะตัดสินใจทำอะไรได้บ้างกับเหตุการณ์ที่ท่านได้ยกตัวอย่างมาแล้วนั้น และเหตุใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น?

5) ในปัจจุบันนี้ ท่านได้ลงมือปฏิบัติ (หรือเข้าไปมีส่วนร่วม) อย่างไรกับเรื่องดังกล่าวนี้?

6) ถ้ามีการเปรียบเทียบระหว่าง "ในวัยเด็กกับวัยปัจจุบัน" ของท่าน ระดับของการได้รับข้อมูลข่าวสารในประเด็นทางการเมือง มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรบ้าง?

7) ท่านคิดว่าตัวของท่านในวัยเด็กกับในปัจจุบันนี้ "มีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง" ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรบ้าง?

8) ถ้าเปรียบเทียบในวัยเด็กกับปัจจุบันนี้ "ความรู้สึกที่ว่า เหตุการณ์ทางการเมืองย่อมจะมีผลกระทบกับตัวของท่าน" มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง?

9) การตัดสินใจในเรื่อง "การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง" ของท่านในวัยเด็กกับในปัจจุบันนี้ มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน อย่างไรบ้าง?

10) ท่านเคยมีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใดบ้าง?

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยขึ้นทั้งสิ้น จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมือง

3.3.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทำการศึกษามาแล้ว และนำมาสร้างเป็นร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ร่างแบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย และร่างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก

3.3.2.3 นำร่างเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (กรุณาดูรายชื่อที่ภาคผนวกด้านหลัง) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาของเครื่องมือ (Content Validity) โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้ คือ

1) มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อของการวิจัย คือ การกล่อมเกลาทางการเมือง

2) มีประสบการณ์ในเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้น ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3) เป็นนักวิชาการที่สอนในระดับอุดมศึกษา

3.3.2.4 ผลของการตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้การยืนยันอย่างสอดคล้องกันว่า ในภาพรวมร่างเครื่องมือดังกล่าวนี้ มีความตรงด้านเนื้อหา แต่อย่างไรก็ดี มีความคิดเห็นให้พิจารณาปรับแก้ไขเพิ่มเติม ในบางประการคือ

ข้อ 2 ให้เปลี่ยนตัวเลือกของอายุ จากเกณฑ์การแบ่ง คือ "ต่ำกว่า 10, 10-17 ปี, 18-30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี, 51-60 ปี, และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป" เปลี่ยนเป็น "18-19 ปี, 20-29 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี, 50-59 ปี, และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป" โดยมีเหตุผลที่สำคัญ คือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี อาจจะไม่สามารถตอบคำถามในแบบสำรวจฉบับนี้ได้ และควรสนใจที่จะสำรวจข้อมูลเฉพาะกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เท่านั้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองที่ดีพอ ในระดับหนึ่งแล้ว

ข้อ 8 ให้เปลี่ยนข้อความจาก "ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเหตุการณ์ของบ้านเมืองกับกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ บ่อยเพียงใด" เปลี่ยนเป็น "ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเหตุการณ์ของบ้านเมืองกับกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพหรือเพื่อนร่วมงาน บ่อยเพียงใด"

ข้อ 21 ให้เปลี่ยนข้อความจาก "ท่านคิดว่าระบอบประชาธิปไตยเหมาะสมกับประเทศไทย เพราะสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย" เปลี่ยนเป็น "ท่านคิดว่าระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เหมาะสมกับประเทศไทย เพราะสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย"

ข้อ 26 ให้เปลี่ยนข้อความจาก "สภาในระดับชาติของประเทศไทยประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา" เปลี่ยนเป็น "รัฐสภาของประเทศไทยประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.5 นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้แก้ไขเนื้อหาในบางข้อ มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกครั้งหนึ่ง

3.3.2.6 นำร่างเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับ ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) (เฉพาะแบบสำรวจ) และความเข้าใจทางด้านภาษาของร่างเครื่องมือ (ทั้ง 2 ฉบับ) กับกลุ่มคนที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำร่างแบบสำรวจ ไปทดลองใช้กับประชาชนไทยในบริเวณพื้นที่อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2554 จำนวน 80 คน และนำร่างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก ไปทดลองใช้กับประชาชนไทย จำนวน 2 คน

3.3.2.7 ผลจากการทดสอบความเชื่อมั่นของร่างเครื่องมือ คือ แบบสำรวจ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .847 (คิดเฉพาะคำถามข้อที่ 6 ถึงข้อที่ 25 ในตอนที่ 2, ตอนที่ 3, และตอนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า - Rating Scale เท่านั้น) ซึ่งหมายความว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ "เชื่อถือได้สูง" และนอกจากนั้น ยังพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจและแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึกทุกคน มีความเข้าใจทางด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในร่างเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับนี้ เป็นอย่างดี

3.3.2.8 นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยอีก 4 คน ร่วมกันทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสำรวจที่พัฒนาขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย จำนวน 2,000 คน โดยแบ่งออกเป็น ภาคเหนือ เก็บรวบรวมข้อมูลที่จังหวัดเชียงใหม่และกำแพงเพชร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดขอนแก่นและอุบลราชธานี ภาคกลาง ที่จังหวัดสุพรรณบุรีและประจวบคีรีขันธ์ และภาคใต้ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสงขลา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละจังหวัด จำนวน 200 คน

ภายในจังหวัดแบ่งออกเป็นเขตพื้นที่เทศบาล จำนวน 100 คน และเขตพื้นที่ อบต. จำนวน 100 คน ในส่วนของ กทม. ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ จำนวน 400 คน ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนี้ ระหว่างวันที่ 9 กรกฎาคม ถึงวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2554

นอกจากนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ยังได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ในเรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึก ตามแนวคำถามที่ได้เตรียมไว้ก่อนล่วงหน้า กับประชาชนไทยในแต่ละจังหวัด จำนวนจังหวัดละ 2 คน โดยแบ่งออกเป็นการสัมภาษณ์อย่างลึกกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญในพื้นที่เทศบาล 1 คน และพื้นที่ อบต. 1 คน ส่วนในพื้นที่ กทม. ได้ทำการสัมภาษณ์ 2 คน ดังนั้น จึงมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ รวมทั้งหมด 18 คน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพนี้ ได้ดำเนินการไปในช่วงระยะเวลาเดียวกันกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณข้างต้นนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล กล่าวคือ

3.5.1 ในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-Test และ One-way ANOVA Test ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ในภาพรวมทั้งประเทศ วิเคราะห์ด้วย ค่าความถี่และค่าร้อยละ นอกจากนั้น ยังได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพิ่มเติม ด้วยการจำแนกข้อมูลตามลักษณะของพื้นที่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 พื้นที่ คือ ในเขตเมือง (เทศบาล) และในเขตชนบท (อบต.) ถูกวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-Test แบบเป็นอิสระจากกัน (Independent) ในขณะที่ ข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. ถูกวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ One-way ANOVA Test

ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

การแปลความหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการแปลความหมายจากผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังต่อไปนี้

ข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ในตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	หมายถึง
1.0000-1.4000	มีระดับความถี่น้อยที่สุด
1.4001-1.8000	มีระดับความถี่น้อย
1.8001-2.2000	มีระดับความถี่ปานกลาง
2.2001-2.6000	มีระดับความถี่มาก
2.6001-3.0000	มีระดับความถี่มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ในตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	หมายถึง
1.0000-1.4000	มีระดับความโน้มเอียงทางการเมืองน้อยที่สุด
1.4001-1.8000	มีระดับความโน้มเอียงทางการเมืองน้อย
1.8001-2.2000	มีระดับความโน้มเอียงทางการเมืองปานกลาง
2.2001-2.6000	มีระดับความโน้มเอียงทางการเมืองมาก
2.6001-3.0000	มีระดับความโน้มเอียงทางการเมืองมากที่สุด

ข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ในตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	หมายถึง
1.0000-1.4000	มีระดับความเป็นจริงน้อยที่สุด
1.4001-1.8000	มีระดับความเป็นจริงน้อย
1.8001-2.2000	มีระดับความเป็นจริงปานกลาง
2.2001-2.6000	มีระดับความเป็นจริงมาก
2.6001-3.0000	มีระดับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อคำถามชนิดข้อสอบ ในตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง ในส่วนของคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ค่าคะแนน	หมายถึง
0 – 4 คะแนน	มีคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน ในระดับต่ำ
5 – 8 คะแนน	มีคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน ในระดับปานกลาง
9 –12 คะแนน	มีคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน ในระดับสูง

ส่วนการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ซึ่งถูกวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-Test แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน ได้กำหนดค่า α ไว้ที่ .05 โดยมีสมมุติฐานดังนี้ คือ

H_0 หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ เทศบาลและ อบต. **ไม่แตกต่างกัน**

H_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ เทศบาลและ อบต. **แตกต่างกัน**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในขณะที่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามภูมิภาค ซึ่งถูกวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ One-way ANOVA Test ได้กำหนดค่า α ไว้ที่ .05 โดยมีสมมุติฐานดังนี้ คือ

H_0 หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. **ไม่แตกต่างกัน**

H_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. **มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 กลุ่ม ที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น**

ข้อคำถามชนิดตัวเลือก 3 ตัวเลือก ในตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง ได้กล่าวถึงการแปลความหมายไว้แล้วในหัวข้อลักษณะโครงสร้างเนื้อหาของเครื่องมือ

3.5.2 ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึก ซึ่งมีเนื้อหาเรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) กับเนื้อหาของคำตอบที่ได้รับมาจากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) อย่างไรก็ดี สำหรับข้อมูลในเชิงคุณภาพดังกล่าวนี้ มีวิธีการตรวจสอบความถูกต้อง ดังที่จะนำเสนอในหัวข้อถัดไป

การตรวจสอบข้อมูล

ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ตามการนำเสนอของ Denzin (1970 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2546: 129-130) กล่าวคือ

1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลด้านเวลา สถานที่ และบุคคลที่ต่างกัน ต้องได้ข้อมูลตรงกัน

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลจากการเก็บข้อมูลในภาคสนาม ที่มีทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วย หลังจากเก็บข้อมูลแล้ว จึงมาบันทึกข้อมูลด้วยกันและเห็นตรงกัน

3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodology Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ทั้งการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต

ตามหลักการที่ได้นำเสนอไว้ ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า อย่างครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) การตรวจสอบสามเส้าในด้านข้อมูล กล่าวคือ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึกกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ซึ่งเป็นบุคคลที่ต่างกัน และในเวลาและสถานที่ ที่ต่างกัน และได้ข้อมูลที่สอดคล้องต้องกัน

2) การตรวจสอบสามเส้าในด้านผู้วิจัย กล่าวคือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ทั้ง 18 คน ในกระบวนการของการสัมภาษณ์อย่างลึก จะมีทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ร่วมกันทำหน้าที่สัมภาษณ์ จากนั้นจึงมาบันทึกข้อมูลด้วยกันและมีความเห็นตรงกัน

3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล กล่าวคือ ได้เก็บรวมรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ "เรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จากแบบสำรวจ และได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องดังกล่าวข้างต้นนี้เพิ่มเติม ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึกกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ทำให้ได้ข้อมูลในเชิงคุณภาพมาเสริม จนเกิดเป็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และข้อมูลทั้งสองส่วนก็มีความสอดคล้องไปในทำนองเดียวกัน

3.6 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยรูปแบบของตารางและมีการอธิบายภายใต้ตารางประกอบ รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนาความ โดยโครงสร้างของการนำเสนอผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การกล่อมเกลาทางการเมืองในภาพรวมทั้งประเทศ

ส่วนที่ 2 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามลักษณะของพื้นที่

ส่วนที่ 3 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามภูมิภาค

โดยในแต่ละส่วนได้นำเสนอเนื้อหาเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

ในขณะที่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในส่วนที่ 1 ภาพรวมทั้งประเทศ โดยอยู่หลังจากตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยตารางแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนั้น ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในส่วนที่ 2 จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ โดยอยู่ในตอนท้ายของตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ส่วน ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามภูมิภาค ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในส่วนที่ 3 จำแนกตามภูมิภาค โดยอยู่ในตอนท้ายของตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง

โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดนี้ จะถูกนำเสนอด้วยการจัดทำเป็นรูปเล่มรายงานการวิจัย และแผ่น CD บันทึกข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง "การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย" ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยสถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-Test และ One-way ANOVA Test และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์อย่างลึก ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

4.1 ส่วนที่ 1 การกล่อมเกลาทางการเมืองในภาพรวมทั้งประเทศ

4.2 ส่วนที่ 2 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามลักษณะของพื้นที่

4.3 ส่วนที่ 3 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามภูมิภาค

โดยในแต่ละส่วน ประกอบไปด้วยข้อมูลสำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 ส่วนที่ 1 การกล่อมเกลาทางการเมืองในภาพรวมทั้งประเทศ

4.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตารางที่ 4.1 เพศ ในภาพรวมทั้งประเทศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ
ชาย	968	48.4	48.9
หญิง	1,012	50.6	51.1
รวม	**1,980**	**99.0**	**100.0**
ไม่ตอบ	20	1.0	-
รวมทั้งหมด	2,000	100.0	100.0

จากตารางที่ 4.1 "เพศ" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น เพศชาย จำนวน 968 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 48.9) และเพศหญิง จำนวน 1,012 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.1) รวมจำนวน 1,980 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 อายุ ในภาพรวมทั้งประเทศ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ	คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ
18-19 ปี	104	5.2	5.2
20-29 ปี	574	28.7	28.9
30-39 ปี	526	26.3	26.4
40-49 ปี	408	20.4	20.5
50-59 ปี	239	12.0	12.0
ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	138	6.9	6.9
รวม	**1,989**	**99.5**	**100.0**
ไม่ตอบ	11	0.5	-
รวมทั้งหมด	2,000	100.0	100.0

จากตารางที่ 4.2 "อายุ" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น อายุ 18-19 ปี จำนวน 104 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.2), 20-29 ปี จำนวน 574 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.9), 30-39 ปี จำนวน 526 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.4), 40-49 ปี จำนวน 408 คน (คิดเป็นร้อยละ ที่นำมาคำนวณ 20.5), 50-59 ปี จำนวน 239 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.0) และตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 138 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.9) รวมจำนวน 1,989 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุระหว่าง 20-49 ปี ในสัดส่วนร้อยละ 75.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 รายได้ต่อเดือน ในภาพรวมทั้งประเทศ

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ	คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ
น้อยกว่า 6,000 บาท	655	32.8	33.4
6,000-12,000 บาท	771	38.6	39.3
12,001-18,000 บาท	202	10.1	10.3
18,001-24,000 บาท	130	6.5	6.6
มากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป	204	10.2	10.4
รวม	**1,962**	**98.1**	**100.0**
ไม่ตอบ	38	1.9	-
รวมทั้งหมด	2,000	100.0	100.0

จากตารางที่ 4.3 "รายได้ต่อเดือน" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 655 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 33.4), 6,000-12,000 บาท จำนวน 771 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 39.3), 12,001-18,000 บาท จำนวน 202 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.3), 18,001-24,000 บาท จำนวน 130 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.6) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 204 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.4) รวมจำนวน 1,962 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ซึ่งมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 12,000 บาท ในสัดส่วนร้อยละ 72.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 อาชีพ ในภาพรวมทั้งประเทศ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ	คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ
เกษตรกร	398	19.9	20.1
ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ	278	13.9	14.1
เจ้าของกิจการ	309	15.5	15.6
พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน	380	19.0	19.2
รับจ้างทั่วไป	331	16.6	16.7
นักเรียน-นักศึกษา	164	8.2	8.3
แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ	94	4.7	4.8
อื่นๆ	24	1.2	1.2
รวม	**1,978**	**98.9**	**100.0**
ไม่ตอบ	22	1.1	-
รวมทั้งหมด	2,000	100.0	100.0

จากตารางที่ 4.4 "อาชีพ" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น

อาชีพ เกษตรกร จำนวน 398 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.1), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน 278 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.1), เจ้าของกิจการ จำนวน 309 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.6), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 380 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.2), รับจ้างทั่วไป จำนวน 331 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.7), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 164 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.3), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 94 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.8) และอื่นๆ จำนวน 24 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.2) รวมจำนวน 1,978 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ซึ่งมีอาชีพเกษตรกร ในสัดส่วนร้อยละ 20.1 และอาชีพพนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน ในสัดส่วนร้อยละ 19.2 รวมจำนวนทั้งสองอาชีพนี้ อยู่ในสัดส่วนร้อยละ 39.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 ระดับการศึกษา ในภาพรวมทั้งประเทศ

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ
ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือ น้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	301	15.1	15.5
ประถมศึกษาปีที่ 6	301	15.1	15.5
มัธยมศึกษาปีที่ 3	248	12.4	12.8
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.	322	16.1	16.6
อนุปริญญา หรือ ปวส.	168	8.4	8.6
ปริญญาตรี	514	25.7	26.5
สูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป	89	4.5	4.6
รวม	**1,943**	**97.2**	**100.0**
ไม่ตอบ	57	2.8	-
รวมทั้งหมด	2,000	100.0	100.0

จากตารางที่ 4.5 "ระดับการศึกษา" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือ น้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 301 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.5), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 301 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.5), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 248 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.8), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 322 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.6), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 168 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.6), ปริญญาตรี จำนวน 514 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.5) และสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 89 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.6) รวมจำนวน 1,943 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในสัดส่วนร้อยละ 69.0 และมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ในสัดส่วนร้อยละ 31.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.6 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ในภาพรวมทั้งประเทศ

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนเล่นวัยเด็ก	กลุ่มเพื่อนร่วมงานวัยเรียน	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มทัศนคติในสังคม	สื่อต่างๆ	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	187	198	229	765	378	44	559
	9.4	9.9	11.5	38.3	18.9	2.2	28.0
	(9.4)	(9.9)	(11.5)	(38.5)	(19.0)	(2.2)	(28.0)
นานๆ ครั้ง	1,041	1,013	1,022	747	935	313	930
	52.1	50.7	51.1	37.4	46.8	15.7	46.5
	(52.1)	(50.7)	(51.3)	(37.6)	(46.9)	(15.7)	(46.5)
บ่อยครั้ง	772	789	742	474	680	1,632	509
	38.6	39.5	37.1	23.7	34.0	81.6	25.5
	(38.6)	(39.5)	(37.2)	(23.9)	(34.1)	(82.1)	(25.5)
รวม	2,000	2,000	1,993	1,986	1,993	1,989	1,998
ไม่ตอบ	-	-	7	14	7	11	2
	-	-	0.4	0.7	0.4	0.6	0.1
รวมทั้งหมด	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
ค่าเฉลี่ย	2.2925	2.2955	2.2574	1.8535	2.1515	2.7984	1.9750
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	0.6278	0.6374	0.6489	0.7763	0.7128	0.4531	0.7308
การแปลความหมาย	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 "ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 187 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.4), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 1,041 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 52.1) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 772 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2925 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6278 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “มาก”,

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ “ไม่เคยเลย” จำนวน 198 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.9), “นานๆ ครั้ง” จำนวน 1,013 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.7) และ “บ่อยครั้ง” จำนวน 789 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 39.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2955 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6374 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “มาก”,

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ “ไม่เคยเลย” จำนวน 229 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.5), “นานๆ ครั้ง” จำนวน 1,022 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.3) และ “บ่อยครั้ง” จำนวน 742 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2574 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6489 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “มาก”,

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ “ไม่เคยเลย” จำนวน 765 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.5), “นานๆ ครั้ง” จำนวน 747 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.6) และ “บ่อยครั้ง” จำนวน 474 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 23.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8535 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7763 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “ปานกลาง”,

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ “ไม่เคยเลย” จำนวน 378 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.0), “นานๆ ครั้ง” จำนวน 935 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.9) และ “บ่อยครั้ง” จำนวน 680 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1515 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7128 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “ปานกลาง”,

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ “ไม่เคยเลย” จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.2), “นานๆ ครั้ง” จำนวน 313 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.7) และ “บ่อยครั้ง” จำนวน 1,632 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 82.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7984 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4531 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “มากที่สุด”

และผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง มีระดับความถี่ “ไม่เคยเลย” จำนวน 559 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.0), “นานๆ ครั้ง” จำนวน 930 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.5) และ “บ่อยครั้ง” จำนวน 509 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9750 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7308 ซึ่งหมายถึง การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “ปานกลาง”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, กลุ่มเพื่อนสนิท, ครอบครัว, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.3 ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน ในภาพรวมทั้งประเทศ

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**466**	**585**	**511**	**128**	**349**	**332**
	23.3	29.3	25.6	6.4	17.5	16.6
	(23.3)	(29.3)	(25.6)	(6.4)	(17.5)	(16.6)
ปานกลาง	**623**	**651**	**592**	**279**	**491**	**516**
	31.2	32.6	29.6	14.0	24.6	25.8
	(31.2)	(32.6)	(29.6)	(14.0)	(24.6)	(25.9)
มาก	**909**	**762**	**895**	**1,585**	**1,156**	**1,148**
	45.5	38.1	44.8	79.3	57.8	57.4
	(45.5)	(38.1)	(44.8)	(79.6)	(57.9)	(57.5)
รวม	**1,998**	**1,998**	**1,998**	**1,992**	**1,996**	**1,996**
ไม่ตอบ	**2**	**2**	**2**	**8**	**4**	**4**
	0.1	0.1	0.1	0.4	0.2	0.2
รวมทั้งหมด	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
ค่าเฉลี่ย	**2.2217**	**2.0886**	**2.1922**	**2.7314**	**2.4043**	**2.4088**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.7995**	**0.8164**	**0.8167**	**0.5701**	**0.7686**	**0.7580**
การแปลความหมาย	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด	มาก	มาก

จากตารางที่ 4.7 “การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน” ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 466 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 23.3), “ปานกลาง” จำนวน 623 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.2) และ “มาก” จำนวน 909 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 45.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2217 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7995 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ในระดับ “มาก”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 585 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.3), “ปานกลาง” จำนวน 651 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.6) และ “มาก” จำนวน 762 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0886 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8164 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “ปานกลาง”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 511 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.6), “ปานกลาง” จำนวน 592 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.6) และ “มาก” จำนวน 895 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1922 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8167 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “ปานกลาง”,

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 128 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.4), “ปานกลาง” จำนวน 279 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.0) และ “มาก” จำนวน 1,585 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7314 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5701 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ “มากที่สุด”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 349 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.5), “ปานกลาง” จำนวน 491 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.6) และ “มาก” จำนวน 1,156 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 57.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4043 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7686 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “มาก”

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 332 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.6), “ปานกลาง” จำนวน 516 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.9) และ “มาก” จำนวน 1,148 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 57.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4088 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7580 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “มาก”

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก "มาก" ไปสู่ "มากที่สุด",
ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก "ปานกลาง" ไปสู่ "มาก"
และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า เพิ่มระดับจาก "ปานกลาง" ไปสู่ "มาก"
ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.7)

นอกจากผลจากการศึกษาในเชิงปริมาณดังกล่าวถึงข้างต้น งานวิจัยนี้ ยังได้ทำการศึกษาถึงลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองในเชิงคุณภาพประกอบเพิ่มเติม โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึก (In-dept Interview) ผลการศึกษา พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในเชิงปริมาณ คือ เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล (Lifelong and Development) เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก (Childhood and Youth) และเป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ (Adult Political Learning) ดังจะได้นำมากล่าวถึงในแต่ละประเด็น ต่อไปนี้ คือ

การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้กล่าวถึงช่องทางสำหรับการรับรู้ ด้วยการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร อาทิ ข่าวสารของบ้านเมือง การเลือกตั้ง เป็นต้น จากตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน ผ่านทางวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เป็นส่วนใหญ่ แต่หากยังไม่สามารถเปลี่ยนผ่านการรับรู้นี้ ไปสู่การตีความเพื่อสร้างความเข้าใจได้ ก็จะใช้วิธีการสนทนากับบุคคลรอบข้างหรือการสอบถามเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"ดูจากสื่อทางทีวี หนังสือพิมพ์ ติดตามข่าว ดูหนังสือพิมพ์บ่อยๆ"
"จากโทรทัศน์และจากข่าวในอินเตอร์เน็ต ถ้าไม่เข้าใจก็จะไปหาคนอธิบายให้ฟัง"
"ถ้าไม่มีความรู้ ก็ต้องฟัง ฟังจากสื่อ จากทีวี ถ้ายังไม่เข้าใจก็ถามคนรอบข้างที่รู้ คนที่เราคิดว่าเขาน่าจะรู้ ถามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ"

ในประการต่อมา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญได้พยายามที่จะเปิดการรับรู้ (Perception) ตีความเพื่อสร้างความเข้าใจ (Understanding) อันถือเป็นการเรียนรู้ทางการเมือง โดยผ่านทางกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"ดูแล้วเราก็มาวิเคราะห์ บางครั้งในสื่อที่ดู เราก็ไม่เชื่อไปทุกครั้ง ก็พิจารณาว่าอันไหนจริง ไม่จริง มันไม่ใช่ว่าจะทำได้ในทุกๆ เรื่อง"

"มีพัฒนาขึ้นเยอะ มีความคิด มีสื่อ มีโทรทัศน์ ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ขึ้นเยอะในตอนนี้ เมื่อก่อนใครพูดเรื่องการเมือง เราจะเดินหนีเลย เราไม่คุย เพราะเราไม่ชอบ ไม่รู้เรื่อง แต่ตอนนี้เราได้สื่อ เราได้ข้อมูล เช่น XXX เราก็เลยได้ข้อมูล เราก็เลยได้ทราบ....ถ้าเรามีสื่อที่พูดความจริง เราก็เออ มันจริงนะ แต่พอมีสื่อที่ดี เราก็สนใจมากยิ่งขึ้น"

"ถ้าเรามีประสบการณ์มากขึ้น ความรู้ วิจารณญาณเราก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ เด็กๆ ก็ถูกหลอกได้ง่าย แต่พอโต ก็มีประสบการณ์ ความคิด เพิ่มมากขึ้น เช่น เด็ก ป.3 ป.5 เราหลอกเค้า เค้าจะเชื่อ แต่พอเค้าโตขึ้นมา เราหลอกเค้า เค้าจะเชื่อมั้ยค่ะ เพราะทุกคนจะมีประสบการณ์ มีความคิดเพิ่มมากขึ้น อย่างเรา เมื่อก่อนเราไม่รู้ เราก็เชื่อที่เค้าพูด แต่พอหลายครั้งผ่านไป เราจะมีประสบการณ์ เราก็เรียนรู้มากขึ้น"

ไกลไปกว่านั้น การเรียนรู้ซึ่งผ่านทางกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง อันเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลนี้ ยังทำให้บุคคลสามารถเปรียบเทียบบริบทแวดล้อมทางการเมือง ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันได้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ สามารถนำมายืนยันในทางหนึ่งได้ว่า กระบวนการดังกล่าว เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"การเมืองสมัยก่อนมันไม่ได้เข้มข้นเหมือนตอนนี้ มันไม่ได้ใช้เงินกันมากๆ ระบบการเมืองสมัยใหม่มันต้องใช้เงินมากๆ มันก็มีการคอร์รัปชั่นกันมากๆ"

ผลจากการศึกษาข้างต้นนี้ จึงสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะสั่งสมประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ ดังจะได้กล่าวต่อไป

การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญได้กล่าวถึงการกล่อมเกลาทางการเมืองที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะได้รับจากตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ โรงเรียน ที่มุ่งสอนในเรื่องหน้าที่พลเมือง อันทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของสมาชิกที่พึงประสงค์ในระบบการเมือง ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"ก็เรียนในโรงเรียน ครูก็สอนว่าเราจะต้องทำตัวอย่างไรกับคนอื่นๆ กับสังคม สอนให้เป็นพลเมืองดี สอนให้เป็นนักเรียนที่ดี กลับมาที่บ้านพ่อแม่ก็สอน แต่ถ้าเป็นเรื่องการเมือง มันเป็นเรื่องไกลตัว ก็ไม่ได้คุยกัน"

"สิ่งแวดล้อมรอบตัวเราเป็นคนสอน ไปโรงเรียนครูก็สอน อยู่บ้าน พ่อแม่ก็บอก"

อย่างไรก็ดี ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า แม้ว่าในวัยเด็ก จะได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองจากหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่างๆ แต่ก็ไม่ได้ให้ความสนใจใดๆ นอกจากการพยายามประพฤติตนเป็นเด็กดี ตามความคาดหวังของผู้ใหญ่และสังคมรอบข้าง

ในขณะที่ หากเป็นประเด็นทางการเมืองแล้ว เด็กๆ จะให้ความสนใจที่น้อยมาก เพราะเป็นเรื่องไกลตัวและไม่เข้าใจว่า ตนเองจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมือง หรือการเมืองจะมาเกี่ยวข้องกับตนเองได้อย่างไร แต่อย่างไรก็ดี ข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าวนี้ ก็ถือเป็นหลักฐานได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก อย่างน้อยก็ในเรื่องหน้าที่พลเมืองดังกล่าวถึงข้างต้นนี้ ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"ตอนเด็กไม่ค่อยได้สนใจเท่าไร ไปสนใจกับเรื่องอื่นซะมากกว่า"

"แตกต่างกันมาก เพราะในวัยเด็ก จะไม่คิดเรื่องแบบนี้ จะคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องที่ไกลตัว เรายังไปเที่ยว ยังอะไรกันอยู่ แต่พอเราโตขึ้น ก็คิดว่า เรื่องการเมืองมันเป็นเรื่องใกล้ตัวนะ เป็นสิ่งที่เราต้องศึกษา ต้องรู้"

"แต่ก่อนก็คิดว่าเรื่องการเมืองมันเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เราเป็นเด็ก เราก็ไม่น่าจะไปยุ่งเกี่ยว แต่มันก็แตกต่างกัน ตรงที่ตอนนี้เราคิดว่า ถึงเราจะอายุแค่นี้ แต่ถ้าเป็นเรื่องการเมืองเราก็ต้องสนใจ มันใกล้ตัวเรา"

นอกจากนั้น ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ยังแสดงให้เห็นได้อีกว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กและต่อเนื่องมาจนกระทั่งเข้าสู่วัยผู้ใหญ่หรือในปัจจุบันนี้ ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"พออายุมากขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้น ก็เข้าใจการเมืองได้มากขึ้น"

"เรื่องการเลือกตั้ง ก็คิดแบบนี้ (เรื่องการทำหน้าที่) มาตั้งแต่เด็กๆ ตั้งแต่อายุ 18 ตอนนี้ 27 แล้ว ก็ยังเหมือนเดิม ก็คิดอยู่ตลอดว่า พรรคไหนที่เราชอบ"

"(สื่อมวลชนมีอิทธิพลหรือไม่) ไม่มีหรอกค่ะ มันแล้วแต่ว่าเราจะเลือกใคร อยู่ที่บ้านพ่อแม่ก็บอกให้ไป มันอยู่ในจิตสำนึกว่าเราจะต้องไปเลือกตั้ง ที่บ้านชอบพรรคนี้ เราก็ชอบ มีพรรคในดวงใจ"

"แต่ก่อนเหตุการณ์ทางการเมืองอะไรที่ผ่านไป ก็ผ่านๆ ไป เราก็ไม่ได้สนใจอะไร แต่ตอนนี้ เราจะเก็บมาคิดแล้วว่า เหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ที่ผ่านๆ ไปนี้ มันมากระทบกับเราอย่างไร ก็เก็บมาคิดแล้ว"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ดังตัวอย่างสุดท้ายที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ ย่อมแสดงได้ว่าการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นการสะสมประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล มาตั้งแต่วัยเด็ก นอกจากนั้น ยังยืนยันได้ว่า กระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง นอกจากการรับรู้ และการตีความเพื่อสร้างความเข้าใจแล้ว ยังประกอบไปด้วยขั้นตอนของการสร้างความรู้สึกผูกพัน (Affective) ดังเช่นที่ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญคนดังกล่าวได้ยืนยันไว้ว่า จะต้องพิจารณาว่ากิจกรรมทางการเมือง มันมากระทบกับตัวเราได้อย่างไรบ้าง

ในขณะที่ เมื่ออยู่ในวัยเด็ก เด็กๆ โดยเกือบจะทั้งหมด จะประเมินค่าว่า กิจกรรมทางการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่ห่างไกลจากตนเอง ยกเว้นเสียแต่เรื่องการปฏิบัติตนเป็นเด็กดีและพลเมืองดี ตามหน้าที่พลเมืองซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนและครอบครัว จะทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาในเนื้อหาสาระดังกล่าวนี้ คือ มุ่งที่จะกล่อมเกลาให้เด็กๆ เป็นผู้อยู่ภายใต้การปกครองที่ดี คือ ให้ความสนับสนุนทั่วไป (Diffuse Support) ต่อประชาคมการเมือง (Political Community) ระบบการเมือง (Political System) และเจ้าหน้าที่ทางการเมือง (Political Authorities)

ในทางตรงกันข้าม ในเรื่องการประเมินคุณค่าและการตัดสินใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ด้วยตนเอง จะเกิดขึ้นเมื่อก้าวเข้าสู่วัยที่เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง คือ อายุ 18 ปี ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"ในวัยเด็ก เกี่ยวกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ไม่มี เพราะตอนวัยเด็กก็จะคิดว่ายังไม่มีหน้าที่ แล้วก็จะไม่คิดว่าจะต้องยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมือง แต่พอใหญ่ขึ้น เราก็มีสิทธิเลือกตั้งใช่มั้ย เราก็ไปแสดงสิทธิของเรา ด้วยการเลือกตั้ง"

"การมีส่วนร่วมทางการเมืองใหญ่ๆ เลยก็คือ หนึ่ง ไปเลือกตั้ง สองก็คือไปรณรงค์อะไรพวกนี้"

จากหลักฐานเชิงประจักษ์ ดังที่ได้นำเสนอไปข้างต้นนี้ จึงกล่าวได้ว่า แม้ว่าการกล่อมเกลาทางการเมืองจะเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ในวัยเด็ก แต่เด็กก็จะเลือกประเมินค่า ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติ เฉพาะในเนื้อหากิจกรรมด้านการเป็นเด็กดี ซึ่งหมายถึง การเป็นพลเมืองดีของระบบสังคมการเมืองที่อาศัยอยู่เพียงเท่านั้น แต่ในขณะที่ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่จะตัดสินใจลงมือปฏิบัติ เมื่อก้าวย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้ว ซึ่งวัยผู้ใหญ่ในทางการเมือง ก็น่าที่จะหมายถึง การมีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบแรกๆ และยังเป็นรูปแบบพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปด้วย ผลจากการศึกษาข้างต้นนี้ จึงสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่

นอกจาก การกล่อมเกลาทางการเมืองจะมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ในวัยเด็กแล้ว ในวัยผู้ใหญ่หรือในปัจจุบัน บุคคลก็ยังอยู่บนกระบวนการแห่งการเรียนรู้นี้ ด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้ทางการเมือง ก็เฉกเช่นเดียวกันกับการเรียนรู้โดยทั่วไปที่จะต้องมีลักษณะที่เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หรือที่เรียกกันว่า การศึกษาตลอดชีวิต (Life-long Education) นั่นเอง ทั้งนี้ เพื่อให้วัยผู้ใหญ่สามารถปรับตัวให้ก้าวได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงไปของบริบททางการเมืองของสังคมการเมืองที่อาศัยอยู่นั้น หรือแม้แต่ของโลกบนกระแสโลกาภิวัตน์ก็ตาม

อย่างไรก็ดี สำหรับเนื้อหากิจกรรมทางการเมือง ในรูปแบบที่ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ยังไม่มีความรู้มาก่อน จึงต้องการที่จะค้นคว้าหาความรู้ ก็จะเปิดช่องทางในการรับรู้จากหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"ถ้าเราไม่มีความรู้ (อาทิ เรื่องการเลือกตั้ง) เราก็ต้องกลับบ้าน กลับไปเพื่อไปเลือกที่บ้าน เราก็ต้องยอมจ่าย (เงินค่าเดินทาง) ยอม เพราะว่ามันเป็นหน้าที่"

ในขณะที่ หากเป็นมุมมองของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญอีกคนหนึ่ง ก็จะมีความคิดเห็นดังต่อไปนี้ คือ

"ในส่วนของเรื่องใหม่ๆ เราก็ต้องเริ่มจากใจก่อน คุณรัก (ที่จะเรียนรู้เรื่องใหม่นั้น) มั้ย เราก็ต้องเริ่มศึกษาจากบุคคลทั่วไป ถามเอาส่วนหนึ่ง แต่นักการเมืองส่วนมากมันจะสืบทอดมากับสายเลือด คือ มาจากคนรอบข้างด้วย แล้วก็มาจากการศึกษาของเรา"

สำหรับตัวอย่างของกิจกรรมการกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งได้ไปทำหน้าที่สำคัญดังกล่าวนี้ มีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญได้กล่าวถึงไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"แรกๆ ถ้าจะให้เราไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ก็จะมีการประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้าน ของอบต. มีหน่วยงานราชการร่วมประชาสัมพันธ์ แล้วก็จะมีเสียงตามสายของหมู่บ้าน เราก็รับรู้ข่าวสาร หาข้อมูล"

"เราก็ต้องหาข้อมูล หาความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดูจากสมุดคู่มือการเลือกตั้ง ดูจากอินเตอร์เน็ต"

"ต่อมาชาวบ้านก็จะมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง พอไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ก็จะกากบาทเป็น ในบางพื้นที่เป็นประชาชนชาวไทยภูเขา ก็จะไม่ค่อยมีความรู้แบบนี้"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"มีกิจกรรมการเดินรณรงค์ตั้งแต่อำเภอ ไปตำบล แล้วก็ไปหมู่บ้าน เพื่อให้คนไปใช้สิทธิ์ ต้องพูดคุยให้รู้เรื่อง ต้องพยายามพูดโน้มน้าวใจให้ใช้วิจารณญาณของตนเองให้ได้ ว่าถ้าไม่ไปใช้สิทธิ์ เผื่อในโอกาสข้างหน้าอาจจะได้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ก็จะไม่มีสิทธิเลย แล้วก็ให้เขาคิดว่าจะไปเลือกตั้งหรือไม่ ชาวบ้านเรา เค้าจะไม่ชอบแบบพูดสั่งเท่าไร เราก็ต้องพูดแบบทีเล่น ทีจริงบ้าง ถ้าถามแบบตรงๆ เค้าก็ไม่กล้าตอบ ต้องการหยอกล้อ แบบให้ใช้วิจารณญาณของเราเอง"

กระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ ที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมประสบการณ์และการคิดวิเคราะห์เพื่อพิจารณาตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณและใคร่ครวญรอบคอบ สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยตัวอย่างต่อไปนี้ และพร้อมๆ กันนั้น ก็เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ดีอีกกรณีหนึ่ง ที่ยืนยันได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ ด้วยเช่นเดียวกัน ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"เราก็คิดเป็น เราก็ติดตาม เราก็มีวิจารณญาณ พิจารณาดูได้ เราต้องมีทุนภูมิปัญญาเดิม เพื่อพิจารณา บางคนก็พูดเก่ง บางคนก็โน้มน้าวใจเก่ง เราก็ต้องเปิดดูหลายสื่อ หลายช่องทาง เพื่อมาเปรียบเทียบกัน ดูจากผลงานและประสบการณ์ที่ผ่านมา ใช้วิจารณญาณของเรา"

การเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่โดยผ่านทางการมีประสบการณ์และการสั่งสมประสบการณ์ทำให้สามารถสร้างความรู้สึกผูกพัน อันนำไปสู่การประเมินค่า การตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมทางการเมือง ในรูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีคุณภาพ อาทิ ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น โดยสามารถมองเห็นถึงผลกระทบที่สำคัญ อันจะเกิดขึ้นกับทั้งตนเองและสังคมการเมือง จากการกระทำของตนเองได้ ดังมีตัวอย่างของความคิดเห็นต่อไปนี้ คือ

"เราต้องไปเลือกตั้ง เพื่อให้ได้คนดี เข้าไปสู่สภา...ถ้าเราได้คนดี เค้าไปบริหาร มันก็จะดีกับเราไปด้วย"

"เราก็ต้องหาตัวแทนของเราเข้ามา เพื่อมาพัฒนาประเทศค่ะ ทำให้ประเทศเจริญขึ้น เราก็อยู่ดีขึ้น ไม่มีหนี้"

"การเมืองมันก็มีผลกระทบกับตัวเรา เช่น ทางเศรษฐกิจใช่มั้ย ถ้าการเมืองมันไม่ดี มีความวุ่นวาย มันก็กระทบกับเรา ค่าครองชีพ ค่าโน่น ค่านี่ ก็จะกระทบกับเราได้"

ข้อมูลเชิงประจักษ์จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ดังที่ได้ยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างข้างต้นนี้ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการศึกษาในเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึก ดังที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนี้ นอกจากข้อสรุปสำคัญที่ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล เป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก และเป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่แล้ว ยังทำให้สามารถพัฒนาขึ้นเป็นตัวแบบของกระบวนการแห่งการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้เป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ๆ โดยเรียงตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการรับรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการตีความและการสร้างความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสร้างความรู้สึกผูกพัน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการประเมินค่าและการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการลงมือปฏิบัติ

โดยกิจกรรมทั้ง 5 ขั้นตอน จะเกิดขึ้นกับบุคคลเป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมาย ที่หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง (Agents of Political Socialization) มุ่งทำหน้าที่บนกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในอดีตและปัจจุบัน ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้นในทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า ซึ่งผลการศึกษาในเชิงปริมาณดังกล่าว ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาในเชิงคุณภาพ ที่พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล คือ เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งวัยผู้ใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดการสั่งสมความโน้มเอียงทางการเมืองในทั้ง 3 ประเภท ในระดับที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง นอกจากนั้น ยังมีกระบวนการพัฒนาที่แบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4 ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.8 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ในภาพรวมทั้งประเทศ

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท	การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม	การเรียนแบบ หรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง	การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**951**	**222**	**44**	**1,000**	**99**	**207**	**185**
	47.6	11.1	2.2	50.0	5.0	10.4	9.3
	(47.6)	(11.1)	(2.2)	(50.3)	(5.0)	(10.4)	(9.3)
ปานกลาง	**353**	**387**	**205**	**374**	**236**	**394**	**338**
	17.7	19.4	10.3	18.7	11.8	19.7	16.9
	(17.7)	(19.4)	(10.3)	(18.8)	(11.8)	(19.8)	(16.9)
มาก	**695**	**1,389**	**1,743**	**613**	**1,657**	**1,393**	**1,477**
	34.8	69.5	87.2	30.7	82.9	69.7	73.9
	(34.8)	(69.5)	(87.5)	(30.9)	(83.2)	(69.9)	(73.9)
รวม	**1,999**	**1,998**	**1,992**	**1,987**	**1,992**	**1,994**	**2,000**
ไม่ตอบ	**1**	**2**	**8**	**13**	**8**	**6**	-
	0.1	0.1	0.4	0.7	0.4	0.3	-
รวมทั้งหมด	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
ค่าเฉลี่ย	**1.8719**	**2.5841**	**2.8529**	**1.8052**	**2.7821**	**2.5948**	**2.6460**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8985**	**0.6821**	**0.4119**	**0.8799**	**0.5195**	**0.6699**	**0.6433**
การแปลความหมาย	**ปานกลาง**	**มาก**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มาก**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.8 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 951 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.6), "ปานกลาง" จำนวน 353 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.7) และ "มาก" จำนวน 695 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8719 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8985 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 222 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.1), "ปานกลาง" จำนวน 387 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.4) และ "มาก" จำนวน 1,389 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 69.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5841 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6821 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ "มาก",

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.2), "ปานกลาง" จำนวน 205 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.3) และ "มาก" จำนวน 1,743 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 87.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8529 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4119 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ทางตรง ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 1,000 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.3), "ปานกลาง" จำนวน 374 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.8) และ "มาก" จำนวน 613 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8052 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8799 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 99 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.0), "ปานกลาง" จำนวน 236 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.8) และ "มาก" จำนวน 1,657 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 83.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7821 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5195 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 207 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.4), "ปานกลาง" จำนวน 394 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.8) และ "มาก" จำนวน 1,393 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 69.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5948 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6699 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มาก"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 185 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.3), ปานกลาง จำนวน 338 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.9) และ “มาก” จำนวน 1,477 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 73.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6460 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6433 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การแพร่กระจายระหว่างบุคคล, และการเลียนแบบหรือการเอาอย่าง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.5 ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง

ตารางที่ 4.9 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ในภาพรวมทั้งประเทศ

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง: ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**453**	**1,806**	**1,688**	**1,776**	**449**	**995**	**482**	**991**	**959**	**1,358**	**701**	**458**
	22.7	90.3	84.4	88.8	22.4	49.8	24.1	49.6	48.0	67.9	35.0	22.9
ตอบถูก	**1,547**	**194**	**312**	**224**	**1,551**	**1,005**	**1,518**	**1,009**	**1,041**	**642**	**1,299**	**1,542**
	77.3	9.7	15.6	11.2	77.6	50.2	75.9	50.4	52.0	32.1	65.0	77.1
รวม	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**	**2,000**

จากตารางที่ 4.9 “ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง” ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 453 คน (ร้อยละ 22.7) และ “ตอบถูก” จำนวน 1,547 คน (ร้อยละ 77.3)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 1,806 คน (ร้อยละ 90.3) และ “ตอบถูก” จำนวน 194 คน (ร้อยละ 9.7)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 1,688 คน (ร้อยละ 84.4) และ “ตอบถูก” จำนวน 312 คน (ร้อยละ 15.6)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 1,776 คน (ร้อยละ 88.8) และ “ตอบถูก” จำนวน 224 คน (ร้อยละ 11.2),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 449 คน (ร้อยละ 22.4) และ "ตอบถูก" จำนวน 1,551 คน (ร้อยละ 77.6)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 995 คน (ร้อยละ 49.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 1,005 คน (ร้อยละ 50.2)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 482 คน (ร้อยละ 24.1) และ "ตอบถูก" จำนวน 1,518 คน (ร้อยละ 75.9)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 991 คน (ร้อยละ 49.6) และ "ตอบถูก" จำนวน 1,009 คน (ร้อยละ 50.4),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 959 คน (ร้อยละ 48.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 1,041 คน (ร้อยละ 52.0)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 1,358 คน (ร้อยละ 67.9) และ "ตอบถูก" จำนวน 642 คน (ร้อยละ 32.1)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 701 คน (ร้อยละ 35.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 1,299 คน (ร้อยละ 65.0)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 458 คน (ร้อยละ 22.9) และ "ตอบถูก" จำนวน 1,542 คน (ร้อยละ 77.1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมือง ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า

คะแนน จำนวน (ร้อยละ)	ความโน้มเอียงทางการเมือง		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
0 คะแนน	335 (16.7)	96 (4.8)	144 (7.2)
1 คะแนน	1,177 (58.9)	313 (15.7)	347 (17.4)
2 คะแนน	383 (19.1)	523 (26.1)	597 (29.9)
3 คะแนน	86 (4.3)	548 (27.4)	665 (33.2)
4 คะแนน	19 (1.0)	520 (26.0)	247 (12.3)
รวม	**2,000 (100.0)**	**2,000 (100.0)**	**2,000 (100.0)**
ค่าเฉลี่ย	**1.1385**	**2.5415**	**2.2620**
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	**0.7731**	**1.1705**	**1.1045**

จากตารางที่ 4.10 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมือง" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 335 คน (ร้อยละ 16.7), 1 คะแนน จำนวน 1,177 คน (ร้อยละ 58.9), 2 คะแนน จำนวน 383 คน (ร้อยละ 19.1), 3 คะแนน จำนวน 86 คน (ร้อยละ 4.3) และ 4 คะแนน จำนวน 19 คน (ร้อยละ 1.0) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 1.1385 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.7731,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 96 คน (ร้อยละ 4.8), 1 คะแนน จำนวน 313 คน (ร้อยละ 15.7), 2 คะแนน จำนวน 523 คน (ร้อยละ 26.1), 3 คะแนน จำนวน 548 คน (ร้อยละ 27.4) และ 4 คะแนน จำนวน 520 คน (ร้อยละ 26.0) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.5415 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1705

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 144 คน (ร้อยละ 7.2), 1 คะแนน จำนวน 347 คน (ร้อยละ 17.4), 2 คะแนน จำนวน 597 คน (ร้อยละ 29.9), 3 คะแนน จำนวน 665 คน (ร้อยละ 33.2) และ 4 คะแนน จำนวน 247 คน (ร้อยละ 12.3) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนน คือ 2.2620 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1045

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมทั้งประเทศ

คะแนน		จำนวน	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	19	1.0	505	25.2
	1 คะแนน	36	1.8		
	2 คะแนน	84	4.2		
	3 คะแนน	156	7.8		
	4 คะแนน	210	10.5		
ปานกลาง	5 คะแนน	269	13.5	1,253	62.7
	6 คะแนน	394	19.7		
	7 คะแนน	328	16.4		
	8 คะแนน	262	13.1		
สูง	9 คะแนน	165	8.2	242	12.1
	10 คะแนน	64	3.2		
	11 คะแนน	10	0.5		
	12 คะแนน	3	0.1		
รวม		2,000	100.0	2,000	100.0
ค่าเฉลี่ย				**5.9420**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				**2.2002**	

จากตารางที่ 4.11 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน" ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น

ได้คะแนนระดับ "ต่ำ" (0-4 คะแนน) จำนวน 505 คน (ร้อยละ 25.2), ได้คะแนนระดับ "ปานกลาง" (5-8 คะแนน) จำนวน 1,253 คน (ร้อยละ 62.7) และได้คะแนนระดับ "สูง" (9-12 คะแนน) จำนวน 242 คน (ร้อยละ 12.1)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 คะแนน จำนวน 394 คน (ร้อยละ 19.7) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 5.9420 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.2002

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้ทำให้ประชาชนไทยเกิดตัวตนทางการเมือง โดยจำแนกตามหัวเรื่องต่างๆ คือ เรื่องระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยที่ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 1,253 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน (คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า) อยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนั้น ผลจากการสำรวจ ยังเป็นที่สังเกตได้ว่า เมื่อจำแนกความโน้มเอียงทางการเมืองออกเป็นแต่ละประเภทแล้ว ประชาชนไทยจะมีความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับคะแนนที่มากที่สุด ในขณะที่ด้านการประเมินคุณค่าและด้านความรู้ มีระดับคะแนนรองลงมาตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.6 ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

ตารางที่ 4.12 วัฒนธรรมทางการเมือง ในภาพรวมทั้งประเทศ

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมือง	**182**	**135**	**152**
แบบคับแคบ	9.1	6.8	7.6
	(9.3)	(6.9)	(7.7)
วัฒนธรรมทางการเมือง	**345**	**280**	**187**
แบบไพร่ฟ้า	17.3	14.0	9.4
	(17.6)	(14.2)	(9.5)
วัฒนธรรมทางการเมือง	**1,437**	**1,551**	**1,623**
แบบมีส่วนร่วม	71.9	77.6	81.2
	(73.2)	(78.9)	(82.7)
รวม	**1,964**	**1,966**	**1,962**
ไม่ตอบ	**36**	**34**	**38**
	1.8	1.7	1.9
รวมทั้งหมด	2,000	2,000	2,000

จากตารางที่ 4.12 **"วัฒนธรรมทางการเมือง"** ของผู้ตอบแบบสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็น

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 182 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.3), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 345 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.6) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 1,437 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 73.2),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 135 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.9), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 280 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.2) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 1,551 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 78.9)

และในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 152 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.7), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 187 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.5) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 1,623 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 82.7)

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ (เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการเรียกร้องต่อระบบการเมือง และเรื่องการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง) พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทยอีกส่วนหนึ่ง ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ในจำนวนที่รองลงมา ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ส่วนที่ 2 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามลักษณะของพื้นที่

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ซึ่งได้แบ่งออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. ได้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างเพียงแค่ 1,600 คน เท่านั้น โดยตัดข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ กทม. จำนวน 400 คน ออกไป

ดังนั้น จากตารางที่ 4.13 ถึงตารางที่ 4.32 ดังต่อไปนี้ จึงเป็นผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. เท่านั้น

4.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตารางที่ 4.13 เพศ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

เพศ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	เทศบาล	อบต
ชาย	421 52.6 (53.4)	382 47.8 (47.9)
หญิง	368 46.0 (46.6)	415 51.9 (52.1)
รวม	**789**	**797**
ไม่ตอบ	11 1.4	3 0.4
รวมทั้งหมด	800 100.0 (100.0)	800 100.0 (100.0)

จากตารางที่ 4.13 “เพศ” ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ แบ่งออกเป็น **ในพื้นที่เทศบาล** เพศชาย จำนวน 421 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 53.4) และเพศหญิง จำนวน 368 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.6) รวมจำนวน 789 คน

และในพื้นที่ อบต. เพศชาย จำนวน 382 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.9) และเพศหญิง จำนวน 415 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 52.1) รวมจำนวน 797 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันในแต่ละพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 อายุ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

อายุ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	เทศบาล	อบต
18-19 ปี	38	41
	4.8	5.1
	(4.8)	(5.2)
20-29 ปี	254	141
	31.8	17.6
	(31.9)	(17.7)
30-39 ปี	191	213
	23.9	26.6
	(24.0)	(26.8)
40-49 ปี	189	177
	23.6	22.1
	(23.7)	(22.2)
50-59 ปี	82	135
	10.3	16.9
	(10.3)	(17.0)
ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	42	89
	5.3	11.1
	(5.3)	(11.2)
รวม	**796**	**796**
ไม่ตอบ	4	4
	0.5	0.5
รวมทั้งหมด	800	800
	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)

จากตารางที่ 4.14 “อายุ” ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ แบ่งออกเป็น **ในพื้นที่เทศบาล** อายุ 18-19 ปี จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.8), 20-29 ปี จำนวน 254 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.9), 30-39 ปี จำนวน 191 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.0), 40-49 ปี จำนวน 189 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 23.7), 50-59 ปี จำนวน 82 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.3) และตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 42 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.3) รวมจำนวน 796 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในพื้นที่ อบต. อายุ 18-19 ปี จำนวน 41 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.2), 20-29 ปี จำนวน 141 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.7), 30-39 ปี จำนวน 213 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.8), 40-49 ปี จำนวน 177 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.2), 50-59 ปี จำนวน 135 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.0) และตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 89 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.2) รวมจำนวน 796 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุระหว่าง 20-49 ปี กล่าวคือ ในพื้นที่เทศบาล มีสัดส่วนร้อยละ 79.6 และในพื้นที่ อบต. มีสัดส่วนร้อยละ 66.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 รายได้ต่อเดือน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

รายได้ต่อเดือน จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	**เทศบาล**	**อบต**
น้อยกว่า 6,000 บาท	240 30.0 (30.4)	369 46.1 (47.2)
6,000-12,000 บาท	344 43.0 (43.5)	286 35.8 (36.6)
12,001-18,000 บาท	78 9.8 (9.9)	46 5.8 (5.9)
18,001-24,000 บาท	58 7.3 (7.3)	30 3.8 (3.8)
มากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป	70 8.8 (8.9)	51 6.4 (6.5)
รวม	**790**	**782**
ไม่ตอบ	10 1.3	18 2.3
รวมทั้งหมด	800 100.0 (100.0)	800 100.0 (100.0)

จากตารางที่ 4.15 “รายได้ต่อเดือน” ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามลักษณะของพื้นที่แบ่งออกเป็น

ในพื้นที่เทศบาล รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 240 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.4), 6,000-12,000 บาท จำนวน 344 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 43.5), 12,001-18,000 บาท จำนวน 78 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.9), 18,001-24,000 บาท จำนวน 58 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.3) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 70 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.9) รวมจำนวน 790 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในพื้นที่ อบต. รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 369 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.2), 6,000-12,000 บาท จำนวน 286 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.6), 12,001-18,000 บาท จำนวน 46 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.9), 18,001-24,000 บาท จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 3.8) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 51 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.5) รวมจำนวน 782 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ซึ่งมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 12,000 บาท กล่าวคือ ในพื้นที่เทศบาล มีสัดส่วนร้อยละ 73.9 และในพื้นที่ อบต. มีสัดส่วนร้อยละ 83.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 อาชีพ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

อาชีพ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	**เทศบาล**	**อบต**
เกษตรกร	118	279
	14.8	34.9
	(15.0)	(35.2)
ข้าราชการ, พนักงานราชการ-	137	88
รัฐวิสาหกิจ	17.1	11.0
	(17.4)	(11.1)
เจ้าของกิจการ	163	99
	20.4	12.4
	(20.7)	(12.5)
พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน	144	53
	18.0	6.6
	(18.3)	(6.7)
รับจ้างทั่วไป	114	172
	14.3	21.5
	(14.4)	(21.7)
นักเรียน-นักศึกษา	60	45
	7.5	5.6
	(7.6)	(5.7)
แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ	40	50
	5.0	6.3
	(5.1)	(6.3)
อื่นๆ	13	7
	1.6	0.9
	(1.6)	(0.9)
รวม	**789**	**793**
ไม่ตอบ	11	7
	1.4	0.9
รวมทั้งหมด	800	800
	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.16 "อาชีพ" ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ แบ่งออกเป็น **ในพื้นที่เทศบาล** อาชีพเกษตรกร จำนวน 118 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.0), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน137 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.4), เจ้าของกิจการ จำนวน 163 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.7), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 144 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.3), รับจ้างทั่วไป จำนวน 114 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.4), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 60 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.6), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 40 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.1) และอื่นๆ จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.6) รวมจำนวน 789 คน

และ **ในพื้นที่ อบต.** อาชีพเกษตรกร จำนวน 279 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 35.2), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน 88 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ11.1), เจ้าของกิจการ จำนวน 99 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.5), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.7), รับจ้างทั่วไป จำนวน172 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.7), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.7), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน50 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.3) และอื่นๆ จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 0.9) รวมจำนวน 793 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน กล่าวคือ ในพื้นที่เทศบาล มีอาชีพเจ้าของกิจการ ในสัดส่วนร้อยละ 20.7 และอาชีพพนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน ในสัดส่วนร้อยละ 18.3 รวมจำนวนทั้งสองอาชีพนี้ อยู่ในสัดส่วนร้อยละ 39.0 ในขณะที่ ในพื้นที่ อบต. มีอาชีพเกษตรกร ในสัดส่วนร้อยละ 35.2 และอาชีพรับจ้างทั่วไป ในสัดส่วนร้อยละ 21.7 รวมจำนวนทั้งสองอาชีพนี้ อยู่ในสัดส่วนร้อยละ 56.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17 ระดับการศึกษา จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

ระดับการศึกษา จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	เทศบาล	อบต
ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน	79	218
หรือ น้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	9.9	27.3
	(10.3)	(27.8)
ประถมศึกษาปีที่ 6	113	169
	14.1	21.1
	(14.7)	(21.6)
มัธยมศึกษาปีที่ 3	104	114
	13.0	14.3
	(13.5)	(14.6)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.	138	111
	17.3	13.9
	(17.9)	(14.2)
อนุปริญญา หรือ ปวส.	102	45
	12.8	5.6
	(13.2)	(5.7)
ปริญญาตรี	202	112
	25.3	14.0
	(26.2)	(14.3)
สูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป	32	14
	4.0	1.8
	(4.2)	(1.8)
รวม	**770**	**783**
ไม่ตอบ	30	17
	3.8	2.1
	800	800
รวมทั้งหมด	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17 "ระดับการศึกษา" ของผู้ตอบแบบสำรวจโดยจำแนกตามลักษณะของพื้นที่แบ่งออกเป็น

ในพื้นที่เทศบาล ระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือ น้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 79 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.3), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 113 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.7), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 104 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.5), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 138 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.9), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 102 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.2), ปริญญาตรี จำนวน 202 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.2) และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 32 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.2) รวมจำนวน 770 คน

และ**ในพื้นที่ อบต.** ระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือ น้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 218 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.8), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 169 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.6), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 114 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.6), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 111 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.2), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.7), ปริญญาตรี จำนวน 112 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.3) และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.8) รวมจำนวน 783 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่เทศบาล ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในสัดส่วนร้อยละ 69.6 และมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ในสัดส่วนร้อยละ 30.4 ในขณะที่ในพื้นที่ อบต. ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในสัดส่วนร้อยละ 83.9 และมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ในสัดส่วนร้อยละ 16.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.18 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนสนิท	กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มหรือคณะในสังคม	สื่อสารมวลชน	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	53	64	70	241	116	17	153
	6.6	8.0	8.8	30.1	14.5	2.1	19.1
	(6.6)	(8.0)	(8.8)	(30.4)	(14.6)	(2.1)	(19.1)
นานๆ ครั้ง	409	392	404	328	374	131	374
	51.1	49.0	50.5	41.0	46.8	16.4	46.8
	(51.1)	(49.0)	(50.8)	(41.4)	(46.9)	(16.4)	(46.8)
บ่อยครั้ง	338	344	322	223	307	649	272
	42.3	43.0	40.3	27.9	38.4	81.1	34.0
	(42.3)	(43.0)	(40.5)	(28.2)	(38.5)	(81.4)	(34.0)
รวม	800	800	796	792	797	797	799
ไม่ตอบ	-	-	4	8	3	3	1
	-	-	0.5	1.0	0.4	0.4	0.1
รวมทั้งหมด	800	800	800	800	800	800	800
ค่าเฉลี่ย	2.3563	2.3500	2.3166	1.9773	2.2396	2.7930	2.1489
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	0.6019	0.6228	0.6266	0.7655	0.6884	0.4550	0.7144
การแปลความหมาย	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 "ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.6), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 409 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.1) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 338 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 42.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3563 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6019 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 392 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.0) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 344 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 43.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3500 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6228 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 70 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 404 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 322 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 40.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3166 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6266 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 241 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.4), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 328 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.4) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 223 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9773 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7655 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 116 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.6), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 374 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.9) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 307 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2396 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6884 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.1), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 131 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.4) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 649 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 81.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7930 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4550 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด"

และผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 153 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.1), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 374 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 272 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1489 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7144 ซึ่งหมายถึง ทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, ครอบครัว, กลุ่มเพื่อนสนิท, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่เฉพาะที่เป็นเทศบาล ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.18)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตาม ลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนสนิท	กลุ่มเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มหรือชุมชนในสังคม	สื่อสารมวลชน	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	**111**	**109**	**115**	**373**	**131**	**25**	**242**
	13.9	13.6	14.4	46.6	16.4	3.1	30.3
	(13.9)	(13.6)	(14.4)	(46.8)	(16.4)	(3.2)	(30.3)
นานๆ ครั้ง	**397**	**394**	**392**	**249**	**364**	**144**	**391**
	49.6	49.3	49.0	31.1	45.5	18.0	48.9
	(49.6)	(49.3)	(49.1)	(31.2)	(45.6)	(18.2)	(48.9)
บ่อยครั้ง	**292**	**297**	**291**	**175**	**303**	**623**	**166**
	36.5	37.1	36.4	21.9	37.9	77.9	20.8
	(36.5)	(37.1)	(36.5)	(22.0)	(38.0)	(78.7)	(20.8)
รวม	**800**	**800**	**798**	**797**	**798**	**792**	**799**
ไม่ตอบ	-	-	**2**	**3**	**2**	**8**	**1**
	-	-	0.3	0.4	0.3	1.0	0.1
รวมทั้งหมด	800	800	800	800	800	800	800
ค่าเฉลี่ย	**2.2263**	**2.2350**	**2.2206**	**1.7516**	**2.2155**	**2.7551**	**1.9049**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.6731**	**0.6729**	**0.6787**	**0.7916**	**0.7057**	**0.4983**	**0.7086**
การแปลความหมาย	**มาก**	**มาก**	**มาก**	**น้อย**	**มาก**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.19 "ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ" จำแนกตาม ลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 111 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.9), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 397 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.6) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 292 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2263 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6731 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 109 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.6), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 394 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.3) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 297 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2350 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6729 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 115 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.4), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 392 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.1) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 291 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2206 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6787 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 373 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 249 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.2) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 175 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.7516 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7916 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "น้อย",

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 131 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.4), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 364 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 45.6) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 303 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2155 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7057 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 3.2), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 144 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.2) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 623 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 78.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7551 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4983 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด"

และ**ผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 242 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.3), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 391 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 48.9) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 166 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9049 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7086 ซึ่งหมายถึง ทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นอบต. ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, กลุ่มเพื่อนสนิท, ครอบครัว, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่เฉพาะที่เป็น อบต. ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.19)

จึงทำให้สามารถสรุปโดยภาพรวมได้ว่าประชาชนไทย ทั้งในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ล้วนได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด อย่างสอดคล้องกันทั้งสองพื้นที่ (ตารางที่ 4.18 และตารางที่ 4.19 ตามลำดับ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3 ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**141**	**181**	**161**	**39**	**129**	**109**
	17.6	22.6	20.1	4.9	16.1	13.6
	(17.6)	(22.6)	(20.2)	(4.9)	(16.2)	(13.6)
ปานกลาง	**255**	**278**	**266**	**128**	**213**	**230**
	31.9	34.8	33.3	16.0	26.6	28.8
	(31.9)	(34.8)	(33.3)	(16.1)	(26.7)	(28.8)
มาก	**404**	**341**	**371**	**630**	**456**	**460**
	50.5	42.6	46.4	78.8	57.0	57.5
	(50.5)	(42.6)	(46.5)	(79.0)	(57.1)	(57.6)
รวม	800	800	798	797	798	799
ไม่ตอบ	-	-	**2**	**3**	**2**	**1**
	-	-	0.3	0.4	0.3	0.1
รวมทั้งหมด	800	800	800	800	800	800
ค่าเฉลี่ย	**2.3288**	**2.2000**	**2.2632**	**2.7415**	**2.4098**	**2.4393**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.7575**	**0.7831**	**0.7734**	**0.5384**	**0.7522**	**0.7209**
การแปลความหมาย	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก

จากตารางที่ 4.20 "การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 141 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.6), "ปานกลาง" จำนวน 255 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.9) และ "มาก" จำนวน 404 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3288 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7575 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 181 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.6), “ปานกลาง” จำนวน 278 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.8) และ “มาก” จำนวน 341 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 42.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7831 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “ปานกลาง”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 161 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.2), “ปานกลาง” จำนวน 266 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 33.3) และ “มาก” จำนวน 371 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2632 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7734 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “มาก”,

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 39 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.9), “ปานกลาง” จำนวน 128 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.1) และ “มาก” จำนวน 630 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7415 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5384 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ “มากที่สุด”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 129 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.2), “ปานกลาง” จำนวน 213 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.7) และ “มาก” จำนวน 456 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 57.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4098 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7522 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “มาก”

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 109 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.6), “ปานกลาง” จำนวน 230 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.8) และ “มาก” จำนวน 460 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 57.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4393 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7209 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “มาก”

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก “มาก” ไปสู่ “มากที่สุด”,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า อยู่ในระดับเดียวกันคือ “มาก” แต่ก็มีระดับค่าเฉลี่ยที่เพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ของประชาชนไทยในพื้นที่ ที่เป็นเทศบาล ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.20)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**246**	**294**	**236**	**54**	**152**	**139**
	30.8	36.8	29.5	6.8	19.0	17.4
	(30.8)	(36.8)	(29.5)	(6.8)	(19.0)	(17.4)
ปานกลาง	**224**	**252**	**181**	**91**	**191**	**160**
	28.0	31.5	22.6	11.4	23.9	20.0
	(28.0)	(31.6)	(22.6)	(11.4)	(23.9)	(20.0)
มาก	**329**	**252**	**383**	**654**	**455**	**500**
	41.1	31.5	47.9	81.8	56.9	62.5
	(41.2)	(31.6)	(47.9)	(81.9)	(57.0)	(62.6)
รวม	**799**	**798**	**800**	**799**	**798**	**799**
ไม่ตอบ	**1**	**2**	-	**1**	**2**	**1**
	0.1	0.3	-	0.1	0.3	0.1
รวมทั้งหมด	800	800	800	800	800	800
ค่าเฉลี่ย	**2.1039**	**1.9474**	**2.1838**	**2.7509**	**2.3797**	**2.4518**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8424**	**0.8260**	**0.8607**	**0.5679**	**0.7856**	**0.7722**
การแปลความหมาย	**ปานกลาง**	**ปานกลาง**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มาก**	**มาก**

จากตารางที่ 4.21 "การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต. แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 246 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.8), "ปานกลาง" จำนวน 224 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.0) และ "มาก" จำนวน 329 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1039 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8424 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับ "ปานกลาง",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 294 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.8), “ปานกลาง” จำนวน 252 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.6) และ “มาก” จำนวน 252 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9474 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8260 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “ปานกลาง”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 236 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.5), “ปานกลาง” จำนวน 181 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.6) และ “มาก” จำนวน 383 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1838 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8607 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “ปานกลาง”,

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 54 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.8), “ปานกลาง” จำนวน 91 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.4) และ “มาก” จำนวน 654 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 81.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7509 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5679 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ “มากที่สุด”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 152 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.0), “ปานกลาง” จำนวน 191 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 23.9) และ “มาก” จำนวน 455 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 57.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3797 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7856 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “มาก”

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 139 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.4), “ปานกลาง” จำนวน 160 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.0) และ “มาก” จำนวน 500 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 62.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4518 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7722 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “มาก”

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มากที่สุด”,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ของประชาชนไทยในพื้นที่ ที่เป็น อบต. ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.21)

จึงทำให้สามารถสรุปด้วยการเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในอดีตและปัจจุบัน ทั้งในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้นในทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า (ตารางที่ 4.20 และตารางที่ 4.21 ตามลำดับ) นั่นจึงย่อมอนุมานได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล คือ เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งวัยผู้ใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดการสั่งสมความโน้มเอียงทางการเมืองในทั้ง 3 ประเภท ในระดับที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.4 ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4. 22 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท	การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม	การเลียนแบบ หรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง	การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**319**	**77**	**18**	**341**	**34**	**64**	**49**
	39.9	9.6	2.3	42.6	4.3	8.0	6.1
	(39.9)	(9.6)	(2.3)	(42.9)	(4.3)	(8.0)	(6.1)
ปานกลาง	**165**	**174**	**111**	**172**	**106**	**157**	**153**
	20.6	21.8	13.9	21.5	13.3	19.6	19.1
	(20.6)	(21.8)	(14.0)	(21.7)	(13.3)	(19.7)	(19.1)
มาก	**316**	**549**	**666**	**281**	**659**	**575**	**598**
	39.5	68.6	83.3	35.1	82.4	71.9	74.8
	(39.5)	(68.6)	(83.8)	(35.4)	(82.5)	(72.2)	(74.8)
รวม	**800**	**800**	**795**	**794**	**799**	**796**	**800**
ไม่ตอบ	-	-	**5**	**6**	**1**	**4**	-
	-	-	0.6	0.8	0.1	0.5	-
รวมทั้งหมด	800	800	800	800	800	800	800
ค่าเฉลี่ย	**1.9963**	**2.5900**	**2.8151**	**1.9244**	**2.7822**	**2.6420**	**2.6863**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8914**	**0.6595**	**0.4430**	**0.8824**	**0.5057**	**0.6254**	**0.5815**
การแปลความหมาย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ปานกลาง	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.22 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล มีระดับความเป็นจริง** "น้อย" จำนวน 319 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 39.9), "ปานกลาง" จำนวน 165 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.6) และ "มาก" จำนวน 316 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 39.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9963 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8914 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 77 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.6), "ปานกลาง" จำนวน 174 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.8) และ "มาก" จำนวน 549 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 68.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5900 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6595 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ "มาก",

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.3), "ปานกลาง" จำนวน 111 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.0) และ "มาก" จำนวน 666 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 83.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8151 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4430 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ทางตรงได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 341 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 42.9), "ปานกลาง" จำนวน 172 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.7) และ "มาก" จำนวน 281 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 35.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9244 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8824 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.3), "ปานกลาง" จำนวน 106 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.3) และ "มาก" จำนวน 659 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 82.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7822 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5057 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.0), "ปานกลาง" จำนวน 157 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.7) และ "มาก" จำนวน 575 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 72.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6420 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6254 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.1), "ปานกลาง" จำนวน 153 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.1) และ "มาก" จำนวน 598 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 74.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6863 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5815 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การแพร่กระจายระหว่างบุคคล, และการเลียนแบบหรือการเอาอย่าง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ที่เป็นเทศบาล ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.22)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสศึกษาบทบาท	การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม	การเลียนแบบ หรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง	การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**426**	**69**	**15**	**384**	**44**	**119**	**73**
	53.3	8.6	1.9	48.0	5.5	14.9	9.1
	(53.3)	(8.6)	(1.9)	(48.3)	(5.5)	(14.9)	(9.1)
ปานกลาง	**133**	**125**	**52**	**134**	**73**	**157**	**96**
	16.6	15.6	6.5	16.8	9.1	19.6	12.0
	(16.6)	(15.6)	(6.5)	(16.9)	(9.2)	(19.7)	(12.0)
มาก	**240**	**605**	**730**	**277**	**678**	**522**	**631**
	30.0	75.6	91.3	34.6	84.8	65.3	78.9
	(30.0)	(75.7)	(91.6)	(34.8)	(85.3)	(65.4)	(78.9)
รวม	**799**	**799**	**797**	**795**	**795**	**798**	**800**
ไม่ตอบ	**1**	**1**	**3**	**5**	**5**	**2**	-
	0.1	0.1	0.4	0.6	0.6	0.3	-
รวมทั้งหมด	800	800	800	800	800	800	800
ค่าเฉลี่ย	**1.7672**	**2.6708**	**2.8971**	**1.8654**	**2.7975**	**2.5050**	**2.6975**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8833**	**0.6277**	**0.3607**	**0.9024**	**0.5220**	**0.7408**	**0.6276**
การแปลความหมาย	**น้อย**	**มากที่สุด**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มาก**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.23 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต. แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 426 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 53.3), "ปานกลาง" จำนวน 133 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.6) และ "มาก" จำนวน 240 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.7672 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8833 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "น้อย",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 69 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.6), "ปานกลาง" จำนวน 125 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.6) และ "มาก" จำนวน 605 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 75.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6708 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6277 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาทอยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 15 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.9), "ปานกลาง" จำนวน 52 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.5) และ "มาก" จำนวน 730 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 91.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8971 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.3607 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ทางตรงได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 384 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 48.3), "ปานกลาง" จำนวน 134 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.9) และ "มาก" จำนวน 277 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8654 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.9024 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.5), "ปานกลาง" จำนวน 73 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.2) และ "มาก" จำนวน 678 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 85.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7975 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5220 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 119 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.9), "ปานกลาง" จำนวน 157 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.7) และ "มาก" จำนวน 522 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 65.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5050 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7408 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มาก"

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 73 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.1), "ปานกลาง" จำนวน 96 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.0) และ "มาก" จำนวน 631 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 78.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6975 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6276 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง, และการแพร่กระจายระหว่างบุคคล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ที่เป็น อบต. ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.23)

จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่าประชาชนไทย ทั้งในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ล้วนได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด อย่างสอดคล้องกันทั้งสองพื้นที่ (ตารางที่ 4.22 และตารางที่ 4.23 ตามลำดับ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.5 ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง

ตารางที่ 4.24 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**194**	**719**	**678**	**714**	**187**	**420**	**214**	**407**	**347**	**533**	**279**	**208**
	24.2	89.9	84.8	89.2	23.4	52.5	26.8	50.9	43.4	66.6	34.9	26.0
ตอบถูก	**606**	**81**	**122**	**86**	**613**	**380**	**586**	**393**	**453**	**267**	**521**	**592**
	75.8	10.1	15.2	10.8	76.6	47.5	73.2	49.1	56.6	33.4	65.1	74.0
รวม	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**

จากตารางที่ 4.24 “ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง” จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 194 คน (ร้อยละ 24.2) และ “ตอบถูก” จำนวน 606 คน (ร้อยละ 75.8)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 719 คน (ร้อยละ 89.9) และ “ตอบถูก” จำนวน 81 คน (ร้อยละ 10.1)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 678 คน (ร้อยละ 84.8) และ “ตอบถูก” จำนวน 122 คน (ร้อยละ 15.2)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 714 คน (ร้อยละ 89.2) และ “ตอบถูก” จำนวน 86 คน (ร้อยละ 10.8),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 187 คน (ร้อยละ 23.4) และ "ตอบถูก" จำนวน 613 คน (ร้อยละ 76.6)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 420 คน (ร้อยละ 52.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 380 คน (ร้อยละ 47.5)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 214 คน (ร้อยละ 26.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 586 คน (ร้อยละ 73.2)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 407 คน (ร้อยละ 50.9) และ "ตอบถูก" จำนวน 393 คน (ร้อยละ 49.1),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 347 คน (ร้อยละ 43.4) และ "ตอบถูก" จำนวน 453 คน (ร้อยละ 56.6)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 533 คน (ร้อยละ 66.6) และ "ตอบถูก" จำนวน 267 คน (ร้อยละ 33.4)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 279 คน (ร้อยละ 34.9) และ "ตอบถูก" จำนวน 521 คน (ร้อยละ 65.1)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 208 คน (ร้อยละ 26.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 592 คน (ร้อยละ 74.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.25 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ <u>เฉพาะที่เป็น อบต.</u>

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**168**	**723**	**693**	**702**	**214**	**389**	**193**	**440**	**416**	**568**	**258**	**169**
	21.0	90.4	86.6	87.8	26.8	48.6	24.1	55.0	52.0	71.0	32.2	21.1
ตอบถูก	**632**	**77**	**107**	**98**	**586**	**411**	**607**	**360**	**384**	**232**	**542**	**631**
	79.0	9.6	13.4	12.2	73.2	51.4	75.9	45.0	48.0	29.0	67.8	78.9
รวม	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**	**800**

จากตารางที่ 4.25 “ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง” จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต. แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 168 คน (ร้อยละ 21.0) และ “ตอบถูก” จำนวน 632 คน (ร้อยละ 79.0)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 723 คน (ร้อยละ 90.4) และ “ตอบถูก” จำนวน 77 คน (ร้อยละ 9.6)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 693 คน (ร้อยละ 86.6) และ “ตอบถูก” จำนวน 107 คน (ร้อยละ 13.4)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 702 คน (ร้อยละ 87.8) และ “ตอบถูก” จำนวน 98 คน (ร้อยละ 12.2),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 214 คน (ร้อยละ 26.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 586 คน (ร้อยละ 73.2)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 389 คน (ร้อยละ 48.6) และ "ตอบถูก" จำนวน 411 คน (ร้อยละ 51.4)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 193 คน (ร้อยละ 24.1) และ "ตอบถูก" จำนวน 607 คน (ร้อยละ 75.9)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 440 คน (ร้อยละ 55.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 360 คน (ร้อยละ 45.0),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 416 คน (ร้อยละ 52.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 384 คน (ร้อยละ 48.0)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 568 คน (ร้อยละ 71.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 232 คน (ร้อยละ 29.0)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 258 คน (ร้อยละ 32.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 542 คน (ร้อยละ 67.8)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 169 คน (ร้อยละ 21.1) และ "ตอบถูก" จำนวน 631 คน (ร้อยละ 78.9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.26 ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

คะแนน จำนวน (ร้อยละ)	ความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ด้านความรู้		ด้านความรู้สึกผูกพัน		ด้านการประเมินคุณค่า	
	เทศบาล	อบต.	เทศบาล	อบต.	เทศบาล	อบต.
0 คะแนน	137 (17.1)	125 (15.6)	48 (6.0)	39 (4.9)	61 (7.6)	50 (6.3)
1 คะแนน	477 (59.6)	480 (60.0)	135 (16.9)	132 (16.5)	142 (17.8)	135 (16.9)
2 คะแนน	147 (18.4)	156 (19.5)	226 (28.3)	217 (27.1)	206 (25.8)	282 (35.3)
3 คะแนน	32 (4.0)	34 (4.3)	179 (22.4)	250 (31.3)	285 (35.6)	242 (30.3)
4 คะแนน	7 (0.9)	5 (0.6)	212 (26.5)	162 (20.3)	106 (13.3)	91 (11.4)
รวม	**800 (100.0)**	**800 (100.0)**	**800 (100.0)**	**800 (100.0)**	**800 (100.0)**	**800 (100.0)**
ค่าเฉลี่ย	1.1188	1.1425	2.4650	2.4550	2.2913	2.2363
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.7618	0.7469	1.2157	1.1300	1.1338	1.0591

จากตารางที่ 4.26 “ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ความรู้สึกผูกพัน และการประเมินคุณค่า” จำแนกตามลักษณะของพื้นที่เทศบาล และอบต.

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ในพื้นที่เทศบาล ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 137 คน (ร้อยละ 17.1), 1 คะแนน จำนวน 477 คน (ร้อยละ 59.6), 2 คะแนน จำนวน 147 คน (ร้อยละ 18.4), 3 คะแนน จำนวน 32 คน (ร้อยละ 4.0) และ 4 คะแนน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 0.9) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนน คือ 1.1188 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.7618 และในพื้นที่อบต. ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 125 คน (ร้อยละ 15.6), 1 คะแนน จำนวน 480 คน (ร้อยละ 60.0), 2 คะแนน จำนวน 156 คน (ร้อยละ 19.5), 3 คะแนน จำนวน 34 คน (ร้อยละ 4.3) และ 4 คะแนน จำนวน 5 คน (ร้อยละ 0.6) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนน คือ 1.1425 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.7469,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน ในพื้นที่เทศบาล ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 48 คน (ร้อยละ 6.0), 1 คะแนน จำนวน 135 คน (ร้อยละ 16.9), 2 คะแนน จำนวน 226 คน (ร้อยละ 28.3) 3 คะแนน จำนวน 179 คน (ร้อยละ 22.4) และ 4 คะแนน จำนวน 212 คน (ร้อยละ 26.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.4650 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.2157 และในพื้นที่อบต. ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 39 คน (ร้อยละ 4.9), 1 คะแนน จำนวน 132 คน (ร้อยละ 16.5), 2 คะแนน จำนวน 217 คน (ร้อยละ 27.1),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3 คะแนน จำนวน 250 คน (ร้อยละ 31.3) และ 4 คะแนน จำนวน 162 คน (ร้อยละ 20.3) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.4550 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1300

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า ในพื้นที่เทศบาล ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 61 คน (ร้อยละ 7.6), 1 คะแนน จำนวน 142 คน (ร้อยละ 17.8), 2 คะแนน จำนวน 206 คน (ร้อยละ 25.8), 3 คะแนน จำนวน 285 คน (ร้อยละ 35.6) และ 4 คะแนน จำนวน 106 คน (ร้อยละ 13.3) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.2913 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1338 และในพื้นที่อบต.ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 50 คน (ร้อยละ 6.3), 1 คะแนน จำนวน 135 คน (ร้อยละ 16.9), 2 คะแนน จำนวน 282 คน (ร้อยละ 35.3), 3 คะแนน จำนวน 242 คน (ร้อยละ 30.3) และ 4 คะแนน จำนวน 91 คน (ร้อยละ 11.4) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.2363 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.0591

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.27 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่เฉพาะที่เป็นเทศบาล

คะแนน		จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	9 (1.1)	215	26.9
	1 คะแนน	19 (2.4)		
	2 คะแนน	43 (5.4)		
	3 คะแนน	60 (7.5)		
	4 คะแนน	84 (10.5)		
ปานกลาง	5 คะแนน	110 (13.8)	486	60.8
	6 คะแนน	143 (17.9)		
	7 คะแนน	125 (15.6)		
	8 คะแนน	108 (13.5)		
สูง	9 คะแนน	65 (8.1)	99	12.3
	10 คะแนน	28 (3.5)		
	11 คะแนน	5 (0.6)		
	12 คะแนน	1 (0.1)		
รวม		800 (100.0)	800	100.0
ค่าเฉลี่ย			**5.8750**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			**2.2958**	

จากตารางที่ 4.27 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ได้คะแนนระดับ "ต่ำ" (0-4 คะแนน) จำนวน 215 คน (ร้อยละ 26.9), ได้คะแนนระดับ "ปานกลาง" (5-8 คะแนน) จำนวน 486 คน (ร้อยละ 60.8) และ ได้คะแนนระดับ "สูง" (9-12 คะแนน) จำนวน 99 คน (ร้อยละ 12.3)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 คะแนน จำนวน 143 คน (ร้อยละ 17.9) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 5.8750 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.2958

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.28 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่เฉพาะที่เป็น อบต.

คะแนน		จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	6 (0.8)	204	25.5
	1 คะแนน	11 (1.4)		
	2 คะแนน	30 (3.8)		
	3 คะแนน	74 (9.3)		
	4 คะแนน	83 (10.4)		
ปานกลาง	5 คะแนน	120 (15.0)	518	64.8
	6 คะแนน	165 (20.6)		
	7 คะแนน	137 (17.1)		
	8 คะแนน	96 (12.0)		
สูง	9 คะแนน	59 (7.4)	78	9.7
	10 คะแนน	16 (2.0)		
	11 คะแนน	2 (0.3)		
	12 คะแนน	1 (0.1)		
รวม		800 (100.0)	800	100.0
ค่าเฉลี่ย			**5.8338**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			**2.0812**	

จากตารางที่ 4.28 “คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน” จำแนกตามลักษณะของพื้นที่เฉพาะที่เป็น อบต.

ได้คะแนนระดับ “ต่ำ” (0-4 คะแนน) จำนวน 204 คน (ร้อยละ 25.5), ได้คะแนนระดับ “ปานกลาง” (5-8 คะแนน) จำนวน 518 คน (ร้อยละ 64.8) และ ได้คะแนนระดับ “สูง” (9-12 คะแนน) จำนวน 78 คน (ร้อยละ 9.7)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 คะแนน จำนวน 165 คน (ร้อยละ 20.6) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 5.8338 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.0812

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.29 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

คะแนน จำนวน (ร้อยละ)	เทศบาล	อบต.
ต่ำ	215 (26.9)	204 (25.5)
ปานกลาง	486 (60.8)	518 (64.8)
สูง	99 (12.3)	78 (9.7)
รวม	**800** **(100.0)**	**800** **(100.0)**
ค่าเฉลี่ย	**5.8750**	**5.8338**
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	**2.2958**	**2.0812**

จากตารางที่ 4.29 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ คือ เทศบาล และ อบต. เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต พบว่า ในพื้นที่เทศบาล มีระดับคะแนนที่สูงกว่าพื้นที่ อบต.

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้ทำให้ประชาชนไทยเกิดตัวตนทางการเมือง ทั้งในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. โดยจำแนกตามหัวเรื่องต่างๆ คือ เรื่องระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

โดยในพื้นที่เทศบาล ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 486 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน (คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า) อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ ในพื้นที่ อบต. ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 518 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน (ตารางที่ 4.27 ถึงตารางที่ 4.29)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.30 การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามลักษณะของพื้นที่

การทดสอบค่าเฉลี่ย	การทดสอบความแปรปรวนตามวิธีการของเลวิน		การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย			
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ความโน้มเอียงทางการเมือง	7.837	.005	.377	1582.85	.707	.04125

จากตารางที่ 4.30 การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม (Independent Sample t-Test – การทดสอบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มอิสระจากกัน) ซึ่งจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ออกเป็นพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. เมื่อพิจารณาจากค่า Sig. ที่ได้จากการทดสอบความแปรปรวนตามวิธีการของเลวิน (Levene's Test for Equality of Variances) พบว่า ค่า Sig. < .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ทดสอบความแปรปรวน คือ ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 นั่นคือ ความแปรปรวนของทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าแตกต่างกัน (ไม่เท่ากัน) (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2553 : 224-229)

ดังนั้น จึงพิจารณาค่า t ในกรณีที่ Equal Variance not Assumed จากการทดสอบค่า t แบบ 2 หาง ได้ค่า .707 ซึ่งมากกว่าค่า α ที่กำหนด คือ .05 ดังนั้น จึงปฏิเสธ H_1 และยอมรับ H_0 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ พื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. ไม่แตกต่างกัน (เท่ากัน) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จึงทำให้สามารถกล่าวสรุป จากผลของการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าสถิติ t-Test แบบเป็นอิสระจากกันข้างต้นนี้ได้ว่า ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่เทศบาล ไม่แตกต่างกับ ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ อบต. นั่นคือ ไม่ว่าประชาชนไทยจะอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล หรือเขตพื้นที่ของ อบต. ก็ย่อมจะมีความโน้มเอียงด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่าในเรื่องต่างๆ คือ ระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง ที่ไม่แตกต่างกัน หรือเท่ากันนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.6 ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

ตารางที่ 4.31 วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง		
	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	**67** 8.4 (8.4)	**62** 7.8 (7.8)	**91** 11.4 (11.4)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	**136** 17.0 (17.1)	**105** 13.1 (13.2)	**74** 9.3 (9.3)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	**591** 73.9 (74.4)	**630** 78.8 (79.0)	**631** 78.9 (79.3)
รวม	794	797	796
ไม่ตอบ	**6** 0.8	**3** 0.4	**4** 0.5
รวมทั้งหมด	800	800	800

จากตารางที่ 4.31 "วัฒนธรรมทางการเมือง" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็นเทศบาล

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 67 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.4), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 136 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.1) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 591 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 74.4),

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 62 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.8), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 105 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.2) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 630 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 91 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.4), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 74 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.3) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 631 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.3)

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.32 วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง		
	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	**89** 11.1 (11.3)	**51** 6.4 (6.5)	**31** 3.9 (4.0)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	**106** 13.3 (13.5)	**105** 13.1 (13.4)	**70** 8.8 (9.0)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	**590** 73.8 (75.2)	**628** 78.5 (80.1)	**676** 84.5 (87.0)
รวม	**785**	**784**	**777**
ไม่ตอบ	**15** 1.9	**16** 2.0	**23** 2.9
รวมทั้งหมด	800	800	800

จากตารางที่ 4.32 "วัฒนธรรมทางการเมือง" จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะที่เป็น อบต.

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 89 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.3), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 106 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.5) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 590 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 75.2),

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 51 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.5), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 105 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.4) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 628 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 80.1)

และ**ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support)** พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.0), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 70 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.0) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 676 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 87.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ ทั้งในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่ อบต. คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทยอีกส่วนหนึ่ง ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ในจำนวนที่รองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 4.31 และตารางที่ 4.32 ตามลำดับ)

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทย เฉพาะในพื้นที่เทศบาลและในประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง ได้พบว่า ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทย (เฉพาะในพื้นที่เทศบาล) อีกส่วนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ในจำนวนที่รองลงมาตามลำดับ ซึ่งลำดับที่รองลงมาทั้งสองนี้ แตกต่างไปจากประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องอื่นๆ และแตกต่างไปจากลักษณะของพื้นที่ อบต. ด้วย (ตารางที่ 4.31)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ส่วนที่ 3 การกล่อมเกลาทางการเมืองจำแนกตามภูมิภาค

4.3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตารางที่ 4.33 เพศ จำแนกตามภูมิภาค

เพศ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	**ภาคเหนือ**	**ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**	**ภาคกลาง**	**ภาคใต้**	**กทม.**
ชาย	203	197	195	208	165
	50.8	49.2	48.8	52.0	41.2
	(51.0)	(49.5)	(49.9)	(52.1)	(41.9)
หญิง	195	201	196	191	229
	48.7	50.3	49.0	47.8	57.3
	(49.0)	(50.5)	(50.1)	(47.9)	(58.1)
รวม	**398**	**398**	**391**	**399**	**394**
ไม่ตอบ	2	2	9	1	6
	0.5	0.5	2.2	0.2	1.5
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

จากตารางที่ 4.33 “เพศ” ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามภูมิภาค แบ่งออกเป็น

ในภาคเหนือ เพศชาย จำนวน 203 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.0) และเพศหญิง จำนวน 195 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.0) รวมจำนวน 398 คน,

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพศชาย จำนวน 197 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.5) และเพศหญิง จำนวน 201 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.5) รวมจำนวน 398 คน,

ในภาคกลาง เพศชาย จำนวน 195 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.9) และเพศหญิง จำนวน196 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.1) รวมจำนวน 391 คน,

ในภาคใต้ เพศชาย จำนวน 208 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 52.1) และเพศหญิง จำนวน 191 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.9) รวมจำนวน 399 คน

และ**ใน กทม.** เพศชาย จำนวน 165 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.9) และเพศหญิง จำนวน 229 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 58.1) รวมจำนวน 394 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันในแต่ละพื้นที่ ยกเว้นในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 41.9 และเพศหญิงร้อยละ 58.1 จึงทำให้มีสัดส่วนของเพศชายน้อยกว่าเพศหญิงไปจำนวนหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.34 อายุ จำแนกตามภูมิภาค

อายุ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.
18-19 ปี	17	21	25	16	25
	4.3	5.2	6.2	4.0	6.3
	(4.3)	(5.3)	(6.3)	(4.0)	(6.3)
20-29 ปี	117	74	89	115	179
	29.3	18.5	22.2	28.8	44.8
	(29.3)	(18.5)	(22.5)	(28.9)	(45.1)
30-39 ปี	97	113	91	103	122
	24.3	28.3	22.8	25.8	30.5
	(24.3)	(28.3)	(23.0)	(25.9)	(30.7)
40-49 ปี	67	107	103	89	42
	16.8	26.8	25.8	22.2	10.5
	(16.8)	(26.8)	(26.0)	(22.4)	(10.6)
50-59 ปี	72	49	51	45	22
	18.0	12.2	12.8	11.2	5.5
	(18.0)	(12.3)	(12.9)	(11.3)	(5.5)
ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	29	35	37	30	7
	7.3	8.8	9.2	7.5	1.8
	(7.3)	(8.8)	(9.3)	(7.5)	(1.8)
รวม	**399**	**399**	**396**	**398**	**397**
ไม่ตอบ	1	1	4	2	3
	0.2	0.2	1.0	0.5	0.8
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

จากตารางที่ 4.34 “อายุ” ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามภูมิภาค แบ่งออกเป็น

ในภาคเหนือ ช่วงอายุ 18-19 ปี จำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.3), 20-29 ปี จำนวน 117 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.3), 30-39 ปี จำนวน 97 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.3), 40-49 ปี จำนวน 67 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.8), 50-59 ปี จำนวน 72 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.0) และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.3) รวมจำนวน 399 คน,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงอายุ 18-19 ปี จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.3), 20-29 ปี จำนวน 74 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.5), 30-39 ปี จำนวน 113 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.3), 40-49 ปี จำนวน 107 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.8), 50-59 ปี จำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.3)) และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 35 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.8) รวมจำนวน 399 คน,

ในภาคกลาง ช่วงอายุ 18-19 ปี จำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.3), 20-29 ปี จำนวน 89 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.5), 30-39 ปี จำนวน 91 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 23.0), 40-49 ปี จำนวน 103 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.0), 50-59 ปี จำนวน 51 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.9) และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.3) รวมจำนวน 396 คน,

ในภาคใต้ ช่วงอายุ 18-19 ปี จำนวน 16 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.0), 20-29 ปี จำนวน 115 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.9), 30-39 ปี จำนวน 103 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.9), 40-49 ปี จำนวน 89 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.4), 50-59 ปี จำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.3) และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.5) รวมจำนวน 398 คน

และ**ใน กทม.** ช่วงอายุ 18-19 ปี จำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.3), 20-29 ปี จำนวน 179 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 45.1), 30-39 ปี จำนวน 122 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.7), 40-49 ปี จำนวน 42 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.6), 50-59 ปี จำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.5) และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.8) รวมจำนวน 397 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ซึ่งมีอายุระหว่าง 20-49 ปี กล่าวคือ ในพื้นที่ภาคเหนือ มีสัดส่วนร้อยละ 70.4 ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนร้อยละ 73.7 ในพื้นที่ภาคกลาง มีสัดส่วนร้อยละ 71.5 ในพื้นที่ภาคใต้ มีสัดส่วนร้อยละ 77.1 และในพื้นที่ กทม. มีสัดส่วนร้อยละ 86.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.35 รายได้ต่อเดือน จำแนกตามภูมิภาค

รายได้ต่อเดือน จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.
น้อยกว่า 6,000 บาท	186	184	166	73	46
	46.5	46.0	41.5	18.2	11.5
	(47.1)	(46.7)	(42.8)	(18.5)	(11.8)
6,000-12,000 บาท	147	134	169	180	141
	36.8	33.5	42.3	45.0	35.3
	(37.2)	(34.0)	(43.6)	(45.6)	(36.2)
12,001-18,000 บาท	19	31	26	48	78
	4.8	7.8	6.5	12.0	19.5
	(4.8)	(7.9)	(6.7)	(12.2)	(20.0)
18,001-24,000 บาท	12	22	17	37	42
	3.0	5.5	4.2	9.3	10.5
	(3.0)	(5.6)	(4.4)	(9.4)	(10.8)
มากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป	31	23	10	57	83
	7.8	5.8	2.5	14.3	20.8
	(7.8)	(5.8)	(2.6)	(14.4)	(21.3)
รวม	**395**	**394**	**388**	**395**	**390**
ไม่ตอบ	5	6	12	5	10
	1.2	1.5	3.0	1.2	2.5
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

จากตารางที่ 4.35 “รายได้ต่อเดือน” ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามภูมิภาค แบ่งออกเป็น

ในภาคเหนือ รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 186 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.1), 6,000-12,000 บาท จำนวน 147 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.2), 12,001-18,000 บาท จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.8), 18,001-24,000 บาท จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 3.0) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.8) รวมจำนวน 395 คน,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 184 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.7), 6,000-12,000 บาท จำนวน 134 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.0), 12,001-18,000 บาท จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.9), 18,001-24,000 บาท จำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.6) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.8) รวมจำนวน 394 คน,

ในภาคกลาง รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 166 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 42.8), 6,000-12,000 บาท จำนวน 169 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 43.6), 12,001-18,000 บาท จำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.7), 18,001-24,000 บาท จำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.4) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.6) รวมจำนวน 388 คน,

ในภาคใต้ รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 73 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.5), 6,000-12,000 บาท จำนวน 180 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 45.6), 12,001-18,000 บาท จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.2), 18,001-24,000 บาท จำนวน 37 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.4) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 57 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.4) รวมจำนวน 395 คน

และ **ใน กทม.** รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 6,000 บาท จำนวน 46 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.8), 6,000-12,000 บาท จำนวน 141 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.2), 12,001-18,000 บาท จำนวน 78 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.0), 18,001-24,000 บาท จำนวน 42 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.8) และมากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 83 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.3) รวมจำนวน 390 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) กลุ่มภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 12,000 บาท (มีสัดส่วนร้อยละ 84.3, 80.7, 86.3 และ 64.1 ตามลำดับ) ในขณะที่ 2) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ กทม. ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 6,000 – 12,000 บาท (จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2) และรองลงมา คือ มีรายได้มากกว่า 24,000 บาท ขึ้นไป (จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.36 อาชีพ จำแนกตามภูมิภาค

อาชีพ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.
เกษตรกร	85	138	99	75	1
	21.3	34.5	24.8	18.8	0.2
	(21.6)	(34.8)	(24.9)	(19.1)	(0.2)
ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ	47	64	43	71	53
	11.8	16.0	10.7	17.8	13.2
	(11.9)	(16.1)	(10.8)	(18.1)	(13.4)
เจ้าของกิจการ	76	73	47	66	47
	19.0	18.2	11.8	16.5	11.8
	(19.3)	(18.4)	(11.8)	(16.8)	(11.9)
พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน	41	30	49	77	183
	10.2	7.5	12.3	19.2	45.8
	(10.4)	(7.6)	(12.3)	(19.6)	(46.2)
รับจ้างทั่วไป	98	38	106	44	45
	24.5	9.5	26.5	11.0	11.2
	(24.9)	(9.6)	(26.6)	(11.2)	(11.4)
นักเรียน-นักศึกษา	14	27	23	41	59
	3.5	6.8	5.7	10.2	14.8
	(3.6)	(6.8)	(5.8)	(10.4)	(14.9)
แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ	28	22	27	13	4
	7.0	5.5	6.7	3.2	1.0
	(7.1)	(5.5)	(6.8)	(3.3)	(1.0)
อื่นๆ	5	5	4	6	4
	1.2	1.2	1.0	1.5	1.0
	(1.2)	(1.2)	(1.0)	(1.5)	(1.0)
รวม	**394**	**397**	**398**	**393**	**396**
ไม่ตอบ	6	3	2	7	4
	1.5	0.8	0.5	1.8	1.0
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.36 "อาชีพ" ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามภูมิภาค แบ่งออกเป็น

ในภาคเหนือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 85 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.6), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.9), เจ้าของกิจการ จำนวน 76 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.3), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 41 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.4), รับจ้างทั่วไป จำนวน 98 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.9), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 14 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 3.6), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 28 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.1) และอื่นๆ จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.2) รวมจำนวน 394 คน,

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 138 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.8), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.1), เจ้าของกิจการ จำนวน 73 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.4), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.6), รับจ้างทั่วไป จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.6), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 27 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.8), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.5) และอื่นๆ จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.2) รวมจำนวน 397 คน,

ในภาคกลาง อาชีพเกษตรกร จำนวน 99 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.9), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน 43 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.8), เจ้าของกิจการ จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.8), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.3), รับจ้างทั่วไป จำนวน 106 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.6), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.8), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 27 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.8) และอื่นๆ จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.0) รวมจำนวน 398 คน,

ในภาคใต้ อาชีพเกษตรกร จำนวน 75 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.1), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน 71 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.1), เจ้าของกิจการ จำนวน 66 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.8), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 77 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.6), รับจ้างทั่วไป จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.2), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 41 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.4), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 3.3) และอื่นๆ จำนวน 6 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.5) รวมจำนวน 393 คน

และ **ในกทม.** อาชีพเกษตรกร จำนวน 1 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 0.2), ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ จำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.4), เจ้าของกิจการ จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.9), พนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน จำนวน 183 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.2), รับจ้างทั่วไป จำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.4), นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 59 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.9), แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 4 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.0), และอื่นๆ จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.0) รวมจำนวน 396 คน

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน กล่าวคือ ในพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลาง มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ในสัดส่วนร้อยละ 24.9 และ 26.6 ตามลำดับ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาชีพเกษตรกร ในสัดส่วนร้อยละ 34.8 และในพื้นที่ภาคใต้และ กทม. มีอาชีพพนักงาน-ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน ในสัดส่วนร้อยละ 19.6 และ 46.2 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.37 ระดับการศึกษา จำแนกตามภูมิภาค

ระดับการศึกษา จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.
ไม่จบการศึกษาในระบบ	100	78	66	53	4
โรงเรียน หรือน้อยกว่า	25.0	19.5	16.5	13.2	1.0
ประถมศึกษาปีที่ 6	(25.3)	(19.7)	(17.6)	(13.7)	(1.0)
ประถมศึกษาปีที่ 6	65	64	104	49	19
	16.2	16.0	26.0	12.2	4.8
	(16.4)	(16.2)	(27.8)	(12.6)	(4.9)
มัธยมศึกษาปีที่ 3	51	55	64	48	30
	12.8	13.8	16.0	12.0	7.5
	(12.9)	(13.9)	(17.1)	(12.4)	(7.7)
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ	69	65	68	47	73
ปวช.	17.2	16.2	17.0	11.8	18.2
	(17.4)	(16.5)	(18.2)	(12.1)	(18.7)
อนุปริญญา หรือ ปวส.	33	40	30	44	21
	8.2	10.0	7.5	11.0	5.2
	(8.3)	(10.1)	(8.0)	(11.3)	(5.4)
ปริญญาตรี	71	80	39	124	200
	17.8	20.0	9.8	31.0	50.0
	(17.9)	(20.3)	(10.4)	(32.0)	(51.3)
สูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป	7	13	3	23	43
	1.8	3.3	0.7	5.8	10.8
	(1.8)	(3.3)	(0.8)	(5.9)	(11.0)
รวม	**396**	**395**	**374**	**388**	**390**
ไม่ตอบ	4	5	26	12	10
	1.0	1.2	6.5	3.0	2.5
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.37 "ระดับการศึกษา" ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยจำแนกตามภูมิภาค แบ่งออกเป็น

ในภาคเหนือ ระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือน้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.3), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 65 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.4), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 51 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.9), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 69 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.4), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.3), ปริญญาตรี จำนวน 71 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.9) และสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.8) รวมจำนวน 396 คน,

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือน้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 78 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.7), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.2), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 55 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.9), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 65 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.5), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 40 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.1), ปริญญาตรี จำนวน 80 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.3) และสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 13 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 3.3) รวมจำนวน 395 คน,

ในภาคกลาง ระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือน้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 66 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.6), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 104 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.8), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.1), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 68 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.2), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.0), ปริญญาตรี จำนวน 39 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.4) และสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 3 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 0.8) รวมจำนวน 374 คน,

ในภาคใต้ ระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือน้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6จำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.7), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.6), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.4), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.1), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.3), ปริญญาตรี จำนวน 124 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.0) และสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.9) รวมจำนวน 388 คน

และใน กทม. ระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือน้อยกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.0), ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.9), มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.7), มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. จำนวน 73 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.7), อนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.4), ปริญญาตรี จำนวน 200 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.3) และสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 43 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.0) รวมจำนวน 390 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการสำรวจในครั้งนี้ ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) กลุ่มภูมิภาค (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในสัดส่วนร้อยละ 80.3, 76.5, 88.8 และ 62.1 ตามลำดับ ในขณะที่ 2) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ กทม. ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ในสัดส่วนร้อยละ 62.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.38 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนสนิท	กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มที่มีบทบาทในสังคม	สื่อสารมวลชน	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	**52**	**53**	**50**	**182**	**81**	**18**	**118**
	13.0	13.3	12.5	45.5	20.3	4.5	29.5
	(13.0)	(13.3)	(12.6)	(45.6)	(20.3)	(4.5)	(29.6)
นานๆ ครั้ง	**188**	**201**	**222**	**147**	**193**	**64**	**190**
	47.0	50.3	55.5	36.8	48.3	16.0	47.5
	(47.0)	(50.3)	(55.8)	(36.8)	(48.3)	(16.2)	(47.6)
บ่อยครั้ง	**160**	**146**	**126**	**70**	**126**	**314**	**91**
	40.0	36.5	31.5	17.5	31.5	78.5	22.8
	(40.0)	(36.5)	(31.7)	(17.5)	(31.5)	(79.3)	(22.8)
รวม	**400**	**400**	**398**	**399**	**400**	**396**	**399**
ไม่ตอบ	-	-	**2**	**1**	-	**4**	**1**
	-	-	0.5	0.3	-	1.0	0.3
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.2700**	**2.2325**	**2.1910**	**1.7193**	**2.1125**	**2.7475**	**1.9323**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.6769**	**0.6667**	**0.6377**	**0.7444**	**0.7114**	**0.5295**	**0.7214**
การแปลความหมาย	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	มากที่สุด	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.38 “ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ “ไม่เคยเลย” จำนวน 52 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.0), “นานๆ ครั้ง” จำนวน 188 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.0) และ “บ่อยครั้ง” จำนวน 160 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 40.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2700 **ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6769 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ “มาก”,**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.3), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 201 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.3) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 146 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2325 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6667 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 50 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.6), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 222 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 55.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 126 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1910 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6377 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 182 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 45.6), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 147 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 70 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.7193 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7444 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "น้อย",

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 81 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.3), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 193 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 48.3) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 126 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1125 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7114 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.5), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.2) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 314 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7475 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5295 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด"

และ**ผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 118 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.6), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 190 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.6) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 91 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9323 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7214 ซึ่งหมายถึง การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, ครอบครัว, กลุ่มเพื่อนสนิท, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคเหนือ ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.38)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.39 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนสนิท	กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มทุติยภูมิในสังคม	สื่อสารมวลชน	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	**47**	**48**	**58**	**161**	**56**	**7**	**102**
	11.8	12.0	14.5	40.3	14.0	1.8	25.5
	(11.8)	(12.0)	(14.5)	(40.7)	(14.0)	(1.8)	(25.6)
นานๆ ครั้ง	**217**	**200**	**200**	**149**	**165**	**61**	**197**
	54.2	50.0	50.0	37.2	41.3	15.2	49.3
	(54.2)	(50.0)	(50.1)	(37.6)	(41.4)	(15.4)	(49.4)
บ่อยครั้ง	**136**	**152**	**141**	**86**	**178**	**329**	**100**
	34.0	38.0	35.3	21.5	44.5	82.2	25.0
	(34.0)	(38.0)	(35.3)	(21.7)	(44.6)	(82.9)	(25.1)
รวม	**400**	**400**	**399**	**396**	**399**	**397**	**399**
ไม่ตอบ	-	-	**1**	**4**	**1**	**3**	**1**
	-	-	0.2	1.0	0.2	0.8	0.2
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.2225**	**2.2600**	**2.2080**	**1.8106**	**2.3058**	**2.8111**	**1.9950**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.6395**	**0.6583**	**0.6757**	**0.7676**	**0.7030**	**0.4347**	**0.7124**
การแปลความหมาย	**มาก**	**มาก**	**มาก**	**ปานกลาง**	**มาก**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.39 "ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 217 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 54.2) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 136 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2225 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6395 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 200 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.0) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 152 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2600 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6583 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 58 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.5), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 200 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.1) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 141 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 35.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2080 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6757 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 161 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 40.7), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 149 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.6) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 86 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8106 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7676 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 56 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 165 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.4) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 178 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3058 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7030 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 61 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.4) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 329 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 82.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8111 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4347 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด"

และผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 102 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.6), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 197 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.4) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 100 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9950 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7124 ซึ่งหมายถึง การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, กลุ่มเพื่อนสนิท, ครอบครัว, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.39)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.40 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนสนิท	กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มทุติยภูมิในสังคม	สื่อสารมวลชน	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	**27**	**48**	**48**	**148**	**49**	**10**	**84**
	6.8	12.0	12.0	37,0	12.3	2.5	21.0
	(6.8)	(12.0)	(12.0)	(37.2)	(12.3)	(2.5)	(21.0)
นานๆ ครั้ง	**237**	**230**	**213**	**144**	**201**	**103**	**199**
	59.2	57.5	53.2	36.0	50.2	25.8	49.8
	(59.2)	(57.5)	(53.2)	(36.2)	(50.5)	(25.9)	(49.8)
บ่อยครั้ง	**136**	**122**	**139**	**106**	**148**	**285**	**117**
	34.0	30.5	34.8	26.5	37.0	71.2	29.2
	(34.0)	(30.5)	(34.8)	(26.6)	(37.2)	(71.6)	(29.2)
รวม	**400**	**400**	**400**	**398**	**398**	**398**	**400**
ไม่ตอบ	-	-	-	**2**	**2**	**2**	-
	-	-	-	0.5	0.5	0.5	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.2725**	**2.1850**	**2.2275**	**1.8945**	**2.2487**	**2.6910**	**2.0825**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.5780**	**0.6259**	**0.6455**	**0.7928**	**0.6589**	**0.5142**	**0.7049**
การแปลความหมาย	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.40 "ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 27 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 237 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 59.2) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 136 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2725 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5780 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 230 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 57.5) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 122 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1850 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6259 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 213 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 53.2) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 139 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2275 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6455 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 148 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.2), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 144 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.2) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 106 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8945 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7928 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.3), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 201 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.5) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 148 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2487 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6589 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.5), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 103 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.9) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 285 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 71.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6910 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5142 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด"

และ**ผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 84 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 199 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 117 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0825 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7049 ซึ่งหมายถึง การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, ครอบครัว, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, กลุ่มเพื่อนสนิท, การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคกลาง ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.40)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.41 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนสนิท	กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มกิจกรรมในสังคม	สื่อสารมวลชน	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	**38**	**24**	**29**	**123**	**61**	**7**	**91**
	9.5	6.0	7.2	30.8	15.2	1.8	22.8
	(9.5)	(6.0)	(7.3)	(31.1)	(15.3)	(1.8)	(22.8)
นานๆ ครั้ง	**164**	**155**	**161**	**137**	**179**	**47**	**179**
	41.0	38.8	40.2	34.2	44.8	11.8	44.8
	(41.0)	(38.8)	(40.6)	(34.6)	(45.0)	(11.8)	(44.8)
บ่อยครั้ง	**198**	**221**	**207**	**136**	**158**	**344**	**130**
	49.5	55.2	51.8	34.0	39.5	86.0	32.5
	(49.5)	(55.2)	(52.1)	(34.3)	(39.7)	(86.4)	(32.5)
รวม	**400**	**400**	**397**	**396**	**398**	**398**	**400**
ไม่ตอบ	**-**	**-**	**3**	**4**	**2**	**2**	**-**
	-	-	0.8	1.0	0.5	0.5	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.4000**	**2.4925**	**2.4484**	**2.0328**	**2.2437**	**2.8467**	**2.0975**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.6565**	**0.6089**	**0.6280**	**0.8090**	**0.7014**	**0.4066**	**0.7378**
การแปลความหมาย	**มาก**	**มาก**	**มาก**	**ปานกลาง**	**มาก**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.41 "ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.5), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 164 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.0) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 198 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6565 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 24 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 155 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 221 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 55.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4925 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6089 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.3), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 161 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 40.6) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 207 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 52.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4484 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6280 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 123 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.1), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 137 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.6) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 136 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0328 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8090 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 61 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.3), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 179 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 45.0) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 158 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 39.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2437 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7014 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 7 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 344 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 86.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8467 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4066 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด"

และ**ผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 91 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 179 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 130 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0975 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7378 ซึ่งหมายถึง การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, กลุ่มเพื่อนสนิท, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, ครอบครัว, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคใต้ ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.41)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.42 ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.

ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ครอบครัว	กลุ่มเพื่อนสนิท	กลุ่มสื่อมวลชนใหม่	โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	กลุ่มทุนและกลุ่มสังคม	สื่อสารมวลชน	มีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง
ไม่เคยเลย	**23**	**25**	**44**	**151**	**131**	**2**	**164**
	5.8	6.3	11.0	37.8	32.8	0.5	41.0
	(5.8)	(6.3)	(11.0)	(38.0)	(32.9)	(0.5)	(41.0)
นานๆ ครั้ง	**235**	**227**	**226**	**170**	**197**	**38**	**165**
	58.8	56.8	56.5	42.5	49.3	9.5	41.3
	(58.8)	(56.8)	(56.6)	(42.8)	(49.5)	(9.5)	(41.3)
บ่อยครั้ง	**142**	**148**	**129**	**76**	**70**	**360**	**71**
	35.5	37.0	32.3	19.0	17.5	90.0	17.8
	(35.5)	(37.0)	(32.3)	(19.1)	(17.6)	(90.0)	(17.8)
รวม	**400**	**400**	**399**	**397**	**398**	**400**	**400**
ไม่ตอบ	**-**	**-**	**1**	**3**	**2**	**-**	**-**
	-	-	0.3	0.8	0.5	-	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.2975**	**2.3075**	**2.2130**	**1.8111**	**1.8467**	**2.8950**	**1.7675**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.5699**	**0.5820**	**0.6238**	**0.7331**	**0.6948**	**0.3228**	**0.7312**
การแปลความหมาย	**มาก**	**มาก**	**มาก**	**ปานกลาง**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**น้อย**

จากตารางที่ 4.42 "ระดับความถี่ของการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.

ผ่านทางครอบครัว มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.8), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 235 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 58.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 142 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 35.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2975 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5699 ซึ่งหมายถึง ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนสนิท มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.3), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 227 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 56.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 148 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3075 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5820 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 226 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 56.6) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 129 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2130 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6238 ซึ่งหมายถึง กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก",

ผ่านทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 151 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 170 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 42.8) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 76 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8111 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7331 ซึ่งหมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางกลุ่มทุติยภูมิในสังคม มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 131 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.9), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 197 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.5) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 70 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8467 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6948 ซึ่งหมายถึง กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง",

ผ่านทางสื่อสารมวลชน มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 2 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 0.5), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.5) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 360 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 90.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8950 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.3228 ซึ่งหมายถึง สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด"

และ**ผ่านทางการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความถี่ "ไม่เคยเลย" จำนวน 164 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.0), "นานๆ ครั้ง" จำนวน 165 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.3) และ "บ่อยครั้ง" จำนวน 71 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.7675 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7312 ซึ่งหมายถึง การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "น้อย"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความถี่ที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านทางสื่อสารมวลชน, กลุ่มเพื่อนสนิท, ครอบครัว, กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา และการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ กทม. ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.42)

จึงทำให้สามารถสรุปโดยภาพรวมได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค ล้วนได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุดอย่างสอดคล้องกันในทุกๆ พื้นที่ ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. (ตารางที่ 4.38 ถึงตารางที่ 4.42 ตามลำดับ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.43 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**115**	**129**	**111**	**18**	**68**	**59**
	28.8	32.2	27.7	4.5	17.0	14.8
	(28.8)	(32.2)	(27.7)	(4.5)	(17.1)	(14.8)
ปานกลาง	**112**	**118**	**118**	**55**	**99**	**108**
	28.0	29.5	29.5	13.8	24.8	27.0
	(28.0)	(29.5)	(29.5)	(13.8)	(24.9)	(27.0)
มาก	**173**	**153**	**171**	**326**	**231**	**233**
	43.2	38.3	42.8	81.5	57.8	58.2
	(43.2)	(38.3)	(42.8)	(81.7)	(58.0)	(58.2)
รวม	**400**	**400**	**400**	**399**	**398**	**400**
ไม่ตอบ	-	-	-	**1**	**2**	-
	-	-	-	0.2	0.5	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.1450**	**2.0600**	**2.1500**	**2.7719**	**2.4095**	**2.4350**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8370**	**0.8385**	**0.8271**	**0.5166**	**0.7648**	**0.7362**
การแปลความหมาย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด	มาก	มาก

จากตารางที่ 4.43 "การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 115 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.8), "ปานกลาง" จำนวน 112 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.0) และ "มาก" จำนวน 173 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 43.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1450 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8370 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับ "ปานกลาง",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 129 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.2), "ปานกลาง" จำนวน 118 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.5) และ "มาก" จำนวน 153 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0600 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8385 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "ปานกลาง",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 111 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.7), "ปานกลาง" จำนวน 118 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.5) และ "มาก" จำนวน 171 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 42.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1500 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8271 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "ปานกลาง",

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4,5), "ปานกลาง" จำนวน 55 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.8) และ "มาก" จำนวน 326 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 81.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7719 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5166 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ "มากที่สุด",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 68 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.1), "ปานกลาง" จำนวน 99 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.9) และ "มาก" จำนวน 231 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 58.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4095 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7648 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "มาก"

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 59 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.8), "ปานกลาง" จำนวน 108 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.0) และ "มาก" จำนวน 233 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 58.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4350 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7362 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "มาก"

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้นกล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มากที่สุด”,
ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”
และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”
ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคเหนือ ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.43)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.44 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**117** 29.3 (29.3)	**146** 36.5 (36.6)	**111** 27.8 (27.8)	**16** 4.0 (4.0)	**87** 21.8 (21.8)	**82** 20.5 (20.6)
ปานกลาง	**97** 24.2 (24.3)	**116** 29.0 (29.1)	**88** 22.0 (22.1)	**39** 9.8 (9.8)	**78** 19.5 (19.5)	**79** 19.8 (19.8)
มาก	**185** 46.3 (46.4)	**137** 34.3 (34.3)	**200** 50.0 (50.1)	**345** 86.2 (86.2)	**235** 58.8 (58.8)	**238** 59.5 (59.6)
รวม	**399**	**399**	**399**	**400**	**400**	**399**
ไม่ตอบ	**1** 0.2	**1** 0.2	**1** 0.2	- -	- -	**1** 0.2
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.1704**	**1.9774**	**2.2231**	**2.8225**	**2.3700**	**2.3910**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8542**	**0.8429**	**0.8552**	**0.4759**	**0.8184**	**0.8067**
การแปลความหมาย	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก

จากตารางที่ 4.44 "การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 117 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.3), "ปานกลาง" จำนวน 97 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.3) และ "มาก" จำนวน 185 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1704 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8542 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับ "ปานกลาง",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 146 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.6), "ปานกลาง" จำนวน 116 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.1) และ "มาก" จำนวน 137 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9774 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8429 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "ปานกลาง",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 111 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.8), "ปานกลาง" จำนวน 88 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.1) และ "มาก" จำนวน 200 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 50.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2231 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8552 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "มาก",

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 16 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4,0), "ปานกลาง" จำนวน 39 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.8) และ "มาก" จำนวน 345 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 86.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8225 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4759 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ "มากที่สุด",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 87 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.8), "ปานกลาง" จำนวน 78 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.5) และ "มาก" จำนวน 235 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 58.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3700 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8184 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "มาก"

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 82 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.6), "ปานกลาง" จำนวน 79 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.8) และ "มาก" จำนวน 238 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 59.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3910 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8067 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "มาก"

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มากที่สุด”,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า อยู่ในระดับเดียวกันคือ “มาก” แต่ก็มีระดับค่าเฉลี่ยที่เพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.44)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.45 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**68**	**93**	**106**	**40**	**63**	**73**
	17.0	23.2	26.5	10.0	15.8	18.3
	(17.0)	(23.3)	(26.5)	(10.0)	(15.8)	(18.3)
ปานกลาง	**165**	**179**	**145**	**87**	**142**	**139**
	41.2	44.8	36.2	21.8	35.5	34.8
	(41.2)	(44.9)	(36.2)	(21.8)	(35.6)	(34.8)
มาก	**167**	**127**	**149**	**272**	**194**	**187**
	41.8	31.8	37.3	68.0	48.5	46.8
	(41.8)	(31.8)	(37.3)	(68.2)	(48.6)	(46.9)
รวม	**400**	**399**	**400**	**399**	**399**	**399**
ไม่ตอบ	-	**1**	-	**1**	**1**	**1**
	-	0.2	-	0.2	0.2	0.2
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.2475**	**2.0852**	**2.1075**	**2.5815**	**2.3283**	**2.2857**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.7263**	**0.7385**	**0.7921**	**0.6670**	**0.7332**	**0.7559**
การแปลความหมาย	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก

จากตารางที่ 4.45 "การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 68 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.0), "ปานกลาง" จำนวน 165 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.2) และ "มาก" จำนวน 167 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 41.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2475 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7263 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 93 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 23.3), “ปานกลาง” จำนวน 179 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.9) และ “มาก” จำนวน 127 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0852 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7385 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “ปานกลาง”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 106 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.5), “ปานกลาง” จำนวน 145 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.2) และ “มาก” จำนวน 149 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1075 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7921 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “ปานกลาง”,

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 40 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10,0), “ปานกลาง” จำนวน 87 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.8) และ “มาก” จำนวน 272 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 68.2) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5815 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6670 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ “มาก”,

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 63 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.8), “ปานกลาง” จำนวน 142 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 35.6) และ “มาก” จำนวน 194 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 48.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3283 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7332 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ “มาก”

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 73 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.3), “ปานกลาง” จำนวน 139 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.8) และ “มาก” จำนวน 187 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 46.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2857 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7559 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ “มาก”

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ อยู่ในระดับเดียวกันคือ “มาก” แต่ก็มีระดับค่าเฉลี่ยที่เพิ่มมากขึ้น,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคกลาง ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.45)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.46 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของคววมโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**87**	**107**	**69**	**19**	**63**	**34**
	21.8	26.8	17.3	4.8	15.8	8.5
	(21.8)	(26.8)	(17.3)	(4.8)	(15.8)	(8.5)
ปานกลาง	**105**	**117**	**96**	**38**	**85**	**64**
	26.2	29.2	24.0	9.5	21.2	16.0
	(26.2)	(29.2)	(24.1)	(9.5)	(21.3)	(16.0)
มาก	**208**	**176**	**234**	**341**	**251**	**302**
	52.0	44.0	58.5	85.2	62.8	75.5
	(52.0)	(44.0)	(58.6)	(85.7)	(62.9)	(75.5)
รวม	**400**	**400**	**399**	**398**	**399**	**400**
ไม่ตอบ	-	-	**1**	**2**	**1**	-
	-	-	0.2	0.5	0.2	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.0325**	**2.1725**	**2.4135**	**2.8090**	**2.4712**	**2.6700**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8047**	**0.8242**	**0.7680**	**0.5006**	**0.7525**	**0.6261**
การแปลความหมาย	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.46 "การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้ แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 87 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.8), "ปานกลาง" จำนวน 105 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.2) และ "มาก" จำนวน 208 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 52.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่ามีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0325 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8047 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับ "ปานกลาง",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 107 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.8), "ปานกลาง" จำนวน 117 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.2) และ "มาก" จำนวน 176 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1725 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8242 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "ปานกลาง",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 69 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.3), "ปานกลาง" จำนวน 96 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 24.1) และ "มาก" จำนวน 234 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 58.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4135 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7680 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "มาก",

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4,8), "ปานกลาง" จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.5) และ "มาก" จำนวน 341 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 85.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8090 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5006 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ "มากที่สุด",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 63 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.8), "ปานกลาง" จำนวน 85 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.3) และ "มาก" จำนวน 251 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 62.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4712 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7525 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "มาก"

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.5), "ปานกลาง" จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.0) และ "มาก" จำนวน 302 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 75.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6700 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6261 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "มากที่สุด"

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มากที่สุด”,
ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”
และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า เพิ่มระดับจาก “มาก” ไปสู่ “มากที่สุด”
ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคใต้ ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.46)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.47 การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.

ระดับของความโน้มเอียงทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมือง					
	ในอดีต			ในปัจจุบัน		
	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า	ด้านความรู้	ด้านความรู้สึกผูกพัน	ด้านการประเมินคุณค่า
น้อย	**79** 19.8 (19.8)	**110** 27.5 (27.5)	**114** 28.5 (28.5)	**35** 8.8 (8.8)	**68** 17.0 (17.0)	**84** 21.0 (21.1)
ปานกลาง	**144** 36.0 (36.1)	**121** 30.3 (30.3)	**145** 36.3 (36.3)	**60** 15.0 (15.2)	**87** 21.8 (21.8)	**126** 31.5 (31.7)
มาก	**176** 44.0 (44.1)	**169** 42.3 (42.3)	**141** 35.3 (35.3)	**301** 75.3 (76.0)	**245** 61.3 (61.3)	**188** 47.0 (47.2)
รวม	**399**	**400**	**400**	**396**	**400**	**398**
ไม่ตอบ	**1** 0.3	- -	- -	**4** 1.0	- -	**2** 0.5
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.2431**	**2.1475**	**2.0675**	**2.6717**	**2.4425**	**2.2613**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.7625**	**0.8230**	**0.7965**	**0.6311**	**0.7669**	**0.7852**
การแปลความหมาย	**มาก**	**ปานกลาง**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มาก**	**มาก**

จากตารางที่ 4.47 "การเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตและปัจจุบัน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม. แบ่งออกเป็น

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีต ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 79 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.8), "ปานกลาง" จำนวน 144 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.1) และ "มาก" จำนวน 176 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2431 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7625 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้ ในระดับ "มาก",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 110 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.5), "ปานกลาง" จำนวน 121 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 30.3) และ "มาก" จำนวน 169 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 42.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.1475 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8230 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "ปานกลาง",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 114 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 28.5), "ปานกลาง" จำนวน 145 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 36.3) และ "มาก" จำนวน 141 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 35.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0675 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7965 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในอดีตด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "ปานกลาง",

ประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 35 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.8), "ปานกลาง" จำนวน 60 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.2) และ "มาก" จำนวน 301 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 76.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6717 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6311 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้ ในระดับ "มากที่สุด",

มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 68 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.0), "ปานกลาง" จำนวน 87 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.8) และ "มาก" จำนวน 245 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 61.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4425 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7669 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับ "มาก"

และมีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 84 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 21.1), "ปานกลาง" จำนวน 126 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 31.7) และ "มาก" จำนวน 188 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 47.2) . จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.2613 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7852 ซึ่งหมายถึง มีความโน้มเอียงทางการเมืองในปัจจุบันด้านการประเมินคุณค่า ในระดับ "มาก"

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก “มาก” ไปสู่ “มากที่สุด”,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า เพิ่มระดับจาก “ปานกลาง” ไปสู่ “มาก”

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ของประชาชนไทยในพื้นที่ กทม. ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.47)

จึงทำให้สามารถสรุปด้วยการเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในอดีตและปัจจุบัน ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้นในทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า (ตารางที่ 4.43 ถึงตารางที่ 4.47 ตามลำดับ) นั่นจึงย่อมอนุมานได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล คือ เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งวัยผู้ใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดการสั่งสมความโน้มเอียงทางการเมืองในทั้ง 3 ประเภท ในระดับที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.4 ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตารางที่ 4.48 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท	การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม	การเลียนแบบ หรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง	การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**205**	**38**	**10**	**205**	**16**	**60**	**40**
	51.3	9.5	2.5	51.3	4.0	15.0	10.0
	(51.3)	(9.5)	(2.5)	(51.4)	(4.0)	(15.0)	(10.0)
ปานกลาง	**61**	**75**	**44**	**64**	**44**	**74**	**60**
	15.2	18.8	11.0	16.0	11.0	18.5	15.0
	(15.2)	(18.8)	(11.0)	(16.0)	(11.0)	(18.5)	(15.0)
มาก	**134**	**286**	**345**	**130**	**339**	**265**	**300**
	33.5	71.5	86.3	32.5	84.8	66.3	75.0
	(33.5)	(71.7)	(86.5)	(32.6)	(85.0)	(66.4)	(75.0)
รวม	**400**	**399**	**399**	**399**	**399**	**399**	**400**
ไม่ตอบ	-	1	1	1	1	1	-
	-	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**1.8225**	**2.6216**	**2.8396**	**1.8120**	**2.8095**	**2.5138**	**2.6500**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.9044**	**0.6532**	**0.4304**	**0.8979**	**0.4847**	**0.7429**	**0.6546**
การแปลความหมาย	ปานกลาง	มากที่สุด	มากที่สุด	ปานกลาง	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.48 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 205 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.3), "ปานกลาง" จำนวน 61 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.2) และ "มาก" จำนวน 134 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 33.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8225 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.9044 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.5), "ปานกลาง" จำนวน 75 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.8) และ "มาก" จำนวน 286 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 71.7) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6216 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6532 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.5), "ปานกลาง" จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.0) และ "มาก" จำนวน 345 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 86.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8396 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4304 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ทางตรงได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 205 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.4), "ปานกลาง" จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.0) และ "มาก" จำนวน 130 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8120 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8979 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 16 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.0), "ปานกลาง" จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.0) และ "มาก" จำนวน 339 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 85.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8095 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4847 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 60 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.0), "ปานกลาง" จำนวน 74 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.5) และ "มาก" จำนวน 265 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 66.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5138 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7429 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มาก"

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 40 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.0), ปานกลาง จำนวน 60 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.0) และ "มาก" จำนวน 300 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 75.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6500 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6546 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การแพร่กระจายระหว่างบุคคล, และการเลียนแบบหรือการเอาอย่าง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคเหนือ ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.48)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.49 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท	การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม	การเลียนแบบ หรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง	การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**226** 56.5 (56.5)	**34** 8.5 (8.5)	**5** 1.2 (1.2)	**196** 49.0 (49.4)	**21** 5.2 (5.2)	**57** 14.2 (14.2)	**25** 6.2 (6.2)
ปานกลาง	**65** 16.2 (16.2)	**63** 15.7 (15.7)	**28** 7.0 (7.0)	**66** 16.5 (16.6)	**29** 7.3 (7.3)	**49** 12.3 (12.3)	**44** 11.0 (11.0)
มาก	**109** 27.3 (27.3)	**303** 75.8 (75.8)	**367** 91.8 (91.8)	**135** 33.8 (34.0)	**348** 87.0 (87.4)	**292** 73.0 (73.4)	**331** 82.8 (82.8)
รวม	**400**	**400**	**400**	**397**	**398**	**398**	**400**
ไม่ตอบ	- -	- -	- -	**3** 0.7	**2** 0.5	**2** 0.5	- -
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**1.7075**	**2.6725**	**2.9050**	**1.8463**	**2.8216**	**2.5905**	**2.7650**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8682**	**0.6254**	**0.3335**	**0.9012**	**0.5027**	**0.7277**	**0.5527**
การแปลความหมาย	**น้อย**	**มากที่สุด**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มาก**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.49 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 226 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 56.5), "ปานกลาง" จำนวน 65 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.2) และ "มาก" จำนวน 109 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.7075 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8682 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "น้อย",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.5), “ปานกลาง” จำนวน 63 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.7) และ “มาก” จำนวน 303 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 75.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6725 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6254 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ “มากที่สุด”,

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 5 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 1.2), “ปานกลาง” จำนวน 28 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.0) และ “มาก” จำนวน 367 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 91.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.9050 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.3335 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ “มากที่สุด”,

ทางตรงได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 196 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 49.4), “ปานกลาง” จำนวน 66 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 16.6) และ “มาก” จำนวน 135 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8463 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.9012 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ “ปานกลาง”,

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.2), “ปานกลาง” จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.3) และ “มาก” จำนวน 348 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 87.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8216 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5027 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ “มากที่สุด”,

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 57 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.2), “ปานกลาง” จำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.3) และ “มาก” จำนวน 292 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 73.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5905 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7277 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ “มาก”

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง “น้อย” จำนวน 25 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.2), ปานกลาง จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.0) และ “มาก” จำนวน 331 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 82.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7650 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5527 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง และการแพร่กระจายระหว่างบุคคล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.49)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.50 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคกลาง</u>

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท	การซึมซับจากค่านิยมของกลุ่มสังคมใหญ่ในสังคม	การเรียนแบบหรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง	การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**152**	**43**	**10**	**175**	**23**	**31**	**37**
	38.0	10.8	2.5	43.8	5.8	7.8	9.2
	(38.1)	(10.8)	(2.5)	(44.2)	(5.8)	(7.8)	(9.2)
ปานกลาง	**111**	**102**	**71**	**105**	**62**	**130**	**100**
	27.8	25.5	17.8	26.2	15.5	32.5	25.0
	(27.8)	(25.5)	(17.9)	(26.5)	(15.6)	(32.7)	(25.0)
มาก	**136**	**255**	**315**	**116**	**313**	**237**	**263**
	34.0	63.8	78.8	29.0	78.2	59.2	65.8
	(34.1)	(63.8)	(79.5)	(29.3)	(78.6)	(59.5)	(65.8)
รวม	**399**	**400**	**396**	**396**	**398**	**398**	**400**
ไม่ตอบ	**1**	**-**	**4**	**4**	**2**	**2**	**-**
	0.2	-	1.0	1.0	0.5	0.5	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**1.9599**	**2.5300**	**2.7702**	**1.8510**	**2.7286**	**2.5176**	**2.5650**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.8497**	**0.6821**	**0.4775**	**0.8452**	**0.5604**	**0.6375**	**0.6571**
การแปลความหมาย	**ปานกลาง**	**มาก**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มาก**	**มาก**

จากตารางที่ 4.50 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 152 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 38.1), "ปานกลาง" จำนวน 111 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 27.8) และ "มาก" จำนวน 136 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.1) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.9599 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8497 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 43 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.8), "ปานกลาง" จำนวน 102 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.5) และ "มาก" จำนวน 255 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 63.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5300 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6821 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ "มาก",

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 10 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.5), "ปานกลาง" จำนวน 71 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.9) และ "มาก" จำนวน 315 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7702 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4775 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ทางตรงได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 175 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.2), "ปานกลาง" จำนวน 105 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.5) และ "มาก" จำนวน 116 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 29.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8510 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.8452 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 23 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.8), "ปานกลาง" จำนวน 62 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.6) และ "มาก" จำนวน 313 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 78.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7286 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5604 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.8), "ปานกลาง" จำนวน 130 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 32.7) และ "มาก" จำนวน 237 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 59.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5176 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6375 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มาก"

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 37 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.2), ปานกลาง จำนวน 100 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 25.0) และ "มาก" จำนวน 263 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 65.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.5650 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6571 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ "มาก"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การแพร่กระจายระหว่างบุคคล และการเลียนแบบหรือการเอาอย่าง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคกลาง ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการคือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.50)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.51 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคใต้</u>

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียน	การเรียนรู้ทางอ้อมจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม	การเรียนแบบ หรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในโรงเรียนทางการเมือง	การเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**162**	**31**	**8**	**149**	**18**	**35**	**20**
	40.5	7.7	2.0	37.2	4.5	8.8	5.0
	(40.5)	(7.7)	(2.0)	(37.5)	(4.5)	(8.8)	(5.0)
ปานกลาง	**61**	**59**	**20**	**71**	**44**	**61**	**45**
	15.2	14.8	5.0	17.8	11.0	15.2	11.2
	(15.2)	(14.8)	(5.0)	(17.9)	(11.0)	(15.3)	(11.2)
มาก	**177**	**310**	**369**	**177**	**337**	**303**	**335**
	44.3	77.5	92.2	44.2	84.3	75.8	83.8
	(44.3)	(77.5)	(92.9)	(44.6)	(84.5)	(75.9)	(83.8)
รวม	**400**	**400**	**397**	**397**	**399**	**399**	**400**
ไม่ตอบ	-	-	**3**	**3**	**1**	**1**	-
	-	-	0.8	0.8	0.2	0.2	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**2.0375**	**2.6975**	**2.9093**	**2.0705**	**2.7995**	**2.6717**	**2.7875**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.9209**	**0.6057**	**0.3508**	**0.9045**	**0.5011**	**0.6300**	**0.5177**
การแปลความหมาย	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มากที่สุด**	**ปานกลาง**	**มากที่สุด**	**มากที่สุด**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.51 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้ แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 162 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 40.5), "ปานกลาง" จำนวน 61 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.2) และ "มาก" จำนวน 177 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.3) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0375 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.9209 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.7), "ปานกลาง" จำนวน 59 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.8) และ "มาก" จำนวน 310 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 77.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6975 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6057 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.0), "ปานกลาง" จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.0) และ "มาก" จำนวน 369 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 92.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.9093 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.3508 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ทางตรงได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 149 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 37.5), "ปานกลาง" จำนวน 71 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.9) และ "มาก" จำนวน 177 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 44.6) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.0705 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.9045 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.5), "ปานกลาง" จำนวน 44 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.0) และ "มาก" จำนวน 337 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 84.5) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7995 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5011 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 35 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.8), "ปานกลาง" จำนวน 61 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.3) และ "มาก" จำนวน 303 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 75.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6717 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.6300 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.0), ปานกลาง จำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.2) และ "มาก" จำนวน 335 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 83.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7875 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5177 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง และการแพร่กระจายระหว่างบุคคล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ภาคใต้ ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.51)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.52 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะใน กทม.</u>

ระดับความเป็นจริง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง						
	ทางอ้อม			ทางตรง			
	การแพร่กระจายระหว่างบุคคล	การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท	การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม	การเลียนแบบ หรือการเอาอย่าง	การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต	การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง	การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง
น้อย	**206**	**76**	**11**	**275**	**21**	**24**	**63**
	51.5	19.0	2.8	68.8	5.3	6.0	15.8
	(51.5)	(19.0)	(2.8)	(69.1)	(5.3)	(6.0)	(15.8)
ปานกลาง	**55**	**88**	**42**	**68**	**57**	**80**	**89**
	13.8	22.0	10.5	17.0	14.3	20.0	22.3
	(13.8)	(22.1)	(10.5)	(17.1)	(14.3)	(20.0)	(22.3)
มาก	**139**	**235**	**347**	**55**	**320**	**296**	**248**
	34.8	58.8	86.8	13.8	80.0	74.0	62.0
	(34.8)	(58.9)	(86.8)	(13.8)	(80.4)	(74.0)	(62.0)
รวม	**400**	**399**	**400**	**398**	**398**	**400**	**400**
ไม่ตอบ	-	**1**	-	**2**	**2**	-	-
	-	0.3	-	0.5	0.5	-	-
รวมทั้งหมด	400	400	400	400	400	400	400
ค่าเฉลี่ย	**1.8325**	**2.3985**	**2.8400**	**1.4472**	**2.7513**	**2.6800**	**2.4625**
ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน	**0.9146**	**0.7888**	**0.4357**	**0.7245**	**0.5414**	**0.5817**	**0.7516**
การแปลความหมาย	**ปานกลาง**	**มาก**	**มากที่สุด**	**น้อย**	**มากที่สุด**	**มากที่สุด**	**มาก**

จากตารางที่ 4.52 "วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม. แบ่งออกเป็นทางอ้อมและทางตรง กล่าวคือ

ทางอ้อม ได้แก่

ด้วยวิธีการ **การแพร่กระจายระหว่างบุคคล** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 206 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 51.5), "ปานกลาง" จำนวน 55 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.8) และ "มาก" จำนวน 139 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 34.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.8325 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.9146 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "ปานกลาง",

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยวิธีการ **การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 76 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 19.0), "ปานกลาง" จำนวน 88 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.1) และ "มาก" จำนวน 235 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 58.9) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.3985 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7888 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ "มาก",

ด้วยวิธีการ **การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 11 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 2.8), "ปานกลาง" จำนวน 42 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.5) และ "มาก" จำนวน 347 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 86.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.8400 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4357 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ทางตรงได้แก่

ด้วยวิธีการ **การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 275 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 69.1), "ปานกลาง" จำนวน 68 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.1) และ "มาก" จำนวน 55 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 13.8) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 1.4472 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7245 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "น้อย",

ด้วยวิธีการ **การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.3), "ปานกลาง" จำนวน 57 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.3) และ "มาก" จำนวน 320 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 80.4) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.7513 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5414 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด",

ด้วยวิธีการ **การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 24 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.0), "ปานกลาง" จำนวน 80 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 20.0) และ "มาก" จำนวน 296 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 74.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.6800 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5817 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

และด้วยวิธีการ **การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง** มีระดับความเป็นจริง "น้อย" จำนวน 63 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.8), ปานกลาง จำนวน 89 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 22.3) และ "มาก" จำนวน 248 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 62.0) จากนั้น เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 2.4625 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.7516 ซึ่งหมายถึง การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ "มาก"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถเรียงลำดับจากระดับความเป็นจริงที่มากที่สุดไปหาระดับที่น้อยที่สุดได้ดังนี้ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, การแพร่กระจายระหว่างบุคคล และการเลียนแบบหรือการเอาอย่าง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่ กทม. ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.52)

จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่าประชาชนไทย ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. ล้วนได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด อย่างสอดคล้องกันทั้งห้าภูมิภาค (ตารางที่ 4.48 ถึง ตารางที่ 4.52 ตามลำดับ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.5 ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง

ตารางที่ 4.53 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคเหนือ</u>

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**93**	**358**	**366**	**347**	**118**	**208**	**121**	**235**	**221**	**291**	**102**	**96**
	23.2	89.5	91.5	86.8	29.5	52.0	30.2	58.8	55.2	72.8	25.5	24.0
ตอบถูก	**307**	**42**	**34**	**53**	**282**	**192**	**279**	**165**	**179**	**109**	**298**	**304**
	76.8	10.5	8.5	13.2	70.5	48.0	69.8	41.2	44.8	27.2	74.5	76.0
รวม	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**

จากตารางที่ 4.53 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 93 คน (ร้อยละ 23.2) และ “ตอบถูก” จำนวน 307 คน (ร้อยละ 76.8)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 358 คน (ร้อยละ 89.5) และ “ตอบถูก” จำนวน 42 คน (ร้อยละ 10.5)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 366 คน (ร้อยละ 91.5) และ “ตอบถูก” จำนวน 34 คน (ร้อยละ 8.5)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 347 คน (ร้อยละ 86.8) และ “ตอบถูก” จำนวน 53 คน (ร้อยละ 13.2),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 118 คน (ร้อยละ 29.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 282 คน (ร้อยละ 70.5)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 208 คน (ร้อยละ 52.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 192 คน (ร้อยละ 48.0)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 121 คน (ร้อยละ 30.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 279 คน (ร้อยละ 69.8)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 235 คน (ร้อยละ 58.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 165 คน (ร้อยละ 41.2),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 221 คน (ร้อยละ 55.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 179 คน (ร้อยละ 44.8)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 291 คน (ร้อยละ 72.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 109 คน (ร้อยละ 27.2)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 102 คน (ร้อยละ 25.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 298 คน (ร้อยละ 74.5)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 96 คน (ร้อยละ 24.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 304 คน (ร้อยละ 76.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.54 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**61**	**342**	**365**	**339**	**94**	**172**	**69**	**199**	**181**	**261**	**124**	**61**
	15.2	85.5	91.2	84.8	23.5	43.0	17.2	49.8	45.2	65.2	31.0	15.2
ตอบถูก	**339**	**58**	**35**	**61**	**306**	**228**	**331**	**201**	**219**	**139**	**276**	**339**
	84.8	14.5	8.8	15.2	76.5	57.0	82.8	50.2	54.8	34.8	69.0	84.8
รวม	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**

จากตารางที่ 4.54 “ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 61 คน (ร้อยละ 15.2) และ “ตอบถูก” จำนวน 339 คน (ร้อยละ 84.8)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 342 คน (ร้อยละ 85.5) และ “ตอบถูก” จำนวน 58 คน (ร้อยละ 14.5)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 365 คน (ร้อยละ 91.2) และ “ตอบถูก” จำนวน 35 คน (ร้อยละ 8.8)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 339 คน (ร้อยละ 84.8) และ “ตอบถูก” จำนวน 61 คน (ร้อยละ 15.2),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 94 คน (ร้อยละ 23.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 306 คน (ร้อยละ 76.5)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 172 คน (ร้อยละ 43.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 228 คน (ร้อยละ 57.0)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 69 คน (ร้อยละ 17.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 331 คน (ร้อยละ 82.8)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 199 คน (ร้อยละ 49.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 201 คน (ร้อยละ 50.2),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 181 คน (ร้อยละ 45.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 219 คน (ร้อยละ 54.8)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 261 คน (ร้อยละ 65.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 139 คน (ร้อยละ 34.8)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 124 คน (ร้อยละ 31.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 276 คน (ร้อยละ 69.0)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 61 คน (ร้อยละ 15.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 339 คน (ร้อยละ 84.8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.55 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคกลาง</u>

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**121**	**382**	**348**	**377**	**128**	**263**	**133**	**246**	**196**	**298**	**174**	**132**
	30.2	95.5	87.0	94.2	32.0	65.8	33.2	61.5	49.0	74.5	43.5	33.0
ตอบถูก	**279**	**18**	**52**	**23**	**272**	**137**	**267**	**154**	**204**	**102**	**226**	**268**
	69.8	4.5	13.0	5.8	68.0	34.2	66.8	38.5	51.0	25.5	56.5	67.0
รวม	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**

จากตารางที่ 4.55 "ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 121 คน (ร้อยละ 30.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 279 คน (ร้อยละ 69.8)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 382 คน (ร้อยละ 95.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 18 คน (ร้อยละ 4.5)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 348 คน (ร้อยละ 87.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 52 คน (ร้อยละ 13.0)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 377 คน (ร้อยละ 94.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 23 คน (ร้อยละ 5.8),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 128 คน (ร้อยละ 32.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 272 คน (ร้อยละ 68.0)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 263 คน (ร้อยละ 65.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 137 คน (ร้อยละ 34.2)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 133 คน (ร้อยละ 33.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 267 คน (ร้อยละ 66.8)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 246 คน (ร้อยละ 61.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 154 คน (ร้อยละ 38.5),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 196 คน (ร้อยละ 49.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 204 คน (ร้อยละ 51.0)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 298 คน (ร้อยละ 74.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 102 คน (ร้อยละ 25.5)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 174 คน (ร้อยละ 43.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 226 คน (ร้อยละ 56.5)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 132 คน (ร้อยละ 33.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 268 คน (ร้อยละ 67.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.56 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคใต้</u>

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**87**	**360**	**292**	**353**	**61**	**166**	**84**	**167**	**165**	**251**	**137**	**88**
	21.8	90.0	73.0	88.2	15.2	41.5	21.0	41.8	41.2	62.8	34.2	22.0
ตอบถูก	**313**	**40**	**108**	**47**	**339**	**234**	**316**	**233**	**235**	**149**	**263**	**312**
	78.2	10.0	27.0	11.8	84.8	58.5	79.0	58.2	58.8	37.2	65.8	78.0
รวม	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**

จากตารางที่ 4.56 “ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 87 คน (ร้อยละ 21.8) และ “ตอบถูก” จำนวน 313 คน (ร้อยละ 78.2)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 360 คน (ร้อยละ 90.0) และ “ตอบถูก” จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10.0)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 292 คน (ร้อยละ 73.0) และ “ตอบถูก” จำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.0)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 353 คน (ร้อยละ 88.2) และ “ตอบถูก” จำนวน 47 คน (ร้อยละ 11.8),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 61 คน (ร้อยละ 15.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 339 คน (ร้อยละ 84.8)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 166 คน (ร้อยละ 41.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 234 คน (ร้อยละ 58.5)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 84 คน (ร้อยละ 21.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 316 คน (ร้อยละ 79.0)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 167 คน (ร้อยละ 41.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 233 คน (ร้อยละ 58.2),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 165 คน (ร้อยละ 41.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 235 คน (ร้อยละ 58.8)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 251 คน (ร้อยละ 62.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 149 คน (ร้อยละ 37.2)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 137 คน (ร้อยละ 34.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 263 คน (ร้อยละ 65.8)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 88 คน (ร้อยละ 22.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 312 คน (ร้อยละ 78.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.57 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะใน กทม.</u>

ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง จำนวน ร้อยละ	ตัวตนทางการเมืองในเรื่องต่างๆ											
	ความรู้				ความรู้สึกผูกพัน				การประเมินคุณค่า			
	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง	เรื่องระบบการเมือง	เรื่องกระบวนการทางการเมือง	เรื่องอำนาจทางการเมือง	เรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง
ตอบผิด	**91**	**364**	**317**	**360**	**48**	**186**	**75**	**144**	**196**	**257**	**164**	**81**
	22.8	91.0	79.2	90.0	12.0	46.5	18.8	36.0	49.0	64.2	41.0	20.2
ตอบถูก	**309**	**36**	**83**	**40**	**352**	**214**	**325**	**256**	**204**	**143**	**236**	**319**
	77.2	9.0	20.8	10.0	88.0	53.5	81.2	64.0	51.0	35.8	59.0	79.8
รวม	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**

จากตารางที่ 4.57 “ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม. แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านความรู้ ได้แก่

ความรู้ในเรื่องระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 91 คน (ร้อยละ 22.8) และ “ตอบถูก” จำนวน 309 คน (ร้อยละ 77.2)

ความรู้ในเรื่องกระบวนการทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 364 คน (ร้อยละ 91.0) และ “ตอบถูก” จำนวน 36 คน (ร้อยละ 9.0)

ความรู้ในเรื่องอำนาจทางการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 317 คน (ร้อยละ 79.2) และ “ตอบถูก” จำนวน 83 คน (ร้อยละ 20.8)

และความรู้ในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง “ตอบผิด” จำนวน 360 คน (ร้อยละ 90.0) และ “ตอบถูก” จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10.0),

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความรู้สึกผูกพัน ได้แก่

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 48 คน (ร้อยละ 12.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 352 คน (ร้อยละ 88.0)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 186 คน (ร้อยละ 46.5) และ "ตอบถูก" จำนวน 214 คน (ร้อยละ 53.5)

ความรู้สึกผูกพันในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 75 คน (ร้อยละ 18.8) และ "ตอบถูก" จำนวน 325 คน (ร้อยละ 81.2)

และความรู้สึกผูกพันในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 144 คน (ร้อยละ 36.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 256 คน (ร้อยละ 64.0),

ด้านการประเมินคุณค่า ได้แก่

การประเมินคุณค่าในเรื่องระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 196 คน (ร้อยละ 49.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 204 คน (ร้อยละ 51.0)

การประเมินคุณค่าในเรื่องกระบวนการทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 257 คน (ร้อยละ 64.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 143 คน (ร้อยละ 35.8)

การประเมินคุณค่าในเรื่องอำนาจทางการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 164 คน (ร้อยละ 41.0) และ "ตอบถูก" จำนวน 236 คน (ร้อยละ 59.0)

และการประเมินคุณค่าในเรื่องบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง "ตอบผิด" จำนวน 81 คน (ร้อยละ 20.2) และ "ตอบถูก" จำนวน 319 คน (ร้อยละ 79.8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.58 ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า จำแนกตามภูมิภาค

คะแนน จำนวน (ร้อยละ)	ความโน้มเอียงทางการเมือง														
	ด้านความรู้					ด้านความรู้สึกผูกพัน					ด้านการประเมินคุณค่า				
	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.
0 คะแนน	73 (18.3)	38 (9.5)	101 (25.2)	50 (12.5)	73 (18.2)	39 (9.8)	10 (2.5)	30 (7.5)	8 (2.0)	9 (2.2)	27 (6.8)	20 (5.0)	41 (10.2)	23 (5.8)	33 (8.2)
1 คะแนน	242 (60.5)	257 (64.3)	235 (58.8)	223 (55.7)	220 (55.0)	69 (17.2)	48 (12.0)	110 (27.5)	40 (10.0)	46 (11.5)	69 (17.2)	53 (13.2)	99 (24.8)	56 (14.0)	70 (17.5)
2 คะแนน	65 (16.3)	81 (20.2)	55 (13.8)	102 (25.5)	80 (20.0)	107 (26.8)	118 (29.5)	122 (30.5)	96 (24.0)	80 (20.0)	132 (33.0)	120 (30.0)	111 (27.8)	125 (31.2)	109 (27.3)
3 คะแนน	16 (4.0)	22 (5.5)	9 (2.2)	19 (4.8)	20 (5.0)	105 (26.2)	114 (28.5)	76 (19.0)	134 (33.5)	119 (29.8)	131 (32.8)	148 (37.0)	117 (29.2)	131 (32.8)	138 (34.5)
4 คะแนน	4 (1.0)	2 (0.5)	0 -	6 (1.5)	7 (1.8)	80 (20.0)	110 (27.5)	62 (15.5)	122 (30.5)	146 (36.5)	41 (10.2)	59 (14.8)	32 (8.0)	65 (16.2)	50 (12.5)
รวม	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**	**400 (100.0)**
ค่าเฉลี่ย	1.0900	1.2325	0.9300	1.2700	1.1700	2.2950	2.6650	2.0750	2.8050	2.8675	2.2250	2.4325	2.0000	2.3975	2.2550
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.7671	0.7140	0.6901	0.7960	0.8443	1.2417	1.0797	1.1759	1.0439	1.1014	1.0641	1.0527	1.1284	1.0920	1.1350

จากตารางที่ 4.58 "ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ ความรู้สึกผูกพัน และการประเมินคุณค่า" จำแนกตามภูมิภาค

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้

ในภาคเหนือ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 73 คน (ร้อยละ 18.3), 1 คะแนน จำนวน 242 คน (ร้อยละ 60.5), 2 คะแนน จำนวน 65 คน (ร้อยละ 16.3), 3 คะแนน จำนวน 16 คน (ร้อยละ 4.0) และ 4 คะแนน จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.0) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 1.0900 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.7671,

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 38 คน (ร้อยละ 9.5), 1 คะแนน จำนวน 257 คน (ร้อยละ 64.3), 2 คะแนน จำนวน 81 คน (ร้อยละ 20.2), 3 คะแนน จำนวน 22 คน (ร้อยละ 5.5) และ 4 คะแนน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 1.2325 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.7140,

ในภาคกลาง ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 101 คน (ร้อยละ 25.2), 1 คะแนน จำนวน 235 คน (ร้อยละ 58.8), 2 คะแนน จำนวน 55 คน (ร้อยละ 13.8), 3 คะแนน จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.2) และไม่พบคนที่ได้ 4 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 0.9300 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.6901,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในภาคใต้ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 50 คน (ร้อยละ 12.5), 1 คะแนน จำนวน 223 คน (ร้อยละ 55.7), 2 คะแนน จำนวน 102 คน (ร้อยละ 25.5), 3 คะแนน จำนวน 19 คน (ร้อยละ 4.8) และ 4 คะแนน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 1.2700 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.7960

และใน กทม. ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 73 คน (ร้อยละ 18.2), 1 คะแนน จำนวน 220 คน (ร้อยละ 55.0), 2 คะแนน จำนวน 80 คน (ร้อยละ 20.0), 3 คะแนน จำนวน 20 คน (ร้อยละ 5.0) และ 4 คะแนน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 1.8) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 1.1700 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.8443,

ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน

ในภาคเหนือ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 39 คน (ร้อยละ 9.8), 1 คะแนน จำนวน 69 คน (ร้อยละ 17.2), 2 คะแนน จำนวน 107 คน (ร้อยละ 26.8), 3 คะแนน จำนวน 105 คน (ร้อยละ 26.2) และ 4 คะแนน จำนวน 80 คน (ร้อยละ 20.0) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนน คือ 2.2950 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.2417,

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 10 คน (ร้อยละ 2.5), 1 คะแนน จำนวน 48 คน (ร้อยละ 12.0), 2 คะแนน จำนวน 118 คน (ร้อยละ 29.5), 3 คะแนน จำนวน 114 คน (ร้อยละ 28.5) และ 4 คะแนน จำนวน 110 คน (ร้อยละ 27.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.6650 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.0797,

ในภาคกลาง ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 30 คน (ร้อยละ 7.5), 1 คะแนน จำนวน 110 คน (ร้อยละ 27.5), 2 คะแนน จำนวน 122 คน (ร้อยละ 30.5), 3 คะแนน จำนวน 76 คน (ร้อยละ 19.0) และ 4 คะแนน จำนวน 62 คน (ร้อยละ 15.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.0750 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1759,

ในภาคใต้ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.0), 1 คะแนน จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10.0), 2 คะแนน จำนวน 96 คน (ร้อยละ 24.0), 3 คะแนน จำนวน 134 คน (ร้อยละ 33.5) และ 4 คะแนน จำนวน 122 คน (ร้อยละ 30.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนน คือ 2.8050 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.0439

และใน กทม. ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.2), 1 คะแนน จำนวน 46 คน (ร้อยละ 11.5), 2 คะแนน จำนวน 80 คน (ร้อยละ 20.0), 3 คะแนน จำนวน 119 คน (ร้อยละ 29.8) และ 4 คะแนน จำนวน 146 คน (ร้อยละ 36.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.8675 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1014,

และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า

ในภาคเหนือ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 27 คน (ร้อยละ 6.8), 1 คะแนน จำนวน 69 คน (ร้อยละ 17.2), 2 คะแนน จำนวน 132 คน (ร้อยละ 33.0), 3 คะแนน จำนวน 131 คน (ร้อยละ 32.8) และ 4 คะแนน จำนวน 41 คน (ร้อยละ 10.2) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนน คือ 2.2250 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.0641,

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 20 คน (ร้อยละ 5.0), 1 คะแนน จำนวน 53 คน (ร้อยละ 13.2), 2 คะแนน จำนวน 120 คน (ร้อยละ 30.0), 3 คะแนน จำนวน 148 คน (ร้อยละ 37.0) และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 คะแนน จำนวน 59 คน (ร้อยละ 14.8) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.4325 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.0527,

ในภาคกลาง ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 41 คน (ร้อยละ 10.2), 1 คะแนน จำนวน 99 คน (ร้อยละ 24.8), 2 คะแนน จำนวน 111 คน (ร้อยละ 27.8), 3 คะแนน จำนวน 117 คน (ร้อยละ 29.2) และ 4 คะแนน จำนวน 32 คน (ร้อยละ 8.0) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.0000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1284,

ในภาคใต้ ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 23 คน (ร้อยละ 5.8), 1 คะแนน จำนวน 56 คน (ร้อยละ 14.0), 2 คะแนน จำนวน 125 คน (ร้อยละ 31.2), 3 คะแนน จำนวน 131 คน (ร้อยละ 32.8) และ 4 คะแนน จำนวน 65 คน (ร้อยละ 16.2) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.3975 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.0920

และใน กทม. ได้ระดับ 0 คะแนน จำนวน 33 คน (ร้อยละ 8.2), 1 คะแนน จำนวน 70 คน (ร้อยละ 17.5), 2 คะแนน จำนวน 109 คน (ร้อยละ 27.3), 3 คะแนน จำนวน 138 คน (ร้อยละ 34.5) และ 4 คะแนน จำนวน 50 คน (ร้อยละ 12.5) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคือ 2.2550 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 1.1350

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.59 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคเหนือ</u>

คะแนน		จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	8 (2.0)	117	29.3
	1 คะแนน	10 (2.5)		
	2 คะแนน	18 (4.5)		
	3 คะแนน	31 (7.8)		
	4 คะแนน	50 (12.5)		
ปานกลาง	5 คะแนน	64 (16.0)	244	61.1
	6 คะแนน	79 (19.8)		
	7 คะแนน	62 (15.5)		
	8 คะแนน	39 (9.8)		
สูง	9 คะแนน	28 (7.0)	39	9.6
	10 คะแนน	9 (2.2)		
	11 คะแนน	1 (0.2)		
	12 คะแนน	1 (0.2)		
รวม		**400 (100.0)**	**400**	**100**
ค่าเฉลี่ย			**5.6100**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			**2.2294**	

จากตารางที่ 4.59 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ

ได้คะแนนระดับ "ต่ำ" (0-4 คะแนน) จำนวน 117 คน (ร้อยละ 29.3), ได้คะแนนระดับ "ปานกลาง" (5-8 คะแนน) จำนวน 244 คน (ร้อยละ 61.1), และได้คะแนนระดับ "สูง" (9-12 คะแนน) จำนวน 39 คน (ร้อยละ 9.6)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 คะแนน จำนวน 79 คน (ร้อยละ 19.8) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 5.6100 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.2294

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.60 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คะแนน		จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	2 (0.5)	73	18.2
	1 คะแนน	2 (0.5)		
	2 คะแนน	9 (2.2)		
	3 คะแนน	24 (6.0)		
	4 คะแนน	36 (9.0)		
ปานกลาง	5 คะแนน	53 (13.3)	274	68.7
	6 คะแนน	79 (19.8)		
	7 คะแนน	79 (19.8)		
	8 คะแนน	63 (15.8)		
สูง	9 คะแนน	33 (8.2)	53	13.1
	10 คะแนน	18 (4.5)		
	11 คะแนน	1 (0.2)		
	12 คะแนน	1 (0.2)		
รวม		**400 (100.0)**	**400**	**100.0**
ค่าเฉลี่ย			**6.3300**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			**2.0103**	

จากตารางที่ 4.60 “คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ได้คะแนนระดับ “ต่ำ” (0-4 คะแนน) จำนวน 73 คน (ร้อยละ 18.2), ได้คะแนนระดับ “ปานกลาง” (5-8 คะแนน) จำนวน 274 คน (ร้อยละ 68.7), และได้คะแนนระดับ “สูง” (9-12 คะแนน) จำนวน 53 คน (ร้อยละ 13.1)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 และ7 คะแนน (เท่ากัน) จำนวน 79 คน (ร้อยละ 19.8) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 6.3300 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.0103

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.61 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค<u>เฉพาะในภาคกลาง</u>

คะแนน		จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	4 (1.0)	166	41.5
	1 คะแนน	12 (3.0)		
	2 คะแนน	38 (9.5)		
	3 คะแนน	61 (15.2)		
	4 คะแนน	51 (12.8)		
ปานกลาง	5 คะแนน	60 (15.0)	213	53.3
	6 คะแนน	67 (16.8)		
	7 คะแนน	54 (13.5)		
	8 คะแนน	32 (8.0)		
สูง	9 คะแนน	19 (4.8)	21	5.3
	10 คะแนน	2 (0.5)		
	11 คะแนน	-		
	12 คะแนน	-		
รวม		**400 (100.0)**	**400**	**100.0**
ค่าเฉลี่ย			**5.0050**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			**2.1556**	

จากตารางที่ 4.61 “คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง

ได้คะแนนระดับ “ต่ำ” (0-4 คะแนน) จำนวน 166 คน (ร้อยละ 41.5), ได้คะแนนระดับ “ปานกลาง” (5-8 คะแนน) จำนวน 213 คน (ร้อยละ 53.3), และได้คะแนนระดับ “สูง” (9-12 คะแนน) จำนวน 21 คน (ร้อยละ 5.3)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 คะแนน จำนวน 67 คน (ร้อยละ 16.8) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 5.0050 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.1556

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.62 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคใต้</u>

คะแนน		จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	1 (0.2)	63	15.7
	1 คะแนน	6 (1.5)		
	2 คะแนน	8 (2.0)		
	3 คะแนน	18 (4.5)		
	4 คะแนน	30 (7.5)		
ปานกลาง	5 คะแนน	53 (13.2)	273	68.3
	6 คะแนน	83 (20.8)		
	7 คะแนน	67 (16.8)		
	8 คะแนน	70 (17.5)		
สูง	9 คะแนน	44 (11.0)	64	16.0
	10 คะแนน	15 (3.8)		
	11 คะแนน	5 (1.2)		
	12 คะแนน	-		
รวม		**400 (100.0)**	**400**	**100.0**
ค่าเฉลี่ย			**6.4725**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			**2.0444**	

จากตารางที่ 4.62 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้

ได้คะแนนระดับ "ต่ำ" (0-4 คะแนน) จำนวน 63 คน (ร้อยละ 15.7), ได้คะแนนระดับ "ปานกลาง" (5-8 คะแนน) จำนวน 273 คน (ร้อยละ 68.3), และได้คะแนนระดับ "สูง" (9-12 คะแนน) จำนวน 64 คน (ร้อยละ 16.0)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 คะแนน จำนวน 83 คน (ร้อยละ 20.8) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 6.4725 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.0444

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.63 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะใน กทม.</u>

คะแนน		จำนวน (ร้อยละ)	รวม	ร้อยละ
ต่ำ	0 คะแนน	4 (1.0)	86	21.6
	1 คะแนน	6 (1.5)		
	2 คะแนน	11 (2.8)		
	3 คะแนน	22 (5.5)		
	4 คะแนน	43 (10.8)		
ปานกลาง	5 คะแนน	39 (9.8)	249	62.3
	6 คะแนน	86 (21.5)		
	7 คะแนน	66 (16.5)		
	8 คะแนน	58 (14.5)		
สูง	9 คะแนน	41 (10.2)	65	16.2
	10 คะแนน	20 (5.0)		
	11 คะแนน	3 (0.8)		
	12 คะแนน	1 (0.2)		
รวม		**400 (100.0)**	**400**	**100**
ค่าเฉลี่ย			**6.2925**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			**2.2066**	

จากตารางที่ 4.63 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.

ได้คะแนนระดับ "ต่ำ" (0-4 คะแนน) จำนวน 86 คน (ร้อยละ 21.6), ได้คะแนนระดับ "ปานกลาง" (5-8 คะแนน) จำนวน 249 คน (ร้อยละ 62.3), และได้คะแนนระดับ "สูง" (9-12 คะแนน) จำนวน 65 คน (ร้อยละ 16.2)

โดยส่วนใหญ่ได้คะแนนระดับปานกลาง และในระดับ 6 คะแนน จำนวน 86 คน (ร้อยละ 21.5) และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนทั้งหมด คือ 6.2925 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.2066

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.64 คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามภูมิภาค

คะแนน จำนวน (ร้อยละ)	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	กทม.
ต่ำ	117	73	166	63	86
	(29.3)	(18.2)	(41.5)	(15.7)	(21.6)
ปานกลาง	244	274	213	273	249
	(61.1)	(68.7)	(53.3)	(68.3)	(62.3)
สูง	39	53	21	64	65
	(9.6)	(13.1)	(5.3)	(16.0)	(16.2)
รวม	**400**	**400**	**400**	**400**	**400**
	(100.0)	**(100.0)**	**(100.0)**	**(100.0)**	**(100.0)**
ค่าเฉลี่ย	**5.6100**	**6.3300**	**5.0050**	**6.4725**	**6.2925**
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	**2.2294**	**2.0103**	**2.1556**	**2.0444**	**2.2066**

จากตารางที่ 4.64 "คะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน" จำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. เมื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต พบว่า ในพื้นที่ภาคใต้ มีระดับคะแนนที่สูงกว่าภาคอื่นๆ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้ทำให้ประชาชนไทยเกิดตัวตนทางการเมือง ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. โดยจำแนกตามหัวเรื่องต่างๆ คือ เรื่องระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง

โดยในพื้นที่ภาคเหนือ ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน (คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า) อยู่ในระดับปานกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 68.7 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ภาคกลาง ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ภาคใต้ ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และ กทม. ประชาชนไทยส่วนใหญ่ จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 มีระดับคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.59 ถึงตารางที่ 4.64)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.65 การตรวจสอบความแปรปรวน (Test of Homogeneity) ของข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม (จำแนกตามภูมิภาค) ด้วยวิธีการของเลวิน (Levene's Test)

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
1.608	4	1995	.170

จากตารางที่ 4.65 การตรวจสอบความแปรปรวนของข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม คือ คะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. เพื่อทดสอบดูความแปรปรวนว่าเท่ากันหรือไม่ ตามวิธีการของเลวิน (อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ์, 2553 : 241-248; ยุทธ ไกยวรรณ์, 2552 : 90-95) โดยสมมติฐานที่กำหนดในการทดสอบความแปรปรวน คือ

H_0 : ความแปรปรวนของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยทั้ง 5 กลุ่ม ไม่ต่างกัน

H_1 : ความแปรปรวนของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม

ซึ่งผลการตรวจสอบ พบว่า ค่า Sig. > .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 นั่นคือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยทั้ง 5 กลุ่มไม่ต่างกัน หรือมีความแปรปรวนเท่ากัน

ตารางที่ 4.66 การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามภูมิภาค

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	617.207	4	154.302	33.977	.000
Within Groups	9060.065	1995	4.541		
Total	9677.272	1999			

จากตารางที่ 4.66 การทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามภูมิภาค (การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วย One-way ANOVA) พบว่า ค่า Sig. < .05 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐาน H_1 นั่นคือ มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 กลุ่มที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น (อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ์, 2553 : 241-248; ยุทธ ไกยวรรณ์, 2552 : 90-95) จึงได้ทำการวิเคราะห์ด้วย Post Hoc ในคำสั่ง Bonferroni ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 7 คู่ ได้แก่ 1) ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2) ภาคเหนือและภาคกลาง, 3) ภาคเหนือและภาคใต้, 4) ภาคเหนือและ กทม., 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง, 6) ภาคกลางและภาคใต้, และ 7) ภาคกลางและ กทม.

จึงทำให้สามารถกล่าวสรุป จากผลของการตรวจสอบความแปรปรวนของข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม ด้วยวิธีการของเลวิน และการทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามภูมิภาค โดยใช้ค่าสถิติ One-way ANOVA Test ข้างต้นนี้ได้ว่า ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ

ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคเหนือ แตกต่างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม.

ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างจากภาคกลาง

ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคกลาง แตกต่างจากภาคใต้ และ กทม.

นั่นคือ ประชาชนไทยในภูมิภาค คู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้างต้นนี้ ย่อมมีความโน้มเอียงด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่าในเรื่องต่างๆ คือ ระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง ที่แตกต่างกัน หรือไม่เท่ากัน นั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.6 ตอนที่ 6 การจำแนกประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

ตารางที่ 4.67 วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคเหนือ</u>

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง		
	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	**46** 11.5 (11.7)	**29** 7.3 (7.4)	**29** 7.3 (7.3)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	**62** 15.5 (15.7)	**56** 14.0 (14.2)	**27** 6.8 (6.8)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	**286** 71.5 (72.6)	**309** 77.3 (78.4)	**339** 84.8 (85.8)
รวม	**394**	**394**	**395**
ไม่ตอบ	**6** 1.5	**6** 1.5	**5** 1.3
รวมทั้งหมด	400	400	400

จากตารางที่ 4.67 “วัฒนธรรมทางการเมือง” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคเหนือ

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 46 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.7), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 62 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 15.7) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 286 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 72.6),

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.4), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 56 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.2) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 309 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 78.4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.3), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 27 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.8) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 339 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 85.8)

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.68 วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง		
	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	**30** 7.5 (7.6)	**17** 4.2 (4.3)	**18** 4.5 (4.5)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	**67** 16.8 (17.0)	**57** 14.3 (14.4)	**31** 7.8 (7.8)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	**298** 74.5 (75.4)	**322** 80.5 (81.3)	**348** 87.0 (87.7)
รวม	**395**	**396**	**397**
ไม่ตอบ	**5** 1.2	**4** 1.0	**3** 0.7
รวมทั้งหมด	400	400	400

จากตารางที่ 4.68 "วัฒนธรรมทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.6), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 67 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 17.0) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 298 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 75.4),

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.3), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 57 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 14.4) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 322 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 81.3)

และ**ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support)** พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 4.5), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.8) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 348 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 87.7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.69 วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคกลาง</u>

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง		
	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	**35** 8.8 (8.9)	**38** 9.5 (9.6)	**38** 9.5 (9.9)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	**39** 9.8 (9.9)	**48** 12.0 (12.2)	**43** 10.8 (11.2)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	**320** 80.0 (81.2)	**309** 77.3 (78.2)	**304** 76.0 (79.0)
รวม	**394**	**395**	**385**
ไม่ตอบ	**6** 1.5	**5** 1.2	**15** 3.8
รวมทั้งหมด	400	400	400

จากตารางที่ 4.69 “วัฒนธรรมทางการเมือง” จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคกลาง

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 35 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 8.9), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 39 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.9) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 320 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 81.2),

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.6), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.2) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 309 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 78.2)

และ**ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support)** พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 38 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.9), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 43 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.2) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 304 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.70 วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะในภาคใต้</u>

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง		
	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	**45**	**29**	**37**
	11.3	7.2	9.2
	(11.4)	(7.3)	(9.3)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	**74**	**49**	**43**
	18.5	12.3	10.8
	(18.7)	(12.4)	(10.9)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	**277**	**318**	**316**
	69.2	79.5	79.0
	(69.9)	(80.3)	(79.8)
รวม	**396**	**396**	**396**
ไม่ตอบ	**4**	**4**	**4**
	1.0	1.0	1.0
รวมทั้งหมด	400	400	400

จากตารางที่ 4.70 "วัฒนธรรมทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะในภาคใต้

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.4), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 74 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.7) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 277 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 69.9),

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 29 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.3), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 12.4) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 318 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 80.3)

และ**ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support)** พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 37 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 9.3), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 43 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 10.9) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 316 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 79.8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.71 วัฒนธรรมทางการเมือง จำแนกตามภูมิภาค <u>เฉพาะใน กทม.</u>

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง จำนวน ร้อยละ (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ)	ประเภทคำถามกิจกรรมเรื่อง		
	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	การเรียกร้องต่อระบบการเมือง	การให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	**26**	**22**	**30**
	6.5	5.5	7.5
	(6.8)	(5.7)	(7.7)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	**103**	**70**	**43**
	25.8	17.5	10.8
	(26.8)	(18.2)	(11.1)
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	**256**	**293**	**316**
	64.0	73.3	79.0
	(66.5)	(76.1)	(81.2)
รวม	**385**	**385**	**389**
ไม่ตอบ	**15**	**15**	**11**
	3.8	3.8	2.8
รวมทั้งหมด	400	400	400

จากตารางที่ 4.71 "วัฒนธรรมทางการเมือง" จำแนกตามภูมิภาค เฉพาะใน กทม.

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) จำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 6.8), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) จำนวน 103 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 26.8) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) จำนวน 256 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 66.5),

ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง (Demand) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 22 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 5.7), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 70 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 18.2) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 293 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 76.1)

และในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง (Support) พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 7.7), วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จำนวน 43 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 11.1) และ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม จำนวน 316 คน (คิดเป็นร้อยละที่นำมาคำนวณ 81.2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทคำถามข้างต้นนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจโดยส่วนใหญ่ของแต่ละประเภทคำถามในทั้ง 3 เรื่อง ล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ ในพื้นที่จำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทยอีกส่วนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ในจำนวนที่รองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 4.67 ถึงตารางที่ 4.71 ตามลำดับ)

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทย เฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือและในประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง ได้พบว่า ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทย (เฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ) อีกส่วนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ในจำนวนที่รองลงมาตามลำดับ ซึ่งลำดับที่รองลงมาทั้งสองนี้ แตกต่างไปจากประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องอื่นๆ และแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ ด้วย (ตารางที่ 4.67)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย มีรายละเอียดของสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ คือ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 "เพื่อศึกษาตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย"

จากการศึกษาตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งประเทศ ครอบครัว ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก" กลุ่มเพื่อนสนิท ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก" กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มาก" โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง" กลุ่มทุติยภูมิในสังคม ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง" สื่อสารมวลชน ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "มากที่สุด" และการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

จากนั้น เมื่อเปรียบเทียบความถี่ของการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่า สามารถจัดเรียงตามลำดับจากระดับความถี่ มากที่สุดไปหาระดับน้อยที่สุด ได้ดังนี้ คือ 1) การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านสื่อสารมวลชน, 2) กลุ่มเพื่อนสนิท, 3) ครอบครัว, 4) กลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ, 5) กลุ่มทุติยภูมิในสังคม, 6) การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, และ 7) โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ สื่อสารมวลชน มากที่สุด (ตารางที่ 4.6) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.18 และตารางที่ 4.19 ตามลำดับ) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.38 ถึงตารางที่ 4.42 ตามลำดับ)

จึงยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า "สื่อสารมวลชน" เป็นตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ที่มีระดับความถี่มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 2 "เพื่อศึกษาลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย"

จากการศึกษาลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งประเทศ ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ในอดีต อยู่ในระดับ "มาก", ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพันในอดีต อยู่ในระดับ "ปานกลาง", และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่าในอดีต อยู่ในระดับ "ปานกลาง"

ในขณะที่ ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ในปัจจุบัน อยู่ในระดับ "มากที่สุด", ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพันในปัจจุบัน อยู่ในระดับ "มาก", และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่าในปัจจุบัน อยู่ในระดับ "มาก"

จากนั้น เมื่อเปรียบเทียบประเภทของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่า กับทั้ง 2 ช่วงเวลา คือ ในอดีตและในปัจจุบัน ข้างต้นนี้ ก็พบว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีระดับที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้ เพิ่มระดับจาก "มาก" ไปสู่ "มากที่สุด", ความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน เพิ่มระดับจาก "ปานกลาง" ไปสู่ "มาก", และความโน้มเอียงทางการเมืองด้านการประเมินคุณค่า เพิ่มระดับจาก "ปานกลาง" ไปสู่ "มาก"

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.7) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.20 และตารางที่ 4.21 ตามลำดับ) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.43 ถึงตารางที่ 4.47 ตามลำดับ)

ประกอบกับผลจากการศึกษาในเชิงคุณภาพที่ข้อค้นพบสามารถยืนยันได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะสั่งสมประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่

โดยที่การกล่อมเกลาทางการเมืองในวัยเด็ก เด็กจะเลือกประเมินค่า ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติเฉพาะในเนื้อหากิจกรรมด้านการเป็นเด็กดี ซึ่งหมายถึง การเป็นพลเมืองดีของระบบสังคมการเมืองที่อาศัยอยู่เพียงเท่านั้น ในขณะที่ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่จะตัดสินใจลงมือปฏิบัติ เมื่อก้าวย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไกลไปกว่านั้น ผลจากข้อค้นพบในเชิงคุณภาพ ทำให้สามารถพัฒนาขึ้นเป็นตัวแบบของกระบวนการแห่งการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้เป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ ๆ โดยเรียงตามลำดับขั้น คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการรับรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการตีความและการสร้างความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสร้างความรู้สึกผูกพัน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการประเมินค่าและการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการลงมือปฏิบัติ

โดยกิจกรรมทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ จะเกิดขึ้นกับประชาชนไทย ที่หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง มุ่งทำหน้าที่บนกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล คือ เป็นทั้งกระบวนการของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก (ในอดีต) และเป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางการเมืองของวัยผู้ใหญ่ (ในปัจจุบัน) ด้วย

จึงยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ได้ตั้งไว้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ยังเป็นเด็กจนกระทั่งในวัยผู้ใหญ่

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 "เพื่อศึกษาวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย"

จากการศึกษาวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อมและการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางตรง พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งประเทศ ในประเภทการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อม ด้วยวิธีการ การแพร่กระจายระหว่างบุคคล อยู่ในระดับ "ปานกลาง", ด้วยวิธีการ การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท อยู่ในระดับ "มาก", และด้วยวิธีการ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

ในประเภทการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางตรง ด้วยวิธีการ การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง อยู่ในระดับ "ปานกลาง", ด้วยวิธีการ การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต อยู่ในระดับ "มากที่สุด", ด้วยวิธีการ การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง อยู่ในระดับ "มาก", และด้วยวิธีการ การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อยู่ในระดับ "มากที่สุด"

จากนั้น เมื่อเปรียบเทียบการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้นนี้ พบว่าสามารถจัดเรียงตามลำดับจาก มากที่สุดไปหาระดับน้อยที่สุด ได้ดังนี้ คือ 1) การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม, 2) การคาดการณ์บทบาทของตนเองในอนาคต, 3) การได้รับประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง, 4) การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง, 5) การมีโอกาสฝึกฝนบทบาท, 6) การแพร่กระจายระหว่างบุคคล, และ 7) การเลียนแบบหรือการเอาอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประชาชนไทย ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.8) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.22 และตารางที่ 4.23 ตามลำดับ) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.48 ถึงตารางที่ 4.52 ตามลำดับ)

จึงปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ได้ตั้งไว้ว่า "การได้รับการศึกษาในเนื้อหาทางการเมือง" เป็นวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ที่มีระดับความเป็นจริง คือ ถูกนำมาใช้ มากที่สุด

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 4 "เพื่อศึกษาผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย"

จากการศึกษาผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งประเทศ มีความโน้มเอียงด้านความรู้ อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 1.1385, ความโน้มเอียงด้านความรู้สึกผูกพัน อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 2.5415, และความโน้มเอียงด้านการประเมินคุณค่า อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 2.2620 (จากระดับคะแนนรวม – Scale คือ 4.0000 คะแนน) (ตารางที่ 4.10)

นอกจากนั้น เมื่อรวมคะแนนความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน เข้าด้วยกัน พบว่า ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.7 (จำนวน 1,253 คน) มีค่าระดับคะแนนอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในขณะที่ค่าคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 5.9420 (จากระดับคะแนนรวม – Scale คือ 12.0000 คะแนน) (ตารางที่ 4.11)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้ทำให้ประชาชนไทยเกิดตัวตนทางการเมือง โดยจำแนกตามหัวเรื่องต่างๆ คือ เรื่องระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง ในระดับปานกลาง

นอกจากนั้น ผลจากการสำรวจ ยังเป็นที่สังเกตได้ว่า เมื่อจำแนกความโน้มเอียงทางการเมืองออกเป็นแต่ละประเภทแล้ว ประชาชนไทยจะมีความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับคะแนนที่มากที่สุด ในขณะที่ด้านการประเมินคุณค่าและด้านความรู้ มีระดับคะแนนรองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 4.10) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.26) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.58)

จึงยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ได้ตั้งไว้ว่า ผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ทำให้เกิดความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท อย่างถูกต้องและเหมาะสมในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในประการต่อมา เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่กลุ่ม จำแนกตามลักษณะของพื้นที่ คือ เทศบาลและ อบต. ด้วยสถิติ t-Test แบบเป็นอิสระจากกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ก็พบว่า ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่เทศบาล ไม่แตกต่างกับ ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ อบต. นั่นคือ ไม่ว่าประชาชนไทยจะอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล หรือเขตพื้นที่ของ อบต. ก็ย่อมจะมีความโน้มเอียงด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่าในเรื่องต่างๆ คือ ระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง ที่ไม่แตกต่างกัน หรือเท่ากัน นั่นเอง (ตารางที่ 4.30)

จึง **ยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 5** ที่ได้ตั้งไว้ว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ เทศบาลและ อบต. ไม่แตกต่างกัน

จากนั้น เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. ด้วยสถิติ One-way ANOVA Test (ตารางที่ 4.65 และตารางที่ 4.66) ก็พบว่า ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ

ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคเหนือ แตกต่างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม.

ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างจากภาคกลาง

ตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่ภาคกลาง แตกต่างจากภาคใต้ และ กทม.

นั่นคือ ประชาชนไทยในภูมิภาค คู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้างต้นนี้ ย่อมมีความโน้มเอียงด้านความรู้ ด้านความรู้สึกผูกพัน และด้านการประเมินคุณค่าในเรื่องต่างๆ คือ ระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง ที่แตกต่างกัน หรือไม่เท่ากัน นั่นเอง

จึง**ปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ 6** ที่ได้ตั้งไว้ว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละกลุ่ม คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. ไม่แตกต่างกัน

ประเด็นต่อมา เมื่อพิจารณาที่ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองในภาพรวมทั้งประเทศ ก็พบว่า ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ร้อยละ 9.3, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ร้อยละ 17.6, และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ร้อยละ 73.2 ในประเภทคำถามเรื่องกิจกรรมการเรียกร้องต่อระบบการเมือง พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ร้อยละ 6.9, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ร้อยละ 14.2, และวัฒนธรรมทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเมืองแบบมีส่วนร่วม ร้อยละ 78.9 และในประเภทคำถามเรื่องการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ร้อยละ 7.7, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ร้อยละ 9.5, และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ร้อยละ 82.7 (ตารางที่ 4.12)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทยอีกส่วนหนึ่ง ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ในจำนวนที่รองลงมา ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า เมื่อพิจารณาประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ เฉพาะในพื้นที่เทศบาลและในประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง ได้พบว่า ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทย (เฉพาะในพื้นที่เทศบาล) อีกส่วนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ในจำนวนที่รองลงมาตามลำดับ ซึ่งลำดับที่รองลงมาทั้งสองนี้ แตกต่างไปจากประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องอื่นๆ และแตกต่างไปจากลักษณะของพื้นที่ อบต. ด้วย (ตารางที่ 4.31)

และข้อสังเกตเช่นเดียวกันนี้ ยังสามารถพบได้ใน วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทย เฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือและในประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง ได้พบว่า ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทย (เฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ) อีกส่วนหนึ่งที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ในจำนวนที่รองลงมาตามลำดับ ซึ่งลำดับที่รองลงมาทั้งสองนี้ แตกต่างไปจากประเภทคำถามกิจกรรมเรื่องอื่นๆ และแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ ด้วย (ตารางที่ 4.67)

จึง**ปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ 7** ที่ได้ตั้งไว้ว่า ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลของการวิจัยเรื่อง "การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย" ผู้วิจัยขออภิปรายผลในประเด็นสำคัญๆ โดยแบ่งเนื้อหาของการอภิปรายผลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 การอภิปรายผลด้านตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

จากผลของการศึกษาที่พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับประเทศ หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ "สื่อสารมวลชน" มีระดับความถี่ในการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองกับประชาชนไทย มากที่สุด (ตารางที่ 4.6) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.18 และตารางที่ 4.19 ตามลำดับ) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.38 ถึงตารางที่ 4.42 ตามลำดับ) ก็เป็นไปตามข้อสรุปของ Kraus and Davis (1976 อ้างถึงใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Steven Chaffee, 1977 : 227-229) หลังจากที่ได้พยายามสำรวจวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อการกล่อมเกลาทางการเมือง

ข้อสรุปเหล่านี้มี อาทิ 1) สื่อสารมวลชนมักเป็นที่มาหลักของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองสำหรับกลุ่มเยาวชน 2) สื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ซึ่งหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองดังกล่าวนี้ มักจะมีอิทธิพลกับประชาชนอย่างหลากหลายทั้งด้านอายุและสถานภาพทางสังคม 3) สื่อสารมวลชนมักจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นทางการเมืองและยังทำให้รู้สึกมีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526 : 23) ที่เคยนำเสนอไว้ว่า ในสังคมสมัยใหม่ จะมีการแพร่กระจายของข่าวสารทางการเมืองและข่าวสารอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าด้านการสื่อสาร ดังนั้น สื่อสารมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญในการกระจายข่าวสาร รวมทั้งพร้อมๆ กันนั้น ยังมีบทบาทในการส่งผ่านค่านิยม ความเชื่อที่สำคัญๆ ในสังคมทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม อีกทั้งยังสามารถสร้างความรู้สึกทางอารมณ์ที่จะมีอิทธิพลต่อการวางรูปแบบความเชื่อในทางการเมืองได้อีกด้วย

และยังเป็นไปในทำนองเดียวกันกับ พฤทธิสาณ ชุมพล (2531 : 88-89) ที่ได้ให้ความเห็นไว้ว่า สำหรับสังคมสมัยใหม่ สื่อสารมวลชนจะเข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองมากขึ้นเป็นลำดับ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวการที่ให้การสื่อสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางการเมือง

นอกจากนั้น พฤทธิสาณ ชุมพล (เพิ่งอ้าง) ยังได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสารมวลชนต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองไว้เป็น 5 ประการสำคัญ อันได้แก่

1) สื่อสารมวลชนจะเป็นผู้ส่งทอดข่าวสารทางการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นจากตัวแทนในการกล่อมเกลาทางการเมืองอื่นๆ มิใช่เกิดขึ้นจากตัวของมันเอง อาทิ จากผู้นำทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือกลุ่มทุติยภูมิอื่นๆ

2) สื่อสารมวลชน โดยตัวของมันเองแล้ว มิได้ทำหน้าที่ให้ข่าวสารหรือถ่ายทอดทัศนคติทางการเมืองมากนัก ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เนื้อหาทางการเมืองในสื่อสารมวลชนมีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาในด้านอื่นๆ อาทิ การฆาตกรรม กีฬา และสังคม

3) สื่อสารมวลชนมิได้มีอิทธิพลต่อประชาชนโดยตรง หากแต่โดยผ่านผู้นำทางความคิดเห็น (Opinion Leaders) คือ คนจำพวกหนึ่งที่ให้ความสนใจกับข่าวสารทางสื่อมวลชนมากเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้นำชุมชน แล้วจึงจะเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาไปให้กับผู้อื่นอีกทีหนึ่ง ดังนั้น ผู้นำทางความคิดเห็นเหล่านี้จึงมีความสำคัญมาก เพราะจะมีอิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อนที่มีสถานภาพทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน และบุคคลในครอบครัว ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า สื่อสารมวลชนต้องอาศัยครอบครัวและกลุ่มเพื่อนอีกทีหนึ่งในการกล่อมเกลาทางการเมือง และแน่นอนที่สุดเนื้อหาของข่าวสาร ก็จะต้องถูกตีความและแปรสภาพก่อนที่จะถูกถ่ายทอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) บุคคลจะรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนและตีความมันภายใต้บริบทหรือเงื่อนไขทางสังคมในชีวิตจริง โดยที่ตำแหน่งแห่งที่ในทางสังคม จะเป็นตัวกำหนดว่าเขาจะได้รับข่าวสารอะไรบ้าง และยังมีอิทธิพลต่อการตีความและต่อปฏิกิริยาตอบสนองด้วย

5) บุคคลมีแนวโน้มที่จะใช้สื่อสารมวลชน เพื่อตอกย้ำท่าทีทางการเมืองที่มีอยู่เดิมก่อนแล้ว มากกว่าที่จะสร้างท่าทีใหม่ๆ ขึ้นมา ทั้งนี้เพราะคนเรามักให้ความสนใจกับข่าวสารที่เขาเห็นด้วยอยู่แล้ว มากกกว่าที่ไม่เห็นด้วย

จากข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสารมวลชนต่อการกล่อมเกลาทางการเมือง ดังที่ได้นำเสนอไปข้างต้นนี้ ผลของการวิจัยเกี่ยวกับตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองในครั้งนี้ ย่อมที่จะนำมาใช้ยืนยันเป็นหลักฐานในเชิงประจักษ์ได้ว่า ข้อสังเกตประการที่ 3 ข้างต้น ไม่เป็นความจริงอีกต่อไป เพราะกลุ่มตัวอย่างได้ยืนยันด้วยตนเองจากข้อคำถามที่ว่า "ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากสื่อสารมวลชน อาทิ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ บ่อยเพียงใด" ซึ่งผลของการศึกษาในครั้งนี้ ยืนยันว่า ประชาชนไทยได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองจากสื่อสารมวลชน มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองในประเภทอื่นๆ

และเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของข้อคำถามแล้ว ก็ย่อมที่จะยืนยันได้ว่า ในปัจจุบันนี้ ที่วิทยาการด้านการสื่อสารมวลชน สามารถเข้าถึงประชาชนไทย (กลุ่มตัวอย่างแต่ละคน) ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง ดังนั้น ประชาชนไทยแต่ละคน จึงเป็นผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองโดยตรงด้วยตนเอง มิใช่โดยผ่านทางผู้นำทางความคิดเห็น (Opinion Leaders) เหมือนแต่ก่อน ดังเช่นที่ พฤทธิสาณ ชุมพล ได้นำเสนอไว้ก่อนหน้า

แต่หากเมื่อประชาชนไทยได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมาจากสื่อสารมวลชนแล้ว ในภายหลังอาจจะถูกหน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองในประเภทอื่นๆ แสดงบทบาททับซ้อน จนทำให้เกิดเป็นความโน้มเอียงทางการเมืองในประการใดขึ้นมา นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ในทางตรงกันข้าม หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ "โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา" มีระดับความถี่ในการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองกับประชาชนไทย น้อยที่สุด (ตารางที่ 4.6) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.18 และตารางที่ 4.19 ตามลำดับ) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ (ตารางที่ 4.38 ถึงตารางที่ 4.41 ตามลำดับ) โดยยกเว้นเฉพาะพื้นที่ของ กทม. เท่านั้น ที่พบว่า "การมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง" อยู่ในลำดับสุดท้าย แต่แม้กระนั้น "โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา" ก็อยู่ในลำดับรองสุดท้าย อยู่ดี (ตารางที่ 4.42)

สาเหตุที่ผลของการศึกษาเป็นเช่นนี้ ที่ "โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา" อยู่ในลำดับสุดท้าย น่าจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งถูกคัดเลือกมาตอบแบบสำรวจ อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-49 ปี ในสัดส่วนถึงร้อยละ 75.8 (ตารางที่ 4.2) รวมทั้งในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยและผู้ช่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักวิจัยได้มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยทั่วไปในหลากหลายอาชีพ ซึ่งมิได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มนักเรียน-นักศึกษา ที่ยังคงอยู่ในระบบโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา อย่างไรก็ดี หลังจากที่ได้ทำการประมวลผลข้อมูลแล้ว พบว่า นักเรียน-นักศึกษาได้ถูกคัดเลือกมาเพียงแค่ร้อยละ 8.3 เท่านั้น (ตารางที่ 4.4) ดังนั้น แม้ว่าในความเป็นจริงกับข้อคำถามที่มีเนื้อหาว่า "ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากโรงเรียนที่ท่านเรียนอยู่ (หรือเคยเรียนอยู่) บ่อยเพียงใด" กลุ่มตัวอย่าง (ที่มิใช่นักเรียน-นักศึกษา) จะเคยได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามาอย่างเข้มข้นในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม ดังเช่นที่ผลงานวิจัยของ ปรีชา ธรรมวินทร (2532) ได้เคยยืนยันปรากฏการณ์เช่นนี้ไว้ แต่กลุ่มตัวอย่างก็อาจลืมเลือนปรากฏการณ์นั้นๆ ไปแล้ว จึงทำให้เลือกตอบในคำถามข้อนี้ในระดับที่เมื่อมองในภาพรวมแล้ว อยู่ในลำดับสุดท้าย นั่นเอง

ตอนที่ 2 การอภิปรายผลด้านลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

จากผลของการศึกษาที่พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับประเทศ เมื่อระยะเวลาผ่านไป ระดับของความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท คือ ความโน้มเอียงด้านความรู้ ความโน้มเอียงด้านความรู้สึกผูกพัน และความโน้มเอียงด้านการประเมินคุณค่า ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 4.7) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.20 และตารางที่ 4.21 ตามลำดับ) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.43 ถึงตารางที่ 4.47 ตามลำดับ) ประกอบกับผลจากการศึกษาในเชิงคุณภาพที่ข้อค้นพบสามารถยืนยันได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะสั่งสมประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภทของประชาชนไทย ในแต่ละบุคคล ระหว่างในอดีตกับในปัจจุบันนี้ ที่เพิ่มมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นเพราะบุคคลได้สั่งสมประสบการณ์ทางการเมืองอันถือได้ว่าเป็นความโน้มเอียงทางการเมืองของตนเอง เพิ่มมากขึ้นมาเป็นลำดับตั้งแต่วัยเด็กในอดีต จนถึงวัยผู้ใหญ่ในปัจจุบันนี้ อันสอดคล้องกับข้อสรุปของ Richard Niemi (1973 : 118) ที่ว่า ในวัยเด็กจะเป็นต้นกำเนิดของความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมืองต่างๆ อันถือเป็นการเริ่มต้นที่จะสร้างสมลักษณะเฉพาะของบุคคลในทางการเมือง หรือที่เรียกว่าตัวตนทางการเมืองของแต่ละบุคคลขึ้น และสิ่งเหล่านี้ จะยังมีผลอย่างสำคัญต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ นอกจากนั้น การเพิ่มขึ้นของความโน้มเอียงทางการเมืองดังกล่าวนี้ ยังสอดคล้องกับข้อสรุปของ Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969 : 41-62) ที่ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีลักษณะและกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล

ในประการต่อมา ผลของการวิจัยในครั้งนี้ ที่ได้พัฒนาตัวแบบของกระบวนการแห่งการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทยขึ้น โดยมีองค์ประกอบเป็น 5 ขั้นตอน อันได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการรับรู้ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการตีความและการสร้างความเข้าใจ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสร้างความรู้สึกผูกพัน ขั้นตอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ 4 ขั้นการประเมินค่าและการตัดสินใจ และขั้นตอนที่ 5 ขั้นการลงมือปฏิบัติ ก็มีลักษณะที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965 : 13-15) ที่ได้เคยนำเสนอตัวแบบในทำนองเดียวกันนี้ โดยเลือกใช้คำว่า ประเภทของทัศนคติและการเกิดความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความโน้มเอียงด้านการรับรู้หรือด้านความรู้ความเข้าใจ ความโน้มเอียงด้านการเกิดความรู้สึกผูกพัน และความโน้มเอียงด้านการประเมินคุณค่า

แต่อย่างไรก็ดี ตัวแบบใหม่ที่การวิจัยในครั้งนี้ได้พัฒนาขึ้น ก็มีลักษณะที่ต่อยอดขึ้นไป โดยพยายามจะระบุขั้นตอนต่างๆ ที่ Gabriel Almond and Sidney Verba (เพิ่งอ้าง) ได้เคยนำเสนอไว้ ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลจากการทบทวนแนวคิดที่สำคัญของ Lucian Pye (อ้างถึงใน ลิขิต ธีรเวคิน, 2529 : 25-26); Richard Dawson and Kenneth Prewitt (1969 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526 : 25-26); และ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965 : 13-15) ประกอบกับข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์อย่างลึกกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ดังมีรายละเอียดตามตารางเปรียบเทียบด้านล่างนี้

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบตัวแบบความโน้มเอียงทางการเมืองของ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965) และตัวแบบกระบวนการแห่งการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

ตัวแบบของ Almond and Verba (1965)	**ตัวแบบกระบวนการแห่งการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย**
ความโน้มเอียงด้านการรับรู้หรือด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Orientations)	ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการรับรู้ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการตีความและการสร้างความเข้าใจ
ความโน้มเอียงด้านการเกิดความรู้สึกผูกพัน (Affective Orientations)	ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสร้างความรู้สึกผูกพัน
ความโน้มเอียงด้านการประเมินคุณค่า (Evaluative Orientations)	ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการประเมินค่าและการตัดสินใจ ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการลงมือปฏิบัติ

ตอนที่ 3 การอภิปรายผลด้านวิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

จากผลของการศึกษาที่พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับประเทศ ประชาชนไทย ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด (ตารางที่ 4.8) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.22 และตารางที่ 4.23 ตามลำดับ) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.48 ถึงตารางที่ 4.52 ตามลำดับ)

"การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม" หมายถึง การที่บุคคลจะเชื่อมโยงจากระบบความเชื่อหรือค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยนำมาพัฒนาเป็นระบบความเชื่อโดยทั่วไปของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้นมา ซึ่ง Kenneth Langton (1969 : 4 and 10) กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ว่า จะทำให้คนแต่ละคนได้เรียนรู้ถึงรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับการเมืองให้เหมาะสมได้ ซึ่ง กนลา ขันทปราบ (2527 : 68) ได้กล่าวลงลึกไปอย่างเฉพาะเจาะจงมากกว่า ด้วยการเน้นว่าการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นการถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องสอดคล้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมในขณะนั้น ดังนั้น ในแง่นี้ การกล่อมเกลาทางการเมืองจึงมีหน้าที่ในการสร้าง (Create) แปรรูป (Transforms) หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข และธำรงรักษาไว้ (Maintains) ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองของชาติ นั่นเอง

ดังนั้น ผลของการศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นไปในทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาของ เพ็ญศรี จุลกาญจน์ (2541) ที่ได้พยายามอธิบายเรื่องการผลิตซ้ำอุดมการณ์เกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของหญิงและชายในสังคมไทยภาคเหนือ รวมทั้งผลการศึกษาของ ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องการผลิตซ้ำอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ภายในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีเพลงกล่อมเด็ก ซึ่งงานวิจัยทั้งสองฉบับนี้ ได้กล่าวถึง การถ่ายทอดค่านิยมเรื่องชายเป็นใหญ่ (Patriarchy Ideology) ของคนไทยบางกลุ่มไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ในทางการเมืองก็เฉกเช่นเดียวกัน จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่การกล่อมเกลาทางการเมือง ก็ย่อมที่จะต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม ไว้เป็นประการสำคัญด้วย แต่ค่านิยมดังกล่าวถึงนี้ ก็จะต้องสอดคล้องกับหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เท่านั้น ซึ่งค่านิยมเรื่องชายเป็นใหญ่ดังที่นำเสนอไว้ข้างต้นนี้ เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ดี ในการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้กับประชาชนไทย ควรจะปฏิบัติตามแนวคิดที่ ดุษฎี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ (2540) ได้เคยนำเสนอไว้ว่า หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองจะต้องร่วมมือกันให้การกล่อมเกลาทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และนอกจากนั้นยังจะต้องสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วได้ด้วย

ตอนที่ 4 การอภิปรายผลด้านผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

จากผลของการศึกษาที่พบว่า ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้ทำให้ประชาชนไทยเกิดตัวตนทางการเมือง โดยจำแนกตามหัวเรื่องต่างๆ คือ เรื่องระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่างๆ ของบุคคลในระบบการเมือง ในระดับปานกลาง ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุษณี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ (2540) ที่แม้ว่าจะได้ศึกษากับกลุ่มนิสิตนักศึกษาก็ตาม ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาได้รับการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตย ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ตัวอย่างของหลักฐานในเชิงประจักษ์ทั้งสองกรณีดังกล่าวนี้ ก็เป็นไปตามความเห็นของ ทิพย์พาพร ตันติสุนทร (2555 : 7-8) ที่ได้เคยกล่าววิจารณ์เกี่ยวกับตัวตนทางการเมืองของประชาชนไทยไว้อย่างชัดเจนว่า ประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้ ทำให้บทบาทของผู้นำ หรือผู้กุมอำนาจรัฐมีความสำคัญและเกิดการรวมศูนย์อำนาจของรัฐราชการมากขึ้น ในขณะที่ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555 : 15) ได้เคยกล่าวสรุปในประเด็นเดียวกันนี้ไว้อย่างสุดขั้วว่า ที่เรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ล้มเหลวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเราไม่มีความสามารถในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นั่นเอง

อย่างไรก็ดี จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับประเทศ พบว่า หากจำแนกความโน้มเอียงทางการเมืองออกเป็นแต่ละประเภทแล้ว ประชาชนไทยจะมีความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพัน ในระดับคะแนนที่มากที่สุด ในขณะที่ด้านการประเมินคุณค่าและด้านความรู้ มีระดับคะแนนรองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 4.10) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ ออกเป็นพื้นที่เทศบาล และพื้นที่ อบต. (ตารางที่ 4.26) นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลของการศึกษาเมื่อจำแนกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกทม. อีกด้วย (ตารางที่ 4.58)

การพิจารณาที่ลำดับของความโน้มเอียงทางการเมืองที่ค้นพบนี้ ดูเหมือนจะขัดแย้งกับแนวคิดของ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965 : 13-15) ที่ได้นำเสนอไว้อย่างเป็นลำดับว่า บุคคลจะต้องเกิดความโน้มเอียงด้านการรับรู้และเข้าใจก่อน (Cognitive) จากนั้นจึงพัฒนาเป็นความรู้สึกผูกพัน (Affective) และนำไปสู่การประเมินคุณค่าได้ (Evaluative) ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ เป็นการมุ่งไปที่การมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุทางการเมือง ปรากฏการณ์ทางการเมือง สถาบันทางการเมือง ฯลฯ เพียงแค่กรณีใดกรณีหนึ่ง เพียงกรณีเดียวเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม การที่ผลของการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค้นพบว่า ประชาชนไทยมีความโน้มเอียงทางการเมืองด้านความรู้สึกผูกพันในระดับคะแนนที่มากที่สุด และด้านการประเมินคุณค่ากับด้านความรู้รองลงมาตามลำดับ ก็น่าจะเป็นด้วยเหตุที่ว่า เป็นการสอบวัดหรือประเมินจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองกับสิ่งต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยรวมในหลากหลายกรณี มิใช่เพียงแค่หนึ่งเดียว อันเป็นการมองภาพของปรากฏการณ์คนละประเด็นกัน ดังนั้นผลของการศึกษาจึงได้เป็นเช่นนี้ อย่างไรก็ดี ลำดับของความโน้มเอียงทางการเมือง ก็จะต้องเกิดขึ้นตามที่ Gabriel Almond and Sidney Verba ได้นำเสนอไว้แล้วข้างต้นนี้

แต่หากพิจารณาในแง่มุมที่การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษา ข้อค้นพบดังกล่าว ก็สอดคล้องกับสิ่งที่ ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2548 : 315-316) ได้เคยค้นพบว่า บุคคลอาจจะมีระดับของทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้องหรือเหมาะสม ที่มากไปกว่าระดับของความรู้ก็เป็นได้ ซึ่งก็คล้ายคลึงกันกับผลการศึกษาของ สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2524) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร มีระดับความสนใจทางการเมืองที่ค่อนข้างต่ำ แต่กลับมีระดับความรู้สึก (ทัศนคติ) มีประสิทธิภาพทางการเมืองที่ค่อนข้างสูง

นอกจากนั้น ผลการวิจัยของ กิตติ อมตชีวิน (2522) และผลการวิจัยของ สกนธ์ จันทรักษ์ (2529) ยังได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า การถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจสามารถทำได้ แต่ในทางตรงกันข้าม การถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านทัศนคติ กลับไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้มีระดับที่เพิ่มขึ้นได้ หรืออย่างน้อยก็เกิดขึ้นได้ค่อนข้างยากกว่าด้านความรู้ ดังนั้น จึงเป็นอันสรุปได้ว่าตัวแปรความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติที่ถูกต้องหรือเหมาะสม อาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องไล่เรียงกันมาตามลำดับก็ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ บุคคลอาจจะมีความรู้สึกผูกพัน (ทัศนคติ) ทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นอย่างดี แต่อาจจะมีความรู้เฉพาะอย่างจำกัดในเรื่องดังกล่าวนี้ก็ได้ อาทิ บุคคลมีทัศนคติที่ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีรัฐสภาทำหน้าที่นิติบัญญัติเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม แต่อาจจะไม่มีความรู้ว่ารัฐสภาของประเทศไทยประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ก็เป็นได้

ต่อมา ในประเด็นเรื่องความแตกต่างกันของพื้นที่ คือ เทศบาลและ อบต. นั้น การวิจัยในครั้งนี้ได้พบว่า ไม่ว่าประชาชนไทยจะอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลหรือเขตพื้นที่ของ อบต. ก็ย่อมจะมีความโน้มเอียงทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.30) คือ มีความโน้มเอียงทางการเมืองที่เท่ากันนั่นเอง

ประเด็นนี้ แม้ว่า เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2538 : 11) จะได้เคยพยายามยืนยันถึงความแตกต่างกันของเมืองและชนบท ที่จะมีผลกระทบต่อประชาธิปไตยในสังคมการเมืองไทย ดังที่ได้พยายามตั้งทฤษฎี (ข้อสรุปย่อย) ที่ว่า ปัญหามูลฐานของประชาธิปไตยไทยในระยะหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมานี้ (ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2538) มีรากเหง้าทางเศรษฐกิจ สังคม อยู่ที่ความขัดแย้งระหว่างชาวไร่ชาวนาในชนบทกับชนชั้นกลางชาวเมือง กล่าวคือ ชาวไร่ชาวนาเป็นฐานเสียง และเป็นผู้ตั้งรัฐบาล โดยอาศัยคะแนนเสียงอันท่วมท้นของเขาในการเลือกตั้ง ในขณะที่ชนชั้นกลางเป็นฐานนโยบาย และมักจะเป็นผู้ล้มรัฐบาลโดยการวิพากษ์วิจารณ์และก่อกระแสกดดัน ประท้วง ขับไล่รัฐบาล ดังนั้น สองพฤติกรรมของชาวชนบทและชนชั้นกลางชาวเมือง จึงเหมือนดังประหนึ่งมีสองนัคราประชาธิปไตยที่ขัดแย้งกันอยู่

อย่างไรก็ดี การที่ผลของการวิจัยในครั้งนี้สรุปว่า ความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทไม่แตกต่างกัน ก็อาจจะเป็นด้วยเหตุที่ว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เมือง คือ เทศบาล เกือบจะทั้งหมดได้เลือกพื้นที่ของ “เทศบาลตำบล” ไว้ (ด้วยการสุ่มโดยอาศัยความสะดวก) ดังนั้น ความแตกต่างด้านความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบล ก็อาจจะไม่แตกต่างไปกว่าประชาชนไทยในเขตพื้นที่ของ อบต. ซึ่งมีระดับของการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ใกล้เคียงกัน ก็เป็นได้

ในขณะที่ ประเด็นเรื่องความแตกต่างกันของภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม. นั้น กลับพบว่า ในคู่ของพื้นที่บางภูมิภาค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในประเด็นนี้ จากผลการศึกษาของ L. Milbrath and M. Goel (1977 อ้างถึงใน จุมพล หนิมพานิช, 2548 : 87) ที่ได้พยายามศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง อันได้แก่ ระดับการศึกษา (สูง-น้อย) สถานะทางสังคมของอาชีพ (ชนชั้นกลาง-ผู้ใช้แรงงาน) เพศ อายุ สถานภาพการสมรส พื้นที่อยู่อาศัย (เขตเมือง-เขตชนบท) และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมหรือสมาคมต่างๆ ประกอบกับผลการศึกษาของ สุรวุฒิ ปัดไธสง (2542) ที่ได้ค้นพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะได้รับผลการถ่ายทอดทางการเมืองที่มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย รวมทั้งหากมีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวสูง ก็จะได้รับผลของการถ่ายทอดทางการเมืองที่สูงกว่านักเรียนที่มีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวน้อย รวมทั้งผลการศึกษาของ สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2524) ที่ได้พยายามศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ สัมฤทธิผลทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กับตัวแปรความสนใจทางการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ตัวแปรสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองต่างๆ เหล่านี้ ก็น่าที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความแตกต่างกันของความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยในแต่ละคู่ภูมิภาคที่ค้นพบดังกล่าวนี้ ซึ่งคงต้องอาศัยการศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อนำมาตอบคำถามดังกล่าวนี้

และในประการสุดท้าย ที่พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ ยังคงมีประชาชนไทยอีกส่วนหนึ่ง ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ในจำนวนที่รองลงมา ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ ก็เป็นไปตามความคิดเห็นของ Gabriel Almond and Sidney Verba (1965) ที่เคยนำเสนอไว้ว่า ภายในระบบการเมืองหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันไป โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่เป็นการผสมผสานกัน ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 3 ประเภท และไม่มีสังคมการเมืองแห่งใด ที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่เพียงแค่อย่างเดียวเท่านั้น นอกจากนั้น เมื่อสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป คือ มีการพัฒนาไปตามระยะเวลาแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ก็จะต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใหม่ที่จะเข้ามา โดยการผสมผสานที่เป็นสัดส่วนกันไป ซึ่งจะมีผลให้กลุ่มบุคคลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า มีจำนวนลดน้อยถอยลงไปตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ท้ายที่สุดนี้ จากผลของการวิจัยที่พบว่า ประชาชนไทยโดยส่วนใหญ่ในปัจจุบัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ก็น่าที่จะเป็นนิมิตรหมายที่ดี ที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการพัฒนาทางการเมืองในระดับที่สูงมากยิ่งขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ อย่างน้อยก็เห็นได้จากปรากฏการณ์ของกลุ่มคนเสื้อสีต่างๆ ที่มีความกระตือรือร้น ทั้งที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การเรียกร้องต่อระบบการเมือง และการให้ความสนับสนุนต่อระบบการเมือง มิได้เหมือนดังเช่นกับคำปรามาสไว้แต่ก่อนที่ว่า "ประชาชนไทยไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. เนื่องจากผลของการวิจัย พบว่า ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีความถี่มากที่สุด คือ สื่อสารมวลชน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการกำกับดูแลทางด้านคุณภาพของเนื้อหา ที่สื่อสารมวลชนได้ทำหน้าที่ให้การกล่อมเกลาทางการเมือง โดยเฉพาะกับกลุ่มโทรทัศน์ในระบบเคเบิ้ลทีวีและฟรีทีวีผ่านดาวเทียม ให้นำเสนอเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เท่านั้น

2. เนื่องจากผลของการวิจัย พบว่า ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น ในลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการเป็นสมาชิกในสังคมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้บริการกับประชาชนไทยโดยทั่วไปที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นหนทางหนึ่งของการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง และการเสริมสร้างให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยมีระดับการพัฒนาทางการเมืองที่สูงขึ้น ไกลไปกว่านั้น สภาพัฒนาการเมืองไทย ควรจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ตัวของประชาชนไทยมากไปกว่าการมุ่งเน้นการพัฒนาที่ตัวระบบการเมือง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปฏิรูปการเมือง ควรจะดำเนินการปฏิรูปที่ประชาชนไทยเป็นประการสำคัญ ด้วยการให้การศึกษาอบรมในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ มิใช่การมุ่งเน้นที่การปฏิรูปที่สถาบันทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว เท่านั้น

3. เนื่องจากผลของการวิจัย พบว่า ประชาชนไทยได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยวิธีการ คือ การเชื่อมโยงจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม มากที่สุด ดังนั้น ประชาชนไทยทุกๆ คนจะต้องร่วมมือกัน สร้างสรรค์ กลั่นกรอง และถ่ายทอดเฉพาะค่านิยมที่พึงประสงค์ สำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เท่านั้น ให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ของชาติ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐย่อมจะต้องมีหน้าที่โดยตรงในการสร้าง แปรรูปหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข และธำรงรักษาไว้ซึ่งค่านิยมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เท่านั้น

4. เนื่องจากผลของการวิจัย พบว่า ผลของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย ทำให้เกิดความโน้มเอียงทางการเมืองทั้ง 3 ประเภทอย่างถูกต้องและเหมาะสมในระดับปานกลาง ดังนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรจะร่วมมือกันเสริมสร้างความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนไทยดังกล่าว ให้มีระดับที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะด้วยวิธีการฝึกอบรม ดังที่ได้นำเสนอไว้แล้วในข้อที่ 2 ข้างต้นนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของสื่อสารมวลชนในฐานะตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง ทั้งในแง่ของประเภท เนื้อหาสาระ กระบวนการ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการพัฒนารูปแบบการแสดงบทบาทของสื่อสารมวลชนในอุดมคติต่อการกล่อมเกลาทางการเมือง

2. ควรมีการศึกษาในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ (โปรแกรมการฝึกอบรม) สำหรับการพัฒนาคุณภาพของประชาชนไทยให้สอดคล้องกับระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. ควรมีการศึกษาถึงค่านิยมที่พึงประสงค์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางที่จะนำเอาค่านิยมดังกล่าว มาพัฒนาให้เกิดขึ้นกับประชาชนไทยแบบเบ็ดเสร็จและเร่งรัด

4. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองต่างๆ ที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับความโน้มเอียงทางการเมืองของแต่ละบุคคล และเชื่อมโยงไปยังวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไทยในภาพรวมระดับประเทศและระดับภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และ กทม.

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนลา ขันทปราบ. (2527). "แนวทางที่ใช้ในการศึกษาการเมืองเปรียบเทียบ" ใน **ระบบการเมืองเปรียบเทียบ.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

กิตติ อมตชีวิน. (2522). **การเรียนรู้ทางการเมืองในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา : ศึกษาทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกียรติ เตชะพีระ. (2537). **วิสามัญสำนึก.** กรุงเทพฯ : ทางไท.

จุมพล หนิมพานิช. (2548). **พัฒนาการทางการเมืองไทย : อำมาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย หรือประชาธิปไตย.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉลองโชค ประดิษฐ์สาร. (2539). **นโยบาย, หลักสูตรการศึกษา และการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง : ศึกษากรณีระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2520-2537.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดุษณี สุทธปรียาศรี และวรรณา ปูรณโชติ. (2540). **รายงานการวิจัยเรื่องกระบวนการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิตประชาธิปไตยในสถาบันอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ. (มปป.). **เวทีประชาคมชุมชน : กระบวนการประชาสังคมเพื่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง กรณีศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบางจะเกร็ง จังหวัดสมุทรสงคราม.** เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 4 สถาบันพระปกเกล้า.

ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2555). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง.** กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.

เทพไท ศรคำรณ. (2535). **การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียนชาวเขาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง.** กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ปรีชา ธรรมวินทร. (2532). **การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านหนังสือเรียน : วิเคราะห์หนังสือเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.** สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์. (2526). **การเมืองของเด็ก กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง.** กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤทธิสาณ ชุมพล. (2531). **ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญศรี จุลกาญจน์. (2541). **การผลิตซ้ำอุดมการณ์เกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของหญิงและชาย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2548). **การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดของเปาโล แฟร และแพทริค จี บอยเออล์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทัศนคติ และมโนธรรมสำนึกเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของผู้ออกเสียงเลือกตั้งชาวไทยกะเหรี่ยง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553 ก). "การศึกษาลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำเยาวชนในจังหวัดชุมพร." หน้า 355-366. ใน **การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยราชนครินทร์วิจัย ครั้งที่ 4.** ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553 ข). "การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านสถาบันทางศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีคำเทศนาของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ." ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า. ใน **การประชุมวิชาการ ม.อ.ภูเก็ตวิจัย ครั้งที่ 3.** ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2529). **วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมือง.** กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (อัดสำเนา).

วรรโณ ภักดี. (2530). **ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2548). **รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ศักระ กบิลกาญจน์. (2536). **บทบาทของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผปม.) ในการให้การเรียนรู้ประชาธิปไตย.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สกนธ์ จันทรักษ์. (2529). **ผลของการเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. (2552). **จำนวนประชากร ณ วันที่ 1 มกราคม – 1 ธันวาคม 2552 จำแนกตามเพศ ภาค ทั่วราชอาณาจักร.** [Online]. Available : http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/indicator/Pop_Jan-Dec.xls

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สายทิพย์ สุคติพันธ์. (2524). **การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธิพงษ์ จุลเจริญ. (2533). **บทบาทของปลัดอำเภอกับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทวานิช. (2546). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมินทร์ จุฑางกูร. (2528). **การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยใช้แบบเรียนหลวงเป็นสื่อในสมัยรัชกาลที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรวุฒิ ปัดไธสง. (2542). **รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทครอบครัวในการถ่ายทอดทางการเมืองให้กับนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อภิชาติ ดำดี. (2549). **หลักพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย.** เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 8 สถาบันพระปกเกล้า.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2538). **สองนัครัฐประชาธิปไตย แนวทางปฏิรูปการเมือง เศรษฐกิจเพื่อประชาธิปไตย.** กรุงเทพฯ : มติชน.

ภาษาอังกฤษ

Almond, Gabriel and Powell, Bingham. (1966). **Comparative Politics : A Developmental Approach.** Boston : Little, Brown and Company.

Almond, Gabriel and Powell, Bingham. (1980). **Comparative Politics Today : A World View.** Boston : Little, Brown.

Almond, Gabriel and Verba, Sidney. (1965). **The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations.** Boston : Little, Brown and Company.

Arghiros, Daniel. (2001). **Democracy, Development and Decentralization in Provincial Thailand.** Surrey : Curzon Press.

Chaffee, Steven. (1977). "Mass Communication in Political Socialization." in **Handbook of Political Socialization : Theory and Research.** New York : The Free Press.

Dawson, Richard and Prewitt, Kenneth. (1969). **Political Socialization.** Boston : Little, Brown.

Easton, David and Dennis, Jack. (1969). **Children in the Political System.** New York : McGraw Hill.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Huntington, Samuel. (1968). **Political Order in Changing Societies.** New Haven : Yale University Press.

Langton, Kenneth. (1969). **Political Socialization.** London : Oxford University Press.

Niemi, Richard. (1973). "Political Socialization." in **Handbook of Political Psychology.** San Francisco : Jossey Bass.

Riggs, Fred. (1966). **Thailand : The Modernization of a Bureaucratic Polity.** Honolulu : East-West Center Press.

Verba, Sidney. (1965). "Comparative Political Culture." in **Political Culture and Political Development.** Princeton : Princeton University Press.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** Tokyo : Harper International Edition.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญณวุฒ ไชยรักษา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
2. อาจารย์ ดร.ศรัณย์ สุดใจ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
3. อาจารย์ ดร.พิพัฒน์ศร เศรษฐพูธ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

ประมวลภาพถ่ายขณะเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ภาพที่ 5.1 ภาพถ่ายขณะเก็บรวบรวมข้อมูล ณ พื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

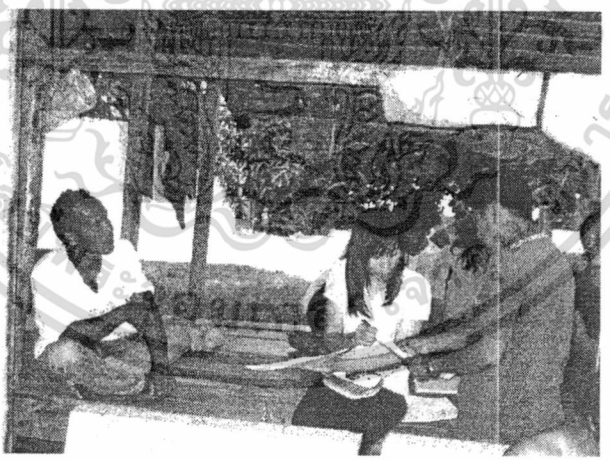

ภาพที่ 5.2 ภาพถ่ายขณะเก็บรวบรวมข้อมูล ณ พื้นที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.3 ภาพถ่ายขณะเก็บรวบรวมข้อมูล ณ พื้นที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยาเขตชุมพร ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร 86160

วันที่ 10 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญณวุฒ ไชยรักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ***แบบประเมิน*** แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

2. แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

3. ***แบบประเมิน*** แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

4. แนวคำถามสำหรับสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

5. แบบเสนอโครงการวิจัย (Research Project)

6. ซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อการส่งคืนแบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ

ด้วย โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ได้พัฒนา "แบบสำรวจ" และ "แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก" ขึ้นเพื่อใช้ในขั้นตอนของกระบวนการการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยดังกล่าวนี้

โครงการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ฉบับ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และโปรดกรุณาส่งคืนแบบประเมินฯ จำนวน 2 ฉบับ ที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในทางวิชาการด้วยการตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเรียบร้อยแล้ว (เอกสารลำดับที่ 1 และ 3 ข้างต้น) ก่อนวันจันทร์ ที่ 23 พฤษภาคม 2554 นี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ โครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์)
หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย
โทร. 081-181-xxxx

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยาเขตชุมพร ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร 86160

วันที่ 10 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ศรัณย์ สุดใจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ***แบบประเมิน*** แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

2. แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

3. ***แบบประเมิน*** แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

4. แนวคำถามสำหรับสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

5. แบบเสนอโครงการวิจัย (Research Project)

6. ซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อการส่งคืนแบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ

ด้วย โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ได้พัฒนา "แบบสำรวจ" และ "แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก" ขึ้นเพื่อใช้ในขั้นตอนของกระบวนการการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยดังกล่าวนี้

โครงการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ฉบับ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และโปรดกรุณาส่งคืนแบบประเมินฯ จำนวน 2 ฉบับ ที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในทางวิชาการด้วยการตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเรียบร้อยแล้ว (เอกสารลำดับที่ 1 และ 3 ข้างต้น) ก่อนวันจันทร์ ที่ 23 พฤษภาคม 2554 นี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ โครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์)
หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย
โทร. 081-181-xxxx

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วิทยาเขตชุมพร ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร 86160

วันที่ 10 พฤษภาคม 2554

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พิพัฒน์ศร เศรษฐพูธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ***แบบประเมิน*** แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

2. แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

3. ***แบบประเมิน*** แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

4. แนวคำถามสำหรับสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก เรื่องลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

5. แบบเสนอโครงการวิจัย (Research Project)

6. ซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อการส่งคืนแบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ

ด้วย โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ได้พัฒนา "แบบสำรวจ" และ "แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างลึก" ขึ้นเพื่อใช้ในขั้นตอนของกระบวนการการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยดังกล่าวนี้

โครงการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ฉบับ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และโปรดกรุณาส่งคืนแบบประเมินฯ จำนวน 2 ฉบับ ที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในทางวิชาการด้วยการตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเรียบร้อยแล้ว (เอกสารลำดับที่ 1 และ 3 ข้างต้น) ก่อนวันจันทร์ ที่ 23 พฤษภาคม 2554 นี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ โครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์)
หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ง
แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย

คำชี้แจง: ขอให้พิจารณาคำถามต่อไปนี้ แล้ว**ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องคำตอบ** ที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่านและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางวิชาการเท่านั้น

การอธิบายความหมายของคำ : *การกล่อมเกลาทางการเมือง* หมายถึง การเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล กล่าวคือ แต่ละคนจะผ่านกระบวนการของการได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาขึ้นเป็นความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม และแบบแผนของการปฏิบัติในทางการเมือง จนเกิดเป็นลักษณะเฉพาะทางการเมืองของตนเองขึ้นมา

สำหรับเจ้าหน้าที่เท่านั้น
ชุดที่ .....
ภาค.....
จังหวัด .....
อำเภอ .....
ชุมชน ( )เมือง ( )ชนบท
ผู้เก็บข้อมูล .....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ

1) เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

2) อายุ ( ) 18-19 ปี ( ) 20–29 ปี ( ) 30–39 ปี ( ) 40–49 ปี
( ) 50-59 ปี ( ) ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป

3) รายได้ต่อเดือน ( ) น้อยกว่า 6,000บาท ( ) 6,000-12,000บาท ( ) 12,001-18,000บาท
( ) 18,001-24,000บาท ( ) มากกว่า 24,000บาท ขึ้นไป

4) อาชีพ ( ) เกษตรกร ( ) ข้าราชการ, พนักงานราชการ-รัฐวิสาหกิจ ( ) เจ้าของกิจการ ( ) พนักงาน - ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน
( ) รับจ้างทั่วไป ( ) นักเรียน-นักศึกษา ( ) แม่บ้าน-ไม่ได้ประกอบอาชีพ ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

5) ระดับการศึกษา ( ) ไม่จบการศึกษาในระบบโรงเรียน, น้อยกว่าชั้น ป.6 ( ) ชั้น ป.6 ( ) ชั้น ม.3 ( ) ชั้น ม.6, ปวช.
( ) อนุปริญญา, ปวส. ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 หน่วยตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น		
	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
6) ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ***กับบุคคลในครอบครัว*** บ่อยเพียงใด			
7) ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ***กับกลุ่มเพื่อนสนิท*** บ่อยเพียงใด			
8) ท่านพูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ***กับกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพ หรือเพื่อนร่วมงาน*** บ่อยเพียงใด			
9) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ***จากโรงเรียนที่ท่านเรียนอยู่ (หรือเคยเรียนอยู่)*** บ่อยเพียงใด			
10) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ***จากองค์กรต่างๆ ในสังคม อาทิ การประชาสัมพันธ์ของทางอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. การเทศน์ของพระในวัด ฯลฯ*** บ่อยเพียงใด			
11) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ***จากสื่อสารมวลชน อาทิ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ*** บ่อยเพียงใด			
12) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ***ผ่านการมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง อาทิ การร่วมรับฟังการหาเสียง การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครฯลฯ*** บ่อยเพียงใด			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ลักษณะและกระบวนการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ข้อคำถาม	ระดับความเป็นจริง		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
13) ***ในอดีต*** ท่านมักได้รับการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" อยู่เสมอ			
14) ***ในอดีต*** ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ที่ได้รับมา ทำให้ท่านเกิดความรู้สึกว่า "มีผลกระทบกับตัวของท่าน"			
15) ***ในอดีต*** ท่านสามารถแสดงบทบาทของตนเองในฐานะประชาชนชาวไทย กับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ได้อย่างเหมาะสมในทุกๆ เรื่อง อาทิ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น			
16) ***ในปัจจุบัน*** ท่านมักได้รับการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" อยู่เสมอ			
17) ***ในปัจจุบัน*** ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ที่ได้รับมา ทำให้ท่านเกิดความรู้สึกว่า "มีผลกระทบกับตัวของท่าน"			
18) ***ในปัจจุบัน*** ท่านสามารถแสดงบทบาทของตนเองในฐานะประชาชนชาวไทย กับ "เหตุการณ์ของบ้านเมือง" ได้อย่างเหมาะสมในทุกๆ เรื่อง อาทิ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น			

ตอนที่ 4 วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมือง

ข้อคำถาม	ระดับความเป็นจริง		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
19) บุคคลรอบข้างมีผลต่อการตัดสินใจเลือกนักการเมืองหรือพรรคการเมือง ของท่าน			
20) การที่ท่านมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มกับเพื่อนๆ/ ชมรมต่างๆ ทำให้ท่านเกิดการเรียนรู้ในการแสดงบทบาทในสังคม			
21) ท่านคิดว่าระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เหมาะสมกับประเทศไทย เพราะสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย			
22) ท่านตัดสินใจไปร่วมฟังผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง เพราะคนใกล้ตัวของท่านชื่นชอบและมักชักชวนท่านไปด้วย			
23) เมื่อครั้งที่ท่านยังไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ท่านก็มีความตั้งใจว่าเมื่อถึงเวลาที่ตนเองมีสิทธิ์แล้วก็จะต้องไปใช้สิทธิ์อย่างแน่นอน			
24) ท่านได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการแสดงบทบาทหน้าที่ของพลเมืองดี ขณะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน อยู่เสมอ			
25) ท่านให้ความสนใจฟังการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง ทั้งจากในรายการโทรทัศน์ หรือที่ชุมนุมทางการเมือง			

การใช้งานเอกสารนี้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้ง

ตอนที่ 5 ผลของการกล่อมเกลาทางการเมือง : ตัวตนทางการเมือง

หน้า 3

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
26) รัฐสภาของประเทศไทยประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา			
27) วิธีการบัญญัติกฎหมายจะต้องผ่านการพิจารณาของสองสภา คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ตามลำดับ			
28) สส. มีหน้าที่พิจารณาร่างกฎหมายและดำเนินโครงการพัฒนาด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชนในพื้นที่			
29) ในปัจจุบันนี้ ถือว่าการเลือกตั้ง ***เป็นสิทธิ์*** ที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญ			
30) การตัดสินใจของรัฐบาลในทุกๆ เรื่อง ย่อมส่งผลกระทบถึงประชาชนทุกคน			
31) ความเสียหายของพืชผลทางการเกษตรจากแมลงศัตรูพืช ถือว่าเป็นความรับผิดชอบส่วนตัวของเกษตรกร ไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับรัฐบาล			
32) แม้ว่ารัฐบาลจะมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศ แต่ประชาชนก็สามารถรับรู้ และเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจดำเนินการของรัฐบาลได้			
33) ท่านเป็นเพียงคนธรรมดาๆ คนหนึ่งเท่านั้น ในความเป็นจริงก็ไม่สามารถจะไปมีบทบาทใดๆ ในทางการเมืองได้เลย ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นหน้าที่ของนักการเมืองจะดีกว่า			
34) แม้ว่าระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย อาจจะมีความไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้นบ้าง อาทิ เกิดการชุมนุมประท้วงของกลุ่มคนสีเสื้อต่างๆ เป็นต้น แต่ระบอบนี้ก็เหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุดแล้ว			
35) ท่านไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ภายในรัฐบาลหรือในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองได้			
36) การเรียกร้องที่เป็นเหตุเป็นผลของประชาชน รัฐบาลจะต้องรับฟังและดำเนินการตามความต้องการของประชาชนเสมอ			
37) ถ้าท่านมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด ก็ยินดีที่จะเสียภาษีเต็มตามจำนวนอย่างแน่นอน			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

38) ถ้ามีคนมาชักชวนให้ท่านไปฟังคำปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ท่านจะตัดสินใจและปฏิบัติตามข้อใด

( ) ตัดสินใจไปร่วมรับฟังนโยบาย เพราะจะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพิจารณาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองนั้นๆ

( ) ไม่สนใจไปฟังนโยบายใดๆ เพราะถึงอย่างไรก็ไม่ไปเลือกตั้งอยู่แล้ว เสียเวลาเปล่าๆ

( ) ไม่สนใจไปฟังนโยบายใดๆ เพราะที่ตัดสินไปเลือกตั้ง ก็เพราะว่าเป็นหน้าที่ตามกฎหมายจึงไม่อยากทำผิดกฎหมายเท่านั้น

39) หากมีบริษัทเอกชนได้จัดทำโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ขึ้นภายในอำเภอที่ท่านอาศัยอยู่ และท่านก็ไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าวนี้ ท่านจะตัดสินใจและปฏิบัติตามข้อใด

( ) ไม่สามารถทำอะไรได้เลย เพราะเรื่องนี้ไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับทางรัฐบาล คงเป็นเพราะตนเองโชคไม่ดีที่จะต้องมีบ้านอยู่ใกล้ๆ กับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอนาคต คงต้องหาทางขยับขยายไปอยู่ที่อื่น

( ) คงจะต้องรวมกลุ่มกับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนคนอื่นๆ แล้วชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลยับยั้งการดำเนินงานของโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์นี้ เพราะรัฐบาลย่อมที่จะต้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชน และทำตามความต้องการของประชาชน

( ) หากเอกชนสามารถเริ่มดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ได้ ก็ย่อมแสดงว่าทางรัฐบาลได้อนุญาตเรียบร้อยแล้ว เราก็คงจะต้องยอมรับในการตัดสินใจของรัฐบาลนั้น

40) ทางราชการประกาศชักชวนให้ท่านไปร่วมประชุมหมู่บ้าน (หรือชุมชน) เพื่อพิจารณาโครงการพัฒนาที่จะจัดทำขึ้น ท่านจะตัดสินใจและปฏิบัติตามข้อใด

( ) ไม่ไปร่วมกิจกรรมนี้ เพราะต้องทำงานหาเช้ากินค่ำ เสียเวลาเปล่าๆ

( ) รู้สึกยินดีและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ เพราะจะได้แสดงความเห็นของตนเอง และอาจมีผลกระทบโดยตรงกับการตัดสินใจของทางราชการได้

( ) ทั้งๆ ที่ไม่อยากจะไปร่วมกิจกรรมนี้ เพราะไม่มีประโยชน์โดยตรงกับตนเอง แต่หากเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการ ก็คงจะต้องไปร่วม

ขอขอบคุณที่ท่านได้สละเวลามาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเหล่านี้

ขอแสดงความนับถือ/ อาจารย์ ดร.ไพบูลย์ โพธิหวังประสิทธิ์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร (ผู้วิจัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลประวัติผู้วิจัย

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล นายไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์

เพศ ☑ ชาย ☐หญิง วันเดือนปีเกิด 16 มีนาคม 2516 อายุ 40 ปี

สถานภาพ ☑โสด ☐ สมรส

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

ประวัติการศึกษา

ชื่อย่อปริญญา	สาขา	สถาบันที่จบ	ปีที่จบ
ร.บ.	การปกครอง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2538
ร.ม.	การปกครอง	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2540
ค.ด.	การศึกษานอกระบบโรงเรียน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2549

สาขาวิจัยที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

การพัฒนาชุมชน ประวัติศาสตร์

รางวัลด้านวิชาการ/ด้านวิจัย/งานสร้างสรรค์ (ด้านศิลปะ หรืออื่นๆ) ที่ได้รับ

ปี พ.ศ.	ชื่อรางวัล	สถาบันที่ให้
2554	รางวัลผลงานวิจัยดีเด่น ในการประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2553	มหาวิทยาลัยรังสิต
2555	รางวัลนำเสนอผลงานภาคโปสเตอร์ดีเด่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทุนการศึกษาและทุนวิจัยที่เคยได้รับ

ปี พ.ศ.	ทุนการศึกษาและทุนวิจัย	สถาบันที่ให้
2544	ทุนโครงการพัฒนาอาจารย์ (U.D.C)	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2552	โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้แก้ไขปัญหาความยากจน	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2554	โครงการวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนไทย	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ (ระดับชาติและนานาชาติ)

Phowungprasit, Phaiboon. (2006). "A Non-Formal Education Programme Development in Accordance with Paulo Freire and Parick G. Boyle's Concepts for Enhancing Knowledge, Attitude and Conscientization for Promoting Local Elections for the Thai Karen Voters". **Silpakorn University International Journal**, 6 (1-2) : 13-34.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2554). "ประกาศรัชกาลที่ 4 ว่าด้วยเรื่องดาราศาสตร์และโหราศาสตร์ : ข้อสังเกตบางประการ." **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้.** 4 (2) : 69-78.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2554). "เส้นทางของการเปลี่ยนแปลงเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบทด้วยวิธีการให้การฝึกอบรมและการศึกษานอกโรงเรียน." **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.** 5 (1) : 21-37.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2555). "บทวิจารณ์หนังสือเรื่องอิสรภาพบนเส้นบรรทัด 13 นักโทษประหาร : งานเขียนจากหลังกำแพงคุกในวันที่ไร้อนาคตและอิสรภาพ." **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.** 5 (2) : 127-131.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2555). "นครแม่สอด : แนวโน้มการปกครองท้องถิ่นไทยรูปแบบใหม่และข้อสังเกตบางประการว่าด้วยภาพแห่งนครปัตตานี." **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้.** 5 (2) : 71-86.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2555). "สี่แพร่งแห่งประสบการณ์ว่าด้วยความแตกต่างและความขัดแย้งที่ต้องอยู่ร่วมกัน." **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.** 6 (1) : 7-22.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2556). "การกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมการเมืองไทย : ข้อสังเกตบางประการจากการศึกษาวิจัยที่มีอยู่." **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้.** 6 (1) : 97-110.

การเสนอผลงานวิชาการ

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2552). "แนวทางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคในและนอกองค์การและแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านเศรษฐกิจพอเพียง." หน้า 389-402. ใน **การประชุมผลงานวิจัยด้านการบริหารและการจัดการ ครั้งที่ 1.** สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553). "การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้แก้ไขปัญหาความยากจน." หน้า 338-345. ใน **การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยสร้างสรรค์ ศิลปากรวิจัย ครั้งที่ 3.** นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553). "ลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำเยาวชนในจังหวัดชุมพร." หน้า 355-366. ใน **การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย ราชนครินทร์วิจัย ครั้งที่ 4.** ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553). "การศึกษาระดับความรู้ ทัศนคติ และแนวทางการปฏิบัติตนในอนาคตด้านการเลือกตั้ง อบต. ของผู้นำเยาวชนในจังหวัดชุมพร." หน้า 32-33. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ครั้งที่ 1.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553). "การวิเคราะห์ค่านิยมสำหรับการปฏิบัติตนเป็นเด็กดีที่รัฐมุ่งปลูกฝังโดยผ่านทางคำขวัญวันเด็กของนายกรัฐมนตรี." หน้า 717-725. ใน **การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 20 ประจำปี 2553.** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553). "การศึกษาประเภทของรัฐบาลกับการนำเสนอการ์ตูนการเมืองผ่านทางหนังสือพิมพ์." หน้า 112-123. ใน **การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยศรีปทุม ประจำปี 2553.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553). "การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านสถาบันทางศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีคำเทศนาของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ." ไม่ปรากฏหมายเลขหน้า. ใน **การประชุมวิชาการ ม.อ.ภูเก็ต วิจัย ครั้งที่ 3.** ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2554). "การสำรวจพฤติกรรมการออกกำลังกายและความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองชุมพรด้านการอำนวยความสะดวกในสวนอาภากรเกียรติวงศ์." หน้า 16-17. ใน **การประชุมวิชาการเรื่องมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ เนื่องในโอกาสการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 38.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2554). "การวิเคราะห์รูปแบบการตัดสินใจของการใช้เสรีภาพและการหนีไปจากเสรีภาพในกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่ในสถานศึกษาตามแนวคิดของอีริค ฟรอมม์." หน้า 164-175. ใน **การประชุมและนำเสนอผลงานวิชาการเทคโนโลยีภาคใต้วิจัย.** นครศรีธรรมราช : วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2554). "การวิเคราะห์เนื้อหาของวิสัยทัศน์ในแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและจังหวัดตามเอกสารคำรับรองการปฏิบัติราชการของรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัด." หน้า 678-681. ใน **การประชุมทางวิชาการ ปี 2554.** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2554). "การศึกษาเหตุผลของการยึดอำนาจทางการเมืองตามทัศนะของผู้ก่อการ." หน้า 614-627. ใน **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ 2554.** เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยพายัพ.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2554). "การศึกษากระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์โดยผ่านจิตสาธารณะ : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารปูม้าในชุมชนบ้านเกาะเตียบ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร." หน้า 354-361. ใน **การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยรังสิต 2554.** ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ และธนาภรณ์ ภู่มั่ง. (2555). "เนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตในสังคมการเมืองไทย : ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมือง." หน้า 824-828. ใน **การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2555.** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ และธนาภรณ์ ภู่มั่ง. (2555). "ความสำนึกในอุดมการณ์สำคัญแห่งชาติของนักเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านหนองคล้าพงษ์ทอง เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2." หน้า 159-167. ใน **การประชุมวิชาการสถาบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร ครั้งที่ 4.** พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2555). "การผลิตซ้ำอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ภายในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีเพลงกล่อมเด็ก." **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** ฉบับพิเศษ การประชุมทางวิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 8 : 270-277.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้